

Årsredovisning

2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Kommundirektören sammanfattar året	3
--	---

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Kommunens organisation	4
Gemensam förvaltningsberättelse	6
De kommunala bolagens kommentarer	11
Finansiell analys	12
Avstämning av kommunfullmäktiges mål	18
Kommunens kvalitet i korthet	21
Miljöbokslut	25
IT-bokslut	31
Personalbokslut	32
Befolkningsutveckling	35

Verksamheternas kommentarer:

Kommunstyrelsen	36
Samhällsbyggnadsnämnden	37
Miljö- och byggnämnden	41
Kulturnämnden	45
Barn- och utbildningsnämnden	49
Socialnämnden	53
Kommunrevisionen	57

RÄKENSKAPER

Resultaträkning	58
Kassaflödessanalys	58
Balansräkning	59
Nothänvisningar	60
Redovisningsprinciper	65
Ord och uttryck	66
Driftsredovisning	67
Investeringsredovisning	68
Nyckeltal	71
VA-verksamhet Resultaträkning och Balansräkning	72
VA-verksamhet Nothänvisningar	73

REVISIONSBERÄTTELSE	75
----------------------------------	-----------

KOMMUNDIREKTÖREN SAMMANFATTAR VERKSAMHETSÅRET 2018

2018 var ett valår. Valet sätter fokus på det vi alltid utgår från inom vår organisation: att kommunen är till för Säterborna. Det är Säterborna som driver utvecklingen i vår kommun, genom sina valda representanter i fullmäktige. Hela vår organisation arbetar på Säterbornas uppdrag och det stora förtroendet gör oss ödmjuka inför de arbetsuppgifter vi har att hantera på bästa sätt.

Under året har vi fått se hur vi kommit i mål med flera större projekt och satsningar. Stora Skedvi nya skola, med bibliotek och sporthall har invigts och det är en för- och grundskola som vi kan känna oss stolta över. Stora Skedvi för- och grundskola var inte ett byggprojekt – det var ett pedagogiskt projekt. Det är ett fint exempel på hur mycket vi kan åstadkomma när våra förvaltningar samarbetar.

Ett annat exempel på hur mycket mer som vi kan åstadkomma tillsammans är Barn- och utbildningsnämndens och Socialnämndens gemensamma satsning på ”närvaroteam”. Närvaroteamet hjälper barn som av någon anledning inte kommer till skolan.

Ytterligare något att känna stolthet över är att Sätters kommun blivit Dalarnas kompetenscentrum för E-arkiv. Genom att samla gemensamma resurser i Dalarna och använda en kommuns styrka och kompetens inom ett specialiserat område, kan vi förse kommunmedborgare i hela Dalarna med tjänster och nyttor vi inte kan erbjuda som enskilda kommuner.

Vi ser alltmer behov av att arbeta nära varandra förvaltningar emellan, men även med andra myndigheter och organisationer, och under året har vi tillsammans med Uppsala Universitet utbildat medarbetare för större samverkanskompetens.

Byggstarten av lägenheterna på Liljan har varit efterlängtat. Nu är den igång. Snart står fina och eftertraktade lägenheter i bra läge redo för sina hyresgäster. Hyresgästerna i nya gruppboenden Åsenbacken flyttade in i november.

Delaktighet är viktigt, vi är alla del av samhället. Därför är det roligt att Sätters kommun fått möjligheten att starta ett DigitalCenter. Det kommer säkerställa att alla möjligheter som digitaliseringen ger medborgarna – kan användas av fler. Digitaliseringen är en del av samhällsförändringarna, och något som vi som kommun på olika sätt måste använda och hantera – så även våra medborgare.

Det är också glädjande att kunskapsresultaten i skolan har förbättrats. Den långsiktiga inriktningen inom skolan ger förväntade resultat. Eleverna i Säter kommun har en bra skola som ger dem goda möjligheter.

I allt vi gör ser vi framåt. Långsiktigheten är vår styrka. Det är så vi skapar Hållbara Sätters kommun.

Pär Jerfström
Kommundirektör

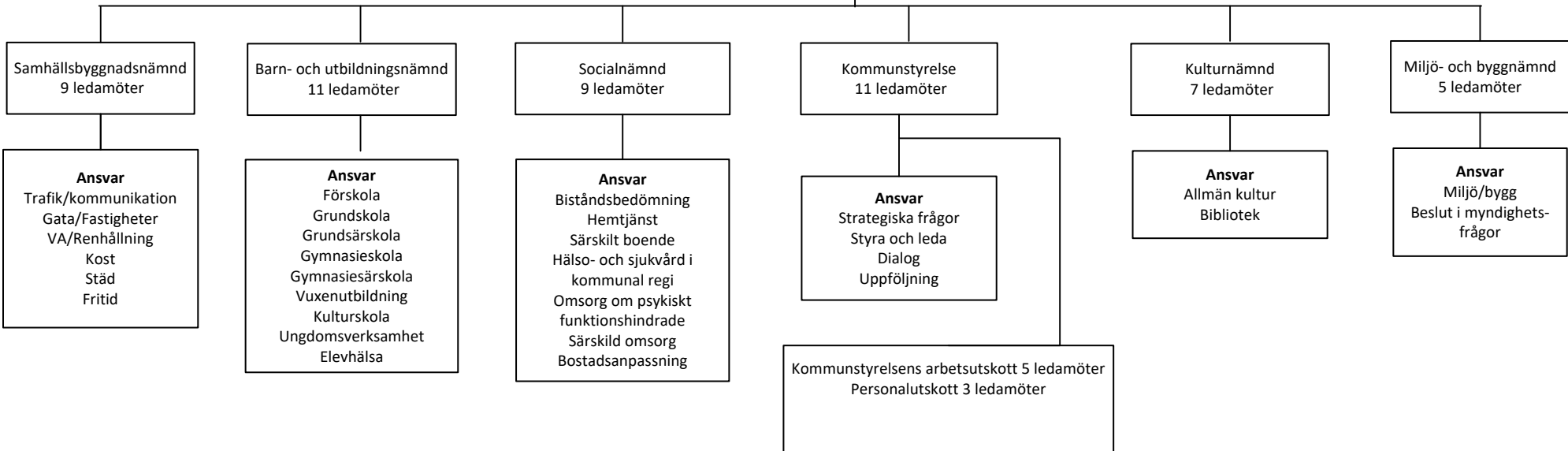
Politisk organisation fr o m 2018-01-01

Falun-Borlänge Regionen AB
Räddningstjänstförbundet Dala Mitt
Säterbostäder AB
Säters kommuns fastighets AB
Utveckling i Dalarna Holding AB

Kommunfullmäktige
35 ledamöter

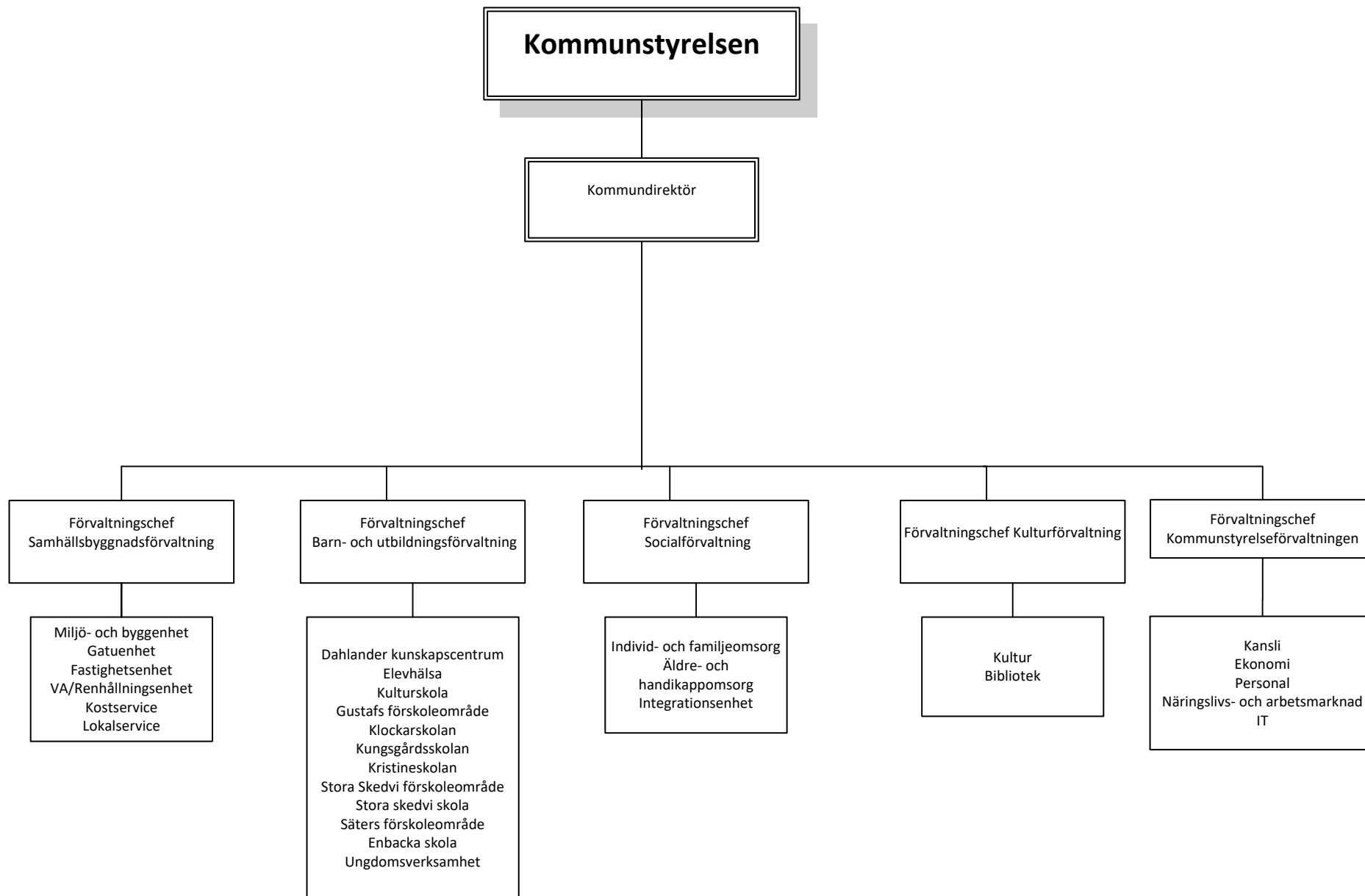
Mandatfördelning	
180101-181014	fr o m 2018-10-15
S-14	S-11
C- 6	C- 8
M- 5	M-7
L- 2	L- 1
V- 2	V- 2
KD- 1	KD-1
MP-1	MP-1
SD - 4	SD-4

Kommunrevision 5 ledamöter
Valnämnd 5 ledamöter
Valberedning 8 ledamöter

Förvaltningsorganisation

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING OCH GEMENSAM VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Kommunerna är enligt Kommunala redovisningslagen KRL 8 kap §§ 1-2 skyldiga att upprätta en sammanställd redovisning och en gemensam förvaltningsberättelse för all kommunal verksamhet, även sådan som drivs av annan juridisk person. Rådet för kommunal redovisning har i sin rekommendation 8.2 gett ytterligare anvisningar hur den sammanställda redovisningen och den gemensamma förvaltningsberättelsen skall utformas.

En gemensam förvaltningsberättelse skall upprättas för den samlade kommunala verksamheten. Sammanställda räkenskaper – resultat- och balansräkning, samt kassaflödesrapport med tilläggsupplysningar skall upprättas för kommunkoncernen.

Med kommunens samlade verksamhet avses all verksamhet som kommunen bedriver i kommunkoncernen och i uppdragsföretag. Med kommunkoncernen avses förvaltningsorganisationen och företag där kommunen har ett bestämmande (mer än 50 % av rösterna) eller ett betydande (mer än 20 % men mindre än 50 % av rösterna) inflytande i företagets beslutande organ.

Huvuddelen av Sätters kommuns verksamhet bedrivs i egen regi och i förvaltningsform. Kommunen har därför valt att i den här delen av förvaltningsberättelsen beskriva den verksamhet som bedrivs på annat sätt. För verksamhet i förvaltningsform hänvisas till övriga kommenterande delar i kommunens årsredovisning.

Kommunkoncernens omfattning

Koncernen Sätters kommun omfattas vid utgången av 2018 av kommunens förvaltning och en helägd bolagskoncern; Säterbostäder AB och dess dotterbolag Sätters kommuns Fastighets AB.

Säterbostäder AB, org. nr 556515-8713, har till föremål för sin verksamhet att inom Sätters kommun förvärva, avyttra, äga och förvalta fastigheter och tomträtter, samt bygga bostäder, lokaler, kollektiva anordningar, samt därmed förenlig verksamhet. Kommunen äger hela aktiekapitalet om 19 Mkr i Säterbostäder AB. Kommunen har borgensåtagande för bolagets lån med 182,5 Mkr.

Sätters Kommuns Fastighets AB, org. nr 556401-4933, är ett av Säterbostäder AB helägt dotterbolag som till föremål för sin verksamhet har att inom Sätters kommun uppföra, sälja, och förvalta lokaler för vård, undervisning, kontor och småindustri och därmed förenlig verksamhet. Kommunen har ett borgensåtagande för detta bolags lån med 2,4 Mkr.

Koncernbolagens verksamhet 2018 redovisas på sidan 11.

Redovisningsprinciper för sammanställd redovisning

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapitalet som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats. Proportionell konsolidering innebär att endast ägda andelar av räkenskapsposterna tas med i koncernredovisningen.

Interna transaktioner mellan kommunen och bolagskoncernen och inom den sistnämnda har eliminerats. Pensionskulden har redovisats olika inom koncernen. Säterbostäder har premierreservsystem.

Koncernens resultat

Koncernens resultat för 2018 blev + 14,5 Mkr (2017 + 14,6 Mkr). Bolagskoncernen redovisar ett resultat på + 9,1 Mkr (2017 +6,3 Mkr), och kommunen ett resultat på +5,4 Mkr (2017 +8,3 Mkr).

Koncernens nyckeltal

Koncernens soliditet uppgick 2018-12-31 till 47,5 % (2017 53 %). Att koncernens soliditet är lägre än kommunens beror på bolagens låga soliditet. Bostadsbolag finansierar normalt sitt bostadsbyggande via upplåning och får därigenom en högre skuldsättningsgrad.

Likviditeten uppgick till 19,2 %, (2017 17,9 %). Med likviditet menas här likvida medel/externa kostnader. Kommunen och dess helägda dotterbolag samordnar likviditetshanteringen genom ett koncerngemensamt konto. Koncernkontot ger parterna möjlighet att låna pengar av varandra, vilket gör att den totala likviditetsreserven kan hållas nere. F. n. utnyttjas inte koncernkrediten som uppgår till totalt 55 mkr för hela kommunkoncernen.

Kommunala uppdragsbolag, kommunalförbund, gemensamma nämnder och samverkan

Falun-Borlänge Regionen AB

2003 bildades Utvecklingsbolaget Falun-Borlänge Regionen AB (FBR), org. nr 556645-9284, i vilket kommunen är delägare tillsammans med Borlänge, Falun, Gagnef, Smedjebacken och Ludvika kommuner.

Bolagets vision är att tillsammans skapas en attraktiv och växande Falun Borlänge-region. Kommunerna ska genom bolaget arbeta tillsammans inom de utpekade utvecklingsområdena; Kompetensförsörjning, Näringslivsutveckling, Infrastruktur och Byggnad.

De samverkande kommunerna finansierar verksamheten i FBR i proportion till invånarantalet. Säter har under 2018 betalt 267 kkr i grundersättning, samt 424 kkr för olika specifika uppdrag. Kommunens aktiekapital är 37 500 kr vilket utgör en andel på 7,5 % i bolaget.

Räddningstjänstförbundet Dalamitt

Säters kommun har tillsammans med Falun, Borlänge och Gagnef ett kommunalförbund för räddningstjänst, Räddningstjänst Dala Mitt (RDM), org. nr 222000-1099. Förbundet startade sin verksamhet 1998-10-01 och säljer sina tjänster via räddningstjänstavtal till ägarkommunerna.

Räddningstjänstens avdelningar har under året arbetat med:

- Myndighetsutövning i syfte att förebygga bränder.
- Undersökning av olyckor och analys av risker.
- Information, rådgivning och utbildning som stöd till flickor, pojkar, kvinnor och män.
- Att utföra räddningstjänst.
- Uppdragsverksamhet.

Enligt Lagen om skydd mot olyckor är kommuner skyldiga att arbeta för att förhindra att bränder och andra olyckor sker. RDM har av medlemskommunerna fått uppdraget att leda arbetet med skydd mot bränder medan övrigt olycksförebyggande arbete skall genomföras av medlemskommunerna och RDM ska stötta medlemmarna i deras arbete.

Kostnaderna för räddningstjänst ökar i Falun, Borlänge, Säter och Gagnef. Orsaken är framförallt den ökande befolkningen. Både invånarantalet i våra medlemskommuner och de människor som tillfälligt besöker våra medlemskommuner ökar. Det gör att antalet insatser ökar.

Från 2019-01-01 ansluter sig Ludvika kommun till Räddningstjänsten Dala Mitt (RDM).

Kostnaden för Sätters kommuns räddningstjänst, IVPA och översyn av brandposter har för 2018 varit 9,5 mkr.

Årets resultat 2018 för Räddningstjänsten Dalamitt ligger på +1,8 mkr efter att 0,8 mkr skjutits till och 1,0 mkr bokats upp som en fordran mot medlemskommunerna för att täcka underskottet föregående år 2017. Vidare har det bokats upp en fordran på 6,1 mkr mot medlemskommunerna för att täcka underskottet i verksamheten för senaste verksamhetsår 2018. Sätters kommuns andel är 8,5%.

Orsaken till underskottet är att RiB-17 har gett fördyrade kostnader på 1,5 Mkr. Arbetet med att mildra vårflodens verkningar genererade stora kostnader i både arbetstid och materiel. De många skogsbränderna i RDM:s verksamhetsområde och i närliggande kommuner, framförallt de stora skogsbränderna i Malung-Sälen, Leksand och Älvdalen, innebar en extrem ökning av personalkostnader och förbrukning av materiel som i sin tur måste återanskaffas.

Överförmyndare i Samverkan

Överförmyndare i samverkan Falun Borlängeregionen är en samverkan mellan sex kommuner Falun, Borlänge, Gagnef, Ludvika Smedjebacken, Säter.

Överförmyndaren är en obligatorisk kommunal förvaltningsmyndighet vars huvuduppgift är att utöva tillsyn över kommunens förmyndare, gode män och förvaltare. Normalt har gode män, förvaltare och särskilt förordnade förmyndare tre uppgifter att ta hand om för sina huvudmän nämligen att;

1. Bevaka deras rätt (den juridiska delen av uppdraget)
2. Förvalta deras egendom (den ekonomiska delen av uppdraget)
3. Sörja för deras person (den sociala delen av uppdraget)

Överförmyndarens uppdrag är att genom tillsyn, råd och stöd vara en garant för att ställföreträdarna utför sina uppgifter på ett oklanderligt sätt. Det ingår även i överförmyndarens uppdrag att rekrytera och utbilda ställföreträdare.

Ny gemensam nämnd

Tidigare mandatperioder har de 6 samverkanskommunerna haft en egen överförmyndare och dessa överförmyndare har suttit i en styrgrupp för verksamheten. Inför mandatperioden 2019-2022 har alla samverkans kommuner fattat beslut om att ingå i en gemensam nämnd, Överförmyndare i samverkan Falun Borlängeregionen. Syftet med den nya nämnden är att ge större inflytande och delaktighet för ledamöter i nämnden samt ökad rättssäkerhet för huvudmännen.

Verksamheten har på helåret visat ett överskott på 485 kkr som fördelas på de 6 kommunerna.

Kostnaderna för ÖiS fördelas per invånare och kostnaden för Sätters kommun uppgick 2018 till 468 kkr.

Visit Dalarna AB / Utveckling i Dalarna Holding AB

Visit Dalarna är ett destinationsbolag. Bolaget har det regionala uppdraget att marknadsföra och sälja besöksregionen Dalarna nationellt och internationellt. Bolaget har utvecklingsansvar såväl regionalt som lokalt och har ett tydligt och utvecklat samarbete med företagen i besöksnäringen.

Kommunen har betalat 903 kkr till bolaget för tjänsten. Kommunen har därtill haft egna kostnader för lokaler med 145 kkr.

Under 2017 lanserades en helt ny organisation för besöksnäringen i Dalarna med syfte att skapa synergier för destinationsutveckling och tillväxt, Destinationsbolaget Visit Dalarna AB. Uppdraget är att marknadsföra och sälja besöksregionen Dalarna nationellt och internationellt. Företräda regionens besöksnäring i nationella och internationella sammanhang. Driva utvecklingsfrågor i samverkan med

företag och organisationer samt ansvar för Tourist Centers i Dalarna. Destinationsbolaget Visit Dalarna AB ägs av Dalarnas 15 kommuner (genom Utveckling i Dalarna Holding) i nära samverkan med 850 medlemsföretag i Dalarnas Besöksnäring ek. förening.

Gemensamma nämnden för upphandlingssamverkan

Den gemensamma nämnden består av Falun, Borlänge, Ludvika, Gagnef, Hedemora och Sätters kommuner. Den gemensamma nämndens uppgift är att på grundval av samarbetsavtal, reglemente och fastställd gemensam upphandlingspolicy och med stöd av UpphandlingsCenter (UHC) svara för alla upphandlingar med undantag av direktupphandlingar och byggentreprenad samt LOU:s (Lag om offentlig upphandling) Från 2019-01-01 ingår även tjänstekategori 24 Undervisning och yrkesutbildning, tjänstekategori 25 Hälsovård och socialtjänster, samt tjänstekategori 26 Fritids- och idrottsverksamhet samt kulturverksamhet där medverkan från föreningslivet är aktuell.

Verksamheten leds politiskt av en gemensam nämnd för upphandlingssamverkan (GNU), som består av en ledamot från varje kommun och chef UHC.

I grunden är skapandet av Upphandlingscenter ett sätt att förstärka de medverkande kommunernas samlade upp-handlingskompetens och skapa en större affärsnytta.

Affärsnytta för samverkande kommuner, goda affärer och samtidigt undvika att samma arbete utförs på flera ställen. Det är kortfattat målsättningen för kommunerna som samarbetar kring upphandling. Upphandlings-Center har kontor i Ludvika och satellitkontor i Borlänge, Falun, Gagnef, Säter och Hedemora.

UHC har genomfört drygt 200 upphandlingar/projekt inkl. direktupphandling till ett årligt upphandlat värde på 2-3 miljarder kronor. 86% upphandlingar/projekt har avslutats enligt upphandlingsplan 2018.

Spännvidden är stor, vi upphandlar allt från kontorsmaterial, konsulter och livsmedel till snöröj-ning, fordon och fastighetstjänster.

Ökad andel upphandling med socialt ansvarsfull upphandling. 51 genomförda upphandlingar med social hållbarhet. T.ex sysselsättning genom praktikplatser eller reserverade upphandlingar för sociala företag.

Det blev ett mindre överskott i 2018 års verksamhet med +0,2 mkr, som återbetalas till medlemskommunerna enligt samarbetsavtalet.

Högre externa intäkter än budgeterat på grund av mer sålda tjänster avseende direktupphandling och annonsering. Fler samordnade upphandlingar där några icke samverkande kommuner har anslutit t.ex. dalagemensam e-arkivupphandling och strategiska livsmedelsupphandlingar. Externt konsultstöd har därför köpts in som medfört högre övriga kostnader.

Sätters kommuns kostnad 2018 var 894 kkr. Till detta kommer kostnad för egen och gemensam LOU-försäkring med 30 kkr.

Gemensamma nämnden för alkohol, tobak och receptfria läkemedel

En gemensam nämnd ha 2014 bildats för handläggning av ärenden enligt Alkohollagen, Tobakslagen och Läkemedelslagen. Nämnden ingår i Falu kommuns organisation. Kommunerna Borlänge, Falun, Ludvika, Smedjebacken, Säter, Gagnef och Hedemora ingår. Respektive kommun finansierar deltagandet i organisationen genom medel motsvarande sin nettokostnad i enlighet med samarbetsöverenskommelsen med tillägg av kostnader för läkemedelsöversyn. Tillsynen på restauranger, samt inom detaljhandeln för försäljning av tobak, e-cigarett, folköl och receptfria läkemedel har utförts enligt beslutad tillsynsplan.

Införande av webbtjänster för ansökan av serveringstillstånd m.m. har införts under 2018, vilket medfört en effektivare handläggning och ökad tillgänglighet/service för näringsidkare.

I Sätters kommun finns 14 stadigvarande tillstånd för utskänkning av alkohol där 14 tillsynsbesök har utförts. Säter har 12 försäljningsställen av tobak, inget försäljningsställe av e-cigarett, 9 försäljningsställen av folköl och 8 försäljningsställen för receptfria läkemedel. Tillsynsbesök har gjorts på samtliga försäljningsställen. Sätters kommun har under 2018 betalat 39 kkr till den gemensamma nämnden, där kommunens nettokostnad mot nämnden visar ett underskott på -46 kkr som regleras 2019. Den gemensamma verksamheten gav totalt 2018 ett överskott på +0,1 mkr.

E-arkiv

Under det gångna året har Sätters kommun fått i uppdrag att vara värdkommun för en dalagemensam stödfunktion kring e-arkivering; efter ett projekt kring etablering av en organisation bildades den nya enheten E-arkivcentrum Dalarna den 1 december 2018.

E-arkivcentrum Dalarna är en stödfunktion till alla femton kommuner i Dalarna, med uppgift att svara för att samordna inleveransprojekt mellan kommunerna, stödja med kompetens i långsiktigt bevarande och arkiveringsprocessen i leveransarbetet, samt ta emot och läsa in data i e-arkivsystemet. E-arkivcentrum Dalarna ska också förvalta IT-systemet, samt omvärldsbevaka förändringar i teknik och standarder som kan påverka arbetet med att långsiktigt bevara arkiverad information. Sätters kommun har driftsavtal med Borlänge kommun, för att säkerställa en informationssäker drift av IT-systemet.

Verksamheten finansieras gemensamt av alla kommuner i Dalarna och regleras genom ett samverkansavtal. En partsgemensam styrgrupp styr och följer upp samverkansavtalet, följer upp och föreslår årliga förvaltningsplaner, samt rapporterar till Dalarnas kommunförbund. Verksamhetens resultat, reglering av över- eller underskott, budget för nästkommande år, samt förvaltningsplan beslutas av Dalarnas kommunförbund, med kommunstyrelsernas ordförande från varje samverkande kommun.

Uppstartsåret 2018 har haft en budget på 1,7 mkr och då många uppstartskostnader blivit försenade har 345 tkr i kostnader bokats upp i bokslutet. Resultat för året på ligger på +/-0 kr.

Övriga gemensamma nämnder för samverkan

Sätters kommun deltar även i Språktolknämnden och Hjälpmedelsnämnden. Dessa nämnders verksamhet finansieras huvudsakligen av tjänsteköp från kommun och landsting. Sätters kommuns kostnad ingår i olika nämnders verksamhetskostnad.

Sätters kommun och Falu kommun har sedan 2016-04-01 en gemensam lönenämnd som ansvarar för löne- och pensionsadministration i de två kommunerna. Kostnaderna för Sätters kommuns löne- och pensionsadministration redovisas i Kommunstyrelsens verksamhetskostnad.

Torbjörn Mattson

Ekonomichef

KONCERNBOLAG

Säterbostäder AB

	Bokslut 2018	Bokslut 2017
Omsättning, Mkr	81,5	80,4
Resultat före e.o. poster	8,4	8,2
Resultat e. bokslutsdisp. och skatt	11,2	6,5
Nettoinvesteringar, Mkr	71,0	18,4
Soliditet, %	22,4	24,5
Årsarbetare	24,0	24,3

Årets resultat

Resultat efter finansiella poster uppgår till 8,4 Mkr.

Årets verksamhet

Nya bostäder

Under våren blev detaljplanen för kvarteret Liljan klar. Markarbetena för det planerade byggnadskomplexet på 74 lägenheter i fem våningsplan påbörjades under senhösten. Kostnaderna beräknas uppgå till 138 M kr. Projektet är tänkt att färdigställas till halvårsskiftet 2020.

En betydande komplikation i sammanhanget är att den budget som riksdagen i december klubbade igenom innebär att investeringsstödet för hyresbostäder upphörde vid årsskiftet. För projektets del rör det sig om ett belopp på 15 Mkr som bolaget går miste om vilket kan leda till en rad följdkonsekvenser.

I november var Åsenbackens gruppbostad, som omfattar bostäder och verksamhetslokaler för kommunens LSS-verksamhet, äntligen klar för inflyttning efter några månaders försening.

I december togs beslut om att den kvarvarande byggrätten inom fastigheten Storhaga 16:5 kan säljas till företaget Property Development AB. Företaget avser att uppföra radhus i bostadsrättsform.

Ägardirektiv

Under året har kommunfullmäktige utfärdat direktiv om att Säterbostäder ska låta utföra marksanering av rivningsrester från tidigare bebyggelse inom delar av bolagets fastighet Åkaren 7. Syftet enligt ägaren är att tillgodo se behovet av byggbar planlagd mark för bostadsändamål.

Investeringsplan 2019 – 2022

I slutet av året antog styrelsen investeringsplan för perioden 2019 - 2022. Investeringarna uppgår totalt till 247 M kr. Under planperioden färdigställs bostäderna i kv. Liljan, förvärv och ombyggnad Stora Skedvi sockenstuga planeras genomföras och Fågelsångens framtid ska utredas. Drygt 200 lägenheter berörs av stamrenovering under perioden. Den enskild största underhållsåtgärden som utförs är fasad- och fönsterrenovering av de centralt belägna fastigheterna i kv. Druvan.

Framtiden

Målsättningen att kommunen ska växa till 12 000 invånare till 2030 innebär att behovet av bostäder och tillkommande infrastruktur i bl. a skolor, förskolor mm ska tillgodoses. För bolagets del står sockenstugan i Stora Skedvi och Fågelsången i fokus för om- och tillbyggnad till bostäder inom kort. I och med att byggnationen i kvarteret Liljan utgör ett relativt sett stort och resurskrävande projekt kan den omständigheten komma att begränsa bolagets förutsättningar för finansiering av ytterligare nybyggnadsprojekt kopplat till omfattningen av kommunens framtida investeringsbehov i infrastruktur.

Sätters kommuns Fastighets AB

	Bokslut	
Bokslut	2018	2017
Omsättning, Mkr	1,6	1,6
Resultat före e.o. poster	0,0	0,0
Resultat e. bokslutsdisp. o skatt	0,0	0,1
Nettoinvesteringar, Mkr	0,0	0,0
Soliditet, %	73,5	76,9

Året resultat

Resultatet efter finansiella poster uppgår till 0,0 Mkr.

Framtiden

Bolagets uppgift är att producera och sälja fjärrvärme. Anläggningarna är lokaliserade till Mora och Storhaga i Gustafs. Leverans säkerställs till Säterbostäders och kommunens fastigheter samt till Isoflex AB.

FINANSIELL ANALYS AV SÄTERS KOMMUN

Säters kommun redovisar för 2018 ett resultat på + 5,4 mkr (2017 + 8,3 mkr).

Säters kommun har sedan 1998 ett finansiellt sparande för ökande kostnader för pensioner intjänade före 1998. Genom att tillskjuta medel från sparandet avlastas kommunens ekonomi från en del av dessa kostnader och mer resurser görs tillgängliga för kommunal verksamhet. Det finns en grundplan för hur sparandet skall användas. Planen revideras årligen och beroende av kommunens resultat kan omDispositioner göras mellan åren. Avkastningen av sparandet och tillskott från sparandet hanteras i avstämningen mot balanskravet. Detta innebär att kommunen kan underbalansera budgeten.

Säters kommun har bokfört 21 mkr i statsbidrag från Migrationsverket på verksamheternas intäkter 2018. Detta ska jämföras med 51 mkr 2017 och 70 mkr 2016.

Säters kommun är inne i en intensiv investeringsperiod. Barn- och utbildningsnämndens verksamheter behöver nya lokaler för förskola. Socialnämnden behöver nya lokaler för särskilt boende. Standarden på kommunens fastigheter behöver generellt höjas framför allt på ventilation och brandskydd. På gatusidan behövs ombyggnader, förbättrad gatubelysning och nya gång- och cykelvägar. Även infrastruktur för genomfart och centrum Säter. Anläggningar för vatten och avlopp behöver byggas om och förbättras. Användningen av IT inom skola och administration kräver löpande investeringar.

2016 beslutade kommunen om en självfinansieringsgrad av investeringar med 60% över en 4-årsperiod samt en höjd resultatnivå till 2% av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunens lånetak har tagits bort och ersatts av ett skuldsättningstak för kommunkoncernen. Detta är beräknat och satt i relation till Kommuninvests riktmärke för utlåningstak.

Säters kommuns samlade investeringsvolym under 2018 uppgick till 71,3 mkr (2017 92,3 mkr). Flera stora investeringsprojekt har pågått under året, som exempel kan nämnas slutförandet av om- och tillbyggnad Stora Skedvi skola/ förskola.

Soliditeten minskar till 59% under 2018 (2017 63%) beroende av stora investeringar som gjorts under året och ökat balansomslutningen.

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Säters kommun används en finansiell analysmodell som utvecklats av Kommunforskning i Västsverige. Modellen utgår från fyra viktiga finansiella aspekter. Dessa är det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Målsättningen är att utifrån dessa perspektiv identifiera finansiella möjligheter och problem för Säter, och därigenom kunna klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunstyrelsen har antagit tre strategiska mål för mandatperioden 2015 – 18. Målen stäms av i nästa avsnitt i årsredovisningen. Där görs även en avstämning mot balanskravet och justerat resultat.

RESULTAT OCH KAPACITET

Årets resultat

	2015	2016	2017	2018	Budget 2019
Årets resultat (mkr)	2,1	32,2	8,3	5,4	5,2
Årets resultat/ skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning (%)	0,4%	5,3%	1,3%	0,8%	0,8%
Årets resultat / eget kapital (%)	0,5%	8,2%	2,0%	1,2%	1,2%
Årets inflation - procentuell förändring av KPI (%)	0,0%	1,0%	1,7%	1,9%	2,0%

Målet är att resultatet skall överstiga 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Detta innebär för Sätters kommun ett plusresultat på c:a 13 mkr. Plusresultatet är inte en vinst utan ett överskottsmål, som bl. a skall täcka:

- Inflationssäkring av eget kapital. Vid ett nollresultat minskar det egna kapitalet i reala värden med kostnaden för inflationen
- Finansiellt sparande för framtida behov som investeringar, och pensionsåtaganden
- Marginaler för osäkerheter i intäkter och kostnader

Sätters kommuns resultat hamnar på 1,93% och når inte upp till 2 %-målet 2018.

Nettokostnadsandel

En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett djuplodande mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Redovisas en nettokostnadsandel under 100 % har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. Sett över en längre tidsperiod, klarar då kommunen av att finansiera ersättningsinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar. Nettokostnadsandelen 2018 ligger på 99,4%, vilket också var budgeterat.

	2015	2016	2017	2018	Budget 2019
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	573,8	586,5	629,8	642,7	656,2
Varav avskrivningar (mkr)	21,8	23,6	24,4	26,0	31,4
Finansnetto (mkr)	-4,2	-14,3	-4,8	-6,2	0,2
Skatteintäkter (mkr)	478,7	499,4	523,9	528,7	543,8
Generella statsbidrag & utjämning (mkr)	93,0	105,0	109,4	113,1	117,9
Nettokostnadens andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. (%)	99,6%	97,0%	99,4%	99,4%	99,2%

Årets investeringar

	2015	2016	2017	2018	Budget 2019
Investeringsvolym netto (mkr)	69,2	42,1	92,3	71,3	100,3
Självfinansieringsgraden av nettoinvesteringar (%)	34,5%	132,4%	40,7%	53,8%	44,5%

Säters kommun har haft höga investeringsvolymerna under de senaste åren och detta kommer att fortsätta även under de närmast kommande åren. En följd av detta blir att behovet av upplåning kommer automatiskt att öka i takt med de höga investeringsnivåerna.

Investeringsnivåerna behöver styras på något sätt. Från budget 2017 skall 60 % av investeringarna vara självfinansierade beräknat över en fyraårsperiod. Resultatnivån har också höjts i nivå med 2 % av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunens lånetak har tagits bort och ersatts av ett skuldsättningstak för kommunkoncernen. Detta är beräknat som och satt i relation till Kommuninvests riktmärke för utlåningstak.

Skuldsättningstak

Kommunkoncernen	2018-12-31	Kr/invånare
Avsättningar långfristiga	11 602	1 043
Långfristiga skulder	372 748	33 511
Kortfristiga skulder	149 396	13 431
Extern borgen	16 098	1 447
Ansvarsförbindelse pensioner	231 604	20 822
Kassa/bank	-21 865	-1 966
Kapitalförvaltning 85 %	-117 407	-10 555
Summa åtaganden 2018-12-31	642 176	57 734
2017-12-31		49 538
2016-12-31		44 609
2015-12-31		44 821
2014-12-31		35 568
2013-12-31		34 811
2012-12-31		33 772
Riktpunkt Kommuninvest		123 000
Kommunens skuldsättningstak	1 026 097	92 250
75% av KI:s riktpunkt		

Likviditet

	2015	2016	2017	2018	Budget 2019
Likvida medel/ externa kostnader exklusive pensionsförvaltning	0,4%	3,1%	0,7%	2,2%	4,1%
Likvida medel/ externa kostnader inklusive pensionsförvaltning	19,6%	22,7%	18,9%	19,8%	21,0%

Likviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. Sätters kommun har en likviditet som ligger i relation till pågående stora investeringar och ett nytt planerat lån är planerat till början av 2019.

Soliditet

	2015	2016	2017	2018	Budget 2019
Soliditet enligt balansräkningen	67	66	63	59	54
Soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden och löneskatt	25	29	28	27	26

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Det visar i vilken utsträckning kommunens tillgångar har finansierats med eget kapital respektive skulder. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls eller utvecklas i positiv riktning.

Sätters kommun har till följd av ett ökat upplåningsbehov och stora investeringar en minskande soliditet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden minskar även den 2018.

Pensionsförpliktelser

	2015	2016	2017	2018	Budget 2019
Pensionsåtagande i ansvarsförbindelse inklusive löneskatt (mkr)	249,2	240,6	236,9	231,6	227,0
Pensionsförvaltning bokfört värde (mkr)	137,0	151,1	144,3	138,4	130,5
Finansieringsgrad (%)	55,0%	62,8%	60,5%	59,8%	57,5%

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden skall finansieras de kommande 50 åren. Det totala pensionsåtagandet uppgick vid 2018 års slut till 243,2 mkr. Av dessa redovisas 11,6 mkr i balansräkningen som en avsättning och 231,6 mkr återfinns utanför balansräkningen som en ansvarsförbindelse. Den avser pensioner intjänade före 1998.

För den del av pensionsåtagandet som utgör ansvarsförbindelse finns en särskild delfinansiering i form av avsatta medel i pensionsförvaltning. Pensionsförvaltningen täcker drygt hälften av åtagandet och används enligt särskild plan för att avlasta kommunens ekonomi.

Borgensåtagande

	2015	2016	2017	2018
Säterbostäder AB (mkr)	123,5	135,5	142,5	182,5
Övriga kommunala bolag (mkr)	10,2	9,9	9,5	2,4
Småhus (mkr)	0,6	0,5	0,3	0,3
Föreningar (mkr)	12,4	12,4	11,6	15,8
Totala borgensåtaganden (mkr)	146,7	158,3	163,9	201,0

Kommunen tecknar i vissa fall borgen för lån till de kommunägda bolagen, men även för andra externa verksamheter. Kommunens samlade borgensåtagande för lån uppgick 2018 till 201,0 mkr, vilket var en ökning med 37,1 mkr i förhållande till 2017. Ökningen ligger på det kommunala bostadsbolaget Säterbostäder AB som har ökat sin upplåning.

Säters kommun har inte infriat några borgensåtaganden under åren 2012 - 18 och det finns inga indikationer på att så skulle behöva ske inom de kommande åren. Då 92 % av den totala borgensförbindelsen utgörs av borgen gentemot det av kommunen helägda bostadsbolaget Säterbostäder AB, är den generella bedömningen, att risken är låg då bolagens verksamhet till största delen omfattas av att äga och förvalta fastigheter. I fastigheter finns ofta stora dolda värden, vilka ofta försvarar ytterligare lån. Vakansgraden är så gott som obefintlig.

Kommuninvest

Säters kommun har i juni 2003 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Borgensförbindelsen bekräftades genom nytt beslut i kommunfullmäktige 2013-09-26. Samtliga 286 kommuner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Säters kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804 079 439 kronor och totala tillgångar till 406 323 006 299 kronor. Kommunens

andel av de totala förpliktelseerna uppgick till 419 843 847 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 419 095 361 kronor.

Utfall i förhållande till budget

	2015	2016	2017	2018
Avvikelse verksamhet (mkr)	9,1	15,3	-5,8	-4,0
Avvikelse resultat (mkr)	5,9	33,8	3,0	-0,3

Jämfört med budget redovisade kommunen 2018 ett underskott på -0,3 mkr. Underskott från verksamheten var -4,0 mkr och överskott från finansiellt +3,7 mkr.

Budgetavvikelsen för kommunens nämnder var relativt stor. Kommunstyrelsen och socialnämnden redovisar överskott om +1,5 respektive +2,5 mkr. Barn- och utbildningsnämnden och VA/Renhållning redovisar underskott om -2,7 mkr respektive -2,8 mkr. För ytterligare detaljer och orsaker till avvikelserna se respektive nämnds bokslutskommentarer.

Prognosavvikelser

Jämfört med prognos augusti respektive år (%)	2015	2016	2017	2018
Avvikelse verksamhet	0,6	0,5	0,5	0,4
Avvikelse resultat	0,8	1,0	1,3	0,7

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. En prognosavvikelse under 1 % av kostnadsomslutningen innebär en god prognossäkerhet.

AVSTÄMNING AV KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL

Finansiella mål

Säters kommun har i beslut om budget i Kommunfullmäktige 2016-06-13 fastställt finansiella mål för resultat, investeringsnivåer och skuldsättning, samt hur mycket av kommunens pensionsmedel som skall tillskjutas 2018. De finansiella målen reviderades i Kommunfullmäktiges beslut om reviderad budget 2017-11-30. Målen för investeringsnivåer, skuldsättning och pensionsmedel uppfylls. Resultatmålet uppfylls ej.

Resultatmål

Kommunens långsiktiga resultatmål är att resultatet skall värdesäkra kommunens egna kapital.

Kommunens resultatmål anpassas så att en jämn utveckling av kommunens nettokostnad för verksamheten kan uppnås. Resultatmålet är lagt på det balanskravsavstämda resultatet, där hänsyn tagits till såväl avkastning som tillskott från kommunens pensionsmedelsförvaltning.

Resultat efter balanskravsavstämning

2018: + 13,1 mkr
2019: + 13,1 mkr
2020: + 13,1 mkr

Resultatet uppvisar en ökning av det egna kapitalet med 5,4 Mkr. I resultatet ingår reavinster vid fastighetsförsäljning med 1,1 mkr som skall avräknas vid en balanskravsavstämning. Resultatet justeras sedan med öronmärkningar av eget kapital; VA:s negativa resultat på 2,6 mkr, avkastning på pensionsförvaltningen på 2,6 mkr samt tillskott från pensionsförvaltningen 8,8 mkr. Resultat efter balanskravsjusteringar och justeringar för öronmärkning utgör 12,4 mkr. Målet nås ej.

Schematisk jämförelse av budget och utfall:

Balanskravsavstämning kkr	Budget 2018	Utfall 2018
Årets resultat	5 680	5 376
Avgår realisationsvinster	0	-1 141
Årets balanskravsresultat	5 680	4 235
VA-enhetens resultat	0	1 982
Avdrag avkastning från pensionsförvaltning	-1 405	-2 631
Tillskott från pensionsförvaltning	8 800	8 800
Resultat efter justering	13 075	12 386
Resultatmål 2%	2,03%	1,93%
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	642 782 kkr	641 819 kkr

Kommunens resultatmål uppfylls ej.

Investeringsnivåer och skuldsättning

Säters kommun har i budget för 2018 och plan 2019-20 lagt en treårsplan för kommunens investeringar.

2018: 73,0 mkr (Varav VA/Renhållning 12,4 mkr)
2019: 47,1 mkr (Varav VA/Renhållning 16,6 mkr)
2020: 51,5 mkr (Varav VA/Renhållning 12,4 mkr)

2016 beslutade kommunen om en självfinansieringsgrad av investeringar med 60% över en 4-årsperiod samt en höjd resultatnivå till 2% av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunens lånetak har tagits bort och ersatts av ett skuldsättningstak för kommunkoncernen. Detta är beräknat som och satt i relation till Kommuninvests riktmärke för utlåningstak.

Sätters kommun hade 2018-01-01 en låneskuld på 120 mkr. Ytterligare lån om 40 mkr har tagits upp under 2018 och utgående långfristig låneskuld uppgår till 160 mkr.

Kommunstyrelsen har under början av 2018 beslutat att föra över 21,8 mkr icke förbrukade investeringsmedel för 2017 till 2018 vilket ger en total investeringsbudget på 94,8 mkr. Under året utfördes investeringar för sammanlagt 71,3 mkr med en självfinansieringsgrad på 53,8 %. Självfinansieringsgraden ska ses över en 4-årsperiod.

Av de icke förbrukade investeringsmedlen för 2018 planeras 22,8 mkr att föras över till 2019. Flera investeringsprojekt har av olika anledningar blivit förskjutna i tid.

Kommunens mål för investeringsnivåer och skuldsättning uppfylls.

Pensionsförvaltning

Kommunen fastställer följande mål för pensionsförvaltningen för planperioden 2017 - 2019

- Avkastningen på pensionsförvaltningen beräknas under planperioden uppgå till 1 %/år
- Kostnader för utbetalda pensioner finansieras upp till 7,2 mkr/år av skattemedel. För belopp över denna nivå tillskjuts medel från pensionsförvaltningen.
- 2016: 0 kr. Överförs till 2017, 2018, 2019 och 2020.
- 2017: 9,2 mkr (varav 2,9 mkr från 2016)
- 2018: 8,8 mkr (varav 2 mkr från 2016)
- 2019: 9,3 mkr (varav 2,1 från 2016)
- 2020: 9,1 mkr (varav 1,5 mkr från 2016)

Då resultatet för 2016 blev betydligt bättre än planerat har Kommunfullmäktige 2016-12-05 beslutat fördela om planerat uttag för 2016 till 2017, 2018, 2019 och 2020.

Avkastningen på pensionsförvaltningen uppgick till 2,6 mkr eller 1,8 %.

Kommunens mål för pensionsförvaltning uppfylls.

Strategiska mål för mandatperioden 2015-18

Kommunstyrelsen har beslutat att fokus ska läggas på tre områden under den innevarande mandatperioden för att kommunen skall utvecklas mot visionen om 12 000 invånare 2030; Bostäder, arbetstillfällen och skola.

Bostäder. En grundläggande förutsättning för att befolkningen ska öka är att utbudet av bostäder ökar. Kommunen har ett relativt stort utbud av byggklara tomter för småhus. Däremot finns det brist på bostadslägenheter. Kommunen har genom sitt bostadsbolag Säterbostäder påbörjat projekt med såväl nybyggnation som ombyggnation som kommer att öka utbudet av hyreslägenheter. Även andra aktörer på marknaden måste bidra till att utbudet ökar. Arbeta för att det ska finnas attraktiva lägen för såväl privata hyresrätter som bostadsrätter och egna hem i kommunen

Aktiviteter: Fördjupningar av översiktsplanen. Planläggning för flerbostadshus. Framtagande av en bostadsförsörjningsplan. Kartläggning av attraktiva lägen för andra aktörer på bostadsmarknaden och vara aktiv i dialog med nationella organ i bostadsfrågor.

Mål: Utbudet av bostäder skall öka med 200 under mandatperioden.

Avstämning 2018: Det har beviljats bygglov för 16 enbostadshus, 2 flerbostadshus med totalt 74 lägenheter (Liljan) och 6 parhus med totalt 12 lägenheter. Totalt 102 bostäder under 2018 (2017: 12 nya bygglov för småhus).

Arbetsstillfällen. Säter är en pendlingskommun och befolkningsutvecklingen är beroende av hur arbetsmarknaden utvecklas i regionen. Kommunen kan dock inte enbart förlita sig på utvecklingen i regionen utan måste även aktivt arbeta för att öka antalet arbetstillfällen i kommunen.

Aktiviteter: Aktivt arbete med näringslivsutveckling och ett bra företagsklimat. Understödja nyföretagande, och generationsväxling. Nätverksbyggande inom såväl privat som offentlig verksamhet, för att öka förståelsen för näringslivets förutsättningar i den kommunala handläggningen.

Mål: I snitt 7 nya företag/ 1000 invånare skall startas varje år under mandatperioden. Mått 33 KKiK Antalet sysselsatta, dagbefolkning skall öka med i snitt 40/år under mandatperioden. SCB Registerbaserade statistik, tabell 5.

Avstämning 2018: Antalet nya företag/1 000 invånare var för 2018 4,8 stycken (per december 2017 6,3 stycken).
För antal sysselsatta saknas ännu statistik för 2018. 2017 minskade antalet sysselsatta dagbefolkning med 26 jämfört med 2016.

Skola. Benägenheten att flytta varierar mellan olika åldersgrupper. Den är som störst i åldersgruppen 18 – 40 år. Det är familjer med barn eller unga vuxna som kommer att bilda familj och skaffa sig barn. För dem är det viktigt att den kommun de bosätter sig i erbjuder goda uppväxtvillkor för barnen. En väl fungerande skola är en viktig faktor.

Aktiviteter: Sätters kommun skall genom en aktiv kvalitetsuppföljning och ständig förbättring upprätthålla en hög nivå på skolundervisningen.

Mål: Sätters kommun skall tillhöra de femtio bästa kommunerna i Sverige i SKL:s öppna jämförelser av grundskolan på
- genomsnittligt meritvärde åk 9
- andel elever som klarat alla delprov i ämnesproven i åk 3, och 6.

Avstämning 2018:

Resultatet för elever i åk. 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen) är plats 149 (2017: 164).

Resultatet för andel elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, kommunala skolor, genomsnittlig andel (%) är plats 174 (2017: 130).

SKL redovisar inte längre resultatet för ämnesprov i åk 6.

Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) - Områden och nyckeltal från och med 2018

Barn och unga (Alla år)

	2016	2017	2018
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%) Totalt	● 100	● 92	●
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%) Män	● 100	● 91	●
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%) Kvinnor	● 100	● 93	●
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal Totalt	● 5.3	● 5.2	●
Kostnad förskola, kr/inskrivet barn Totalt	● 136 148	● 148 388	●
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%) Totalt	● 73	● 76	● 70
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%) Män	● 64	● 63	● 60
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska som andraspråk, kommunala skolor, andel (%) Kvinnor	● 82	● 89	● 80
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%) Totalt	● 92.4	● 90.0	● 91.6
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%) Män	● 95.0	● 90.6	● ..
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik, kommunala skolor, andel (%) Kvinnor	● 95.0	● 89.4	● 95.0
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) Totalt	● 84.5	● 83.1	● 82.6
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) Män	● 82.8	● 79.6	● 84.1
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%) Kvinnor	● 87.2	● ..	● 81.0
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%) Totalt	● 53.5	●	● ..
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%) Män	●	●	● ..
Elever i åk 9: Jag är nöjd med min skola som helhet, positiva svar, andel (%) Kvinnor	●	●	● ..
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) Totalt	● 84.5	●	● 73.7
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) Män	●	●	● 83.3
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%) Kvinnor	●	●	● 66.7
Kostnad grundskola F-9 hemkommun, kr/elev Totalt	● 108 052	● 107 024	●
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%) Totalt	● 52.5	● 36.4	● 27.5
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%) Män	● ..	● ..	● ..
Gymnasieelever med examen inom 4 år, kommunala skolor, andel (%) Kvinnor	● ..	● ..	● ..
Kostnad gymnasieskola hemkommun, kr/elev Totalt	● 138 441	● 151 802	●

Stöd och omsorg (Alla år)

	2016	2017	2018
Brukarbedömning individ- och familjeomsorg totalt - förbättrad situation, andel (%)	● -	● -	● -
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutad försörjningsstöd, andel (%)	● 81	● 87	● 69
Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, medelvärde	● 23	● 18	● 19
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv	● 3 017	● 3 805	●
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde	●	●	●
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende , andel (%) av maxpoäng	● 86	● 92	● 90
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där alla på boendet har möjlighet att äta huvudmålet tillsammans minst en gång per vecka, andel (%)	● 100	● 100	● 100

Kolada

	2016	2017	2018
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende ges möjlighet att vara ute på aktiviteter som kräver personalstöd efter kl 21, en gång/månad, andel (%)	100	100	100
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har möjlighet att planera matsedel, handla livsmedel mm, andel (%)	79	79	77
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har möjlighet till internetuppkoppling i det egna rummet/lägenheten, andel (%)	79	79	100
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har möjlighet till så många individuellt anpassade aktiviteter i veckan som hen önskar, andel (%)		100	100
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende har tillgång till egen brevlåda som posten levererar till, andel (%)	79	79	100
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende kan bestämma över vilken mat (huvudmålet) som serveras, andel (%)	79	79	80
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där den boende kan ta emot gäster alla kvällar efter kl. 21.00, andel (%)	100	100	97
Boendeplatser enl. LSS § 9.9 där hot eller våld mot brukare inte förekommit på boendet under de sex senaste månaderna, andel (%)	100	100	97
Enheter enl. LSS § 9.9 där det är möjligt att bli sambo, andel (%)	100	100	80
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	-	-	84
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl SFB, kr/inv	5 898	6 587	
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	42	143	49
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	15	17	17
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng	67	66	71
Avlidna som hade någon närvarande vid dödsögonblicket, andel (%)	88	91	89
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre erbjuds daglig utevistelse, andel (%)	100	100	100
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre erbjuds tid utifrån sina egna önskemål dagligen, andel (%)	100	100	100
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre har möjlighet att välja alternativ rätt vid huvudmål, andel (%)	93	93	77
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre har möjlighet till internetuppkoppling i det egna rummet/lägenheten, andel (%)	7	7	7
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre kan påverka tv-kanaler utöver basutbudet i den egna lgh, andel (%)	100	100	100
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre kan påverka tv-kanaler utöver basutbudet i gemensamhetslokal, andel (%)	0	0	0
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre serveras kvälls/nattmål, andel (%)	100	100	100
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre själv kan välja tid för nattvila, andel (%)	100	100	100
Boendeplatser i särskilt boende där den äldre själv kan välja tid för uppstigning på morgonen, andel (%)	100	100	100
Boendeplatser i särskilt boende som erbjuder minst en organiserad och gemensam aktivitet per dag under helgen, andel (%)	0	0	93
Boendeplatser i särskilt boende som erbjuder minst två organiserade och gemensamma aktiviteter under vardagar, andel (%)	0	0	0
Brukare i särskilt boende för äldre som har möjlighet att tala sitt modersmål (inkl. svenska) med sin kontaktman, andel (%) (-2017)	100	100	
Enheter i särskilt boende där det är möjligt att bli sambo, andel (%)	75	50	75
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	89	85	79
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - möjligheten att komma utomhus, andel (%)	72	64	66
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - sociala aktiviteter, andel (%)	67	65	68
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - tillgång till sjuksköterska, andel (%)	84	74	80
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande, andel (%)	94	89	98
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - bemötande (mycket nöjda), andel (%)	67	57	72
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - besvärar ofta av ensamhet, andel (%)	18	18	13
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - få kontakt med personalen på boendet, andel (%)	89	82	83
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - förtroende för personalen, andel (%)	87	85	89
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	24	22	21
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	86	73	89
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - information om förändringar, andel (%)	52	48	63
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - inte kränkts av någon personal under året, andel (%)			
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - maten, andel (%)	83	77	83
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - måltidsmiljö, andel (%)	73	77	87
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - möjlighet att framföra synpunkter eller klagomål, andel (%)	56	45	44
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - möjlighet påverka tider, andel (%)	65	71	64

	2016	2017	2018
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - plats på äldreboende, andel (%)	92	94	93
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - rörlighet inomhus, andel (%)	15	18	23
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - själv svarat på frågorna, andel (%)	27	48	38
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - svåra besvär av ångslan, oro eller ångest, andel (%)	15	13	10
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - tillräckligt med tid, andel (%)	72	76	80
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trivs med rum/lägenhet, andel (%)	81	85	87
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trivsamma gemensamma utrymmen, andel (%)	72	72	72
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trivsamt utomhus, andel (%)	69	59	71
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet, andel (%)	92	89	90
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - trygghet (mycket trygga), andel (%)	67	62	60
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	95	96	88
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - information om förändringar, andel (%)	73	67	72
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - behov anpassas, andel (%)	79	80	72
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande, andel (%)	99	98	96
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bemötande (mycket nöjda), andel (%)	77	79	72
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - besväras ofta av ensamhet, andel (%)	8	12	11
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - bor med annan vuxen, andel (%)	25	26	25
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - få kontakt med hemtjänstpersonalen, andel (%)	88	87	86
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - förtroende för personalen, andel (%)	96	94	90
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hälsotillstånd, andel (%)	35	34	26
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - hänsyn till åsikter och önskemål, andel (%)	89	91	87
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - möjlighet påverka tider, andel (%)	62	56	58
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - möjlighet att framföra synpunkter eller klagomål, andel (%)	67	59	64
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - personalen kommer på avtalad tid, andel (%)	91	90	83
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - personalen utför sina arbetsuppgifter, andel (%)	93	88	86
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - rörlighet inomhus, andel (%)	35	34	26
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - sjuksköterska vid behov, andel (%) (-2015)			
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - själv svarat på frågorna, andel (%)	51	49	64
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - svåra besvär av ångslan, oro eller ångest, andel (%)	2	5	5
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - tillräckligt med tid, andel (%)	87	87	81
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet, andel (%)	90	95	89
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - trygghet (mycket trygga), andel (%)	55	56	54
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - välja utförare, andel (%)	38	34	28
Kostnad äldreomsorg, kr/inv 80+	246 773	244 730	
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, kr/inv 80+	151 792	143 497	
Kostnad ordinärt boende äldreomsorg, kr/inv 80+	93 135	99 500	
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/inv 80+	73 552	79 672	
Kostnad korttidsvård äldreomsorg, kr/inv 80+	16 114	15 631	
Kostnad dagverksamhet äldreomsorg, kr/inv 80+	2 110	2 472	
Kostnad ordinärt boende äldreomsorg övrigt, kr/inv 80+	1 359	1 726	
Kostnad öppen verksamhet äldreomsorg, kr/inv 80+	1 844	1 735	

Samhälle och miljö (Alla år)

	2016	2017	2018
Andel som får svar på e-post inom en dag, (%)		72	79
Andel som tar kontakt med kommunen via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)	45	54	56
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)	75	79	79
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, (%)	85.4	85.4	87.2

	2016	2017	2018
Öppethållande huvudbiblioteket, timmar/vecka	● 52	● -	●
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta eller studera, andel (%)	● -	● -	●
Lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (status efter 90 dagar), andel (%)	● 10	● 13	●
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	● -	● -	●
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	● -	● 19	●
Miljöbilar av personbilar och lätta lastbilar enl MFS, andel (%)	● 35.8	● 36.7	● 35.1
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet under hela året enligt Ekomatcentrum, andel (%)	● -	● -	●

Guide till tabeller och diagram

I vissa tabeller och diagram används färgerna rött, gult och grönt för att visa hur ett resultat ligger till jämfört med andra. För varje nyckeltal rangordnas alla kommuner/landsting efter sina resultat, och de bästa resultaten får grön färg, de sämsta får röd färg och de i mitten får gul färg. Saknas data på något nyckeltal visas det med grå färg.

När rött, gult och grönt används i stapeldiagram visar det andel av de ingående nyckeltalen med respektive färg. Klicka på "Visa i tabell" för att se vilka nyckeltal som har vilken färg.

Tänk på att färgsättningen visar om man har bra eller dåliga resultat jämfört med andra. Den talar inte om ifall resultaten är bra eller dåliga. Man kan ha dåliga resultat jämfört med andra, vilket ger röd färg, trots att resultatet egentligen är bra (och vice versa).

● Bästa 25%

≈ Visa trend

- Bortfall

● Mittersta 50%

▬ Jämförelse per kommun / enhet

. Ej tillämplig

● Sämsta 25%

⊖ Ej med i sammanfattande diagram

.. Sekretess

● Ingen data

○ Nyckeltalsinformation

Miljöbokslut

Inledning

Miljöbokslutet är ett underlag till kommunens årsredovisning där årets händelser inom miljöområdet tas upp. Arbetet med miljöfrågor i Sätters kommun ska bygga på de interna styrdokument, t.ex. Miljöpolicy, Energi- och klimatstrategi och Avfallsplan. Som grund för miljöarbetet finns dels de nationella miljömålen med sina 16 miljö kvalitetsmål och dels de regionala miljömålen som är en följd av de nationella målen. Dalarnas miljömål tas fram av Länsstyrelsen och de nuvarande målen har en åtgärdsplan som sträcker sig från 2018 – 2022.

De 16 miljö kvalitetsområden som de nationella målen omfattar är

- Begränsad klimatpåverkan
- Frisk luft
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- Levande sjöar och vattendrag
- Grundvatten av god kvalitet
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Kommunerna bidrar i miljö målsarbetet genom att översätta nationella och regionala miljömål till lokala mål och åtgärder.

I Miljöpolicy för Sätters kommun (antagen av KF 2013-06-13) framgår bland annat att:

- Miljöarbetet ska inriktas på att uppfylla de lokala, regionala och nationella miljömålen samt följa de lagar och förordningar som gäller inom miljö-området.
- Sätters kommuns verksamhet ska bidra till en uthållig utveckling som omfattar såväl ekologiska som ekonomiska och sociala aspekter.
- Sätters kommun ska aktivt utveckla, förbättra, följa upp och utvärdera miljöarbetet i våra verksamheter.

Vad har hänt 2018?

Ett miljöarbete på väg mot en hållbar kommun

Nya strategiska mål för den nya mandatperioden har tagits fram med början under 2018. Det nya strategiska miljömålet lyder:

Ett miljöarbete på väg mot en hållbar kommun

Säters kommun tar sitt ansvar för vår gemensamma framtid. De nationella och regionala miljömålen ligger till grund för ett ansvarsfullt och strategiskt lokalt miljöarbete. Kommunens verksamheter ska utveckla ett förhållningssätt som innebär kloka beslut och agerande utifrån ett miljöperspektiv. Vi ska bidra till att öka kunskap, förmåga och motivation till ett miljö- och klimatmedvetet förhållningssätt.

Övergripande

En ny fordonspolicy har förankrats under 2018 för beslut i Kommunfullmäktige 14 februari 2019. Policyn innebär bland annat att alla fordon ska gå att köra med fossilfria bränslen år 2025 och år 2030 ska fossila bränslen vara utfasade.

I planprogrammet för nytt särskilt boende i Säter (Säbo) uttrycks att byggnaden ska uppfylla kraven för Miljöbyggnad Silver.

Verksamhet

Här redogör verksamheterna för sina insatser under 2018.

Barn- och utbildningsförvaltningen

Ur förskolans läroplan:

Förskolan ska lägga stor vikt vid miljö-och naturvårdsfrågor. Ett ekologiskt förhållningssätt och en positiv framtidstro ska prägla förskolans verksamhet. Förskolan ska medverka till att barnen tillägnar sig ett varsamt förhållningssätt till natur och miljö och förstår sin delaktighet i naturens kretslopp. Verksamheten ska hjälpa barnen att förstå hur vardagsliv och arbete kan utformas så att det bidrar till en bättre miljö både i nutid och i framtid.

Ur grundskolans läroplan:

Genom ett miljöperspektiv får de (eleverna) möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.

Några exempel från verksamheten:

Stora Skedvi förskola

Under vårterminen 2018 påbörjades ett stort projekt som fick namnet ”glad trädgård”. Barnen arbetade processinriktat tillsammans med pedagogerna. Resultatet blev en fin trädgård, i processen fick barnen arbeta med följande utgångspunkter.

Syfte; Att ge barnen:

- Kunskap om miljö, hållbarhet, trädgård & odling, ekologiskt arbetssätt samt öppna samarbetsmöjlighet med arbetslivet.

Målet var:

- Att barnen förstår och vittnar vad de tillsammans har åstadkommit: En ekologisk trädgård byggd på ett kreativt och miljövänligt sätt som alla kan ha nytta av.
- Att barnen och pedagoger får kunskap av och tillgång till verktyg/metoder för att kunna bidra, bygga och utveckla ett hållbart, demokratiskt, kreativt, respektfullt och miljövänligt samhälle.

Säters förskolor

Pedagogerna har arbetat med barnen för att få dem mer miljömedvetna:

- Källsortering
- Prat runt måltider om mängd, om att kasta mat
- Skräpplockardagar
- Att inte slösa med vatten
- Man har också fortsatt utrensning av tveksamma leksaker enligt plan för ”Giffri förskola.”

Dablander kunskapscentrum

- Matrådet har arbetat med att få ned matsvinnet i restaurangen. Arbetet har varit så pass framgångsrikt att man nu anser sig ha nått ned till en rimlig nivå på matsvinnet. Matrådet fortsätter att följa upp och bevaka så att inte svinnet ökar igen.
- För att underlätta återbruk av begagnade prylar, kläder m.m. har skolan installerat ett ”TaGe-skåp” i biblioteket. Där kan man lämna sina saker som man inte längre behöver och ta med sig saker som man behöver.
- Vi arbetar även tillsammans med hyresvärderna för att minska energiåtgången på skolan genom att hålla koll på temperaturen i alla rum och rapportera dragiga fönster och dörrar som behöver tätas.

Socialförvaltningen

- Vi har infört digital signering av läkemedel vilket gör att vi inte behöver använda papper till alla signeringslistor för läkemedel.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Lokalservice

Inom lokalservice används en polish som är helt fri från metaller, mjukgörare, emulgeringsmedel och flamskyddsmedel. Den är miljömärkt med Svanen. Har använts under 2015 och 2016. Vi använder engångshandskar i nitril som är ftalatfria.

Den dagliga städningen utförs med micromaterial och vatten. Kem används minimalt. Kem används vid vissa punktinsatser.

Polish tas bort vid lättskurning av en vassare rondell och bara vatten. (I bland används dock polishbort när det är många lager av gammal polish.)

De tvättmedel vi använder för att tvätta moppar och dukar är svanenmärkta.

Vi cyklar eller går mellan våra objekt.

Vid upphandlingar tar man hänsyn till miljömärkning och väljer dessa produkter framför andra om möjligt.

Gatukontoret

Nedan följer aktiviteter som genomförts hos Gatuenheten under 2018. I dokumentet fokuseras på de större aktiviteterna som ger direkt effekt på miljön. I övrigt arbetar gatuenheten med miljöfrågan integrerad i ordinarie verksamhet där miljöaspekten alltid analyseras i samband med åtgärder.

Aktivitet

Miljökrav i upphandlingar

Kommentar

Gatuenheten upphandlar, tillsammans med andra enheter, tjänster som har stor påverkan på miljön. Som exempel kan nämnas koldioxidutsläpp från entreprenadmaskiner. I de senaste upphandlingarna har kraven och incitamenten kopplat till ex. miljöbränslen såsom HVO och hög miljöklassning på fordon ökat.

Teknikutveckling av gatubelysningsanläggningen

Gatuenheten har inhandlat ett större parti LED-armaturer i syfte att påbörja skiftet mot mer energisnål gatubelysning. Utredningar kring smartare styrsystem i syfte att belysa ”när det behövs” har också påbörjats.

Nytt upplag för snö

Gatuenheten utreder i samarbete med VA-enhetens ombyggnation av ÅVC ett nytt läge för snötipp. Det betyder att Siggebotippen kan avvecklas då den ej är lämplig som tipp då rester riskerar att laka ut i Ljusterns vatten.

Mellanlagring av massor

Gatuenheten färdigställde under 2018 ett nytt upplag i Kullsveden. Upplaget har inneburit mindre och kortare transporter av material med bränslebesparingar som följd.

Fossiloberoende fordonsflotta

Gatuenheten har påbörjat arbetet mot en fossiloberoende fordonsflotta där behov inom verksamheten kartlagts. Under kommande år är planen att förnya fordonsparken löpande och fokus kommer att ligga på fossiloberoende fordon i så stor utsträckning det går.

Lokala inköp av varor

Gatuenheten har inom ramen för våra avtal i större utsträckning fokuserat på att handla material och varor av lokala leverantörer. Detta minskar i sin tur behovet av transporter inom egen regi.

Koordinering av arbeten i egen regi

Gatuenheten har förbättrat planeringen och koordineringen av de arbeten som utförs i egen regi. Målet är att utsläpp och onödiga transporter ska minimeras.

LONA-projekt	Gatuenheten har påbörjat ett projekt kopplat till att mindre areal gräsmatta ska klippas. Syftet är att öka mångfalden genom att anlägga ängsmark istället där slåtter sker någon gång per år. Effekten kommer även vara lägre fossila utsläpp från gräsklippningen.
Sommarblommor ersätts med perennplanteringar	Gatuenheten har succesivt minskat mängden sommarblommor till förmån för perennplanteringar som är fleråriga. På detta sätt erhålls en bättre hållbarhet i verksamheten.
Kemikalieanvändning	Gatuenheten arbetar löpande med att byta ut kemikalier i verksamheten mot miljövänligare alternativ.
Beklädnad av tunnelväggar	Gatuenheten testar en ny beklädnad av tunnelväggar i kommunen. Effekten är dels förbättra estetik men även förenklad renhållning och sanering. De nya ytskikten kan hållas rena enbart med hetvatten vilket minimerar behoven av kemikalier.

Kost

Kostverksamheten har infört möjligheten att välja ett vegetariskt alternativ på alla skolor.

Miljökontoret och *VÅ/Renhållningsenheten* har arbete med miljöfrågor och förbättringar inom miljömålsområdena som en stor del av sin ordinarie verksamhet.

Kommunstyrelseförvaltningen

Säters kommun har under 2018 anslutit sig till webbtjänsten styrelsemote.se. Tjänsten är en lösning för pappersfria möten.

Genom att jobba papperslöst spar man på miljön. Det innebär att vi går mot en helt digital hantering av våra möten och vi minskar pappersförbrukningen ytterligare per år! Dessutom mindre utsläpp då papperet inte behöver transporteras. Jämfört med e-post eller vanlig post blir distributionen säkrare.

Arbete för successiv övergång till fler e-fakturor till kunder och från leverantörer sänker pappersförbrukningen och dess miljöpåverkan.

Val av tillgängliga web-sända utbildningar istället för traditionella utbildningar på annan ort för att minska resandet.

SKYPE-möten med leverantörer för ekonomi- och beslutsstödsystem samt länets ekonomichefsgrupp har ökat i omfattning för att minska resandet.

IT

Elektronikutrustning skickas till återvinning.

Förbättrade möjligheter till Skypemöten.

Nytt system ”Follow me” ska motverka att vi skriver ut papper i onödan.

Uppföljning

I december 2017 beslutade Kommunfullmäktige om ett nytt strategiskt miljömål för resten av den dåvarande mandatperioden med följande lydelse:

Säters kommun ska bidra till att förverkliga de nationella miljömålen med syfte att kunna lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. Arbetet ska genomsyra alla verksamheter och beslut i förvaltningar och bolag.

I nedanstående text är uppföljningen skriven i kursiv stil.

Aktiviteter:

- Påbörja upprättande av en miljöplan med brett stöd från politiska partier och verksamheter. Planen ska innehålla mätbara mål inom de av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen som Säters kommun kan påverka. *Arbete pågår. De första åtgärderna planeras vara att uppdatera eller ta fram nödvändiga planer och policies och där har Fordonspolicyn färdigställts.*
- Påbörja översyn av energi- och klimatstrategin. *Kommunen har deltagit i Länsstyrelsens arbete med att uppdatera Energi- och klimatstrategin för Dalarna. Den kommer på remiss under våren 2019.*
- Uppdatera Avfallsplanen tillsammans med Borlänge och Falun. *Klart.*
- Driva projektet med samverkansavtalet med Borlänge Energi samt projektet med införande av källsortering av organiskt avfall. *Pågår enligt plan och Borlänge Energi samlar nu in hushållsavfall i Säters. Införandet av brun tunna beräknas börja i oktober 2019.*
- Ett miljöbokslut ska upprättas varje år. *Utförs.*

Mål:

- Alla enheter /förvaltningar ska ha egna mätbara miljömål som stödjer något eller några av miljö kvalitetsmålen. *Arbetet pågår med nämndsplaner som sedan ska brytas ned till förvaltnings- och enhetsmål. Målet kommer att uppfyllas från och med år 2019.*
- Ett fullständigt förslag för införande av källsortering av organiskt avfall inkl. finansiering ska finnas färdigt för beslut. *Avtal med Borlänge Energi är skrivet och investeringarna är godkända. Införande pågår. Målet är uppfyllt.*

IT-bokslut

IT blir ett allt viktigare arbetsverktyg för alla arbetsplatser och inom skolan blir IT i undervisningen allt naturligare även i de lägre årskurserna. Avbrott som kan störa arbetet blir idag en kostnad för verksamheten. Det kan vara att kommunikationen inte fungerar eller att det blir serveravbrott på grund av attacker.

IT-enheten har i sin budget i princip alla kommunens IT-relaterade kostnader. Undantaget är de kostnader som direkt kan hänföras till respektive förvaltning såsom verksamhetssystem, smarta telefoner, och vissa IT relaterad förbrukningsmateriel, förbrukningsmaterial till skrivare och personal som t ex systemförvaltare.

IT-enhetens personalstyrka uppgår till sex (6) anställda, IT-chef, och fyra (5) IT-tekniker. För bredbands samordning har Säter köpt 40% tjänst av Rättvik.

I år genomfördes ingen enkätundersökning, utan planen är att genomföra den vartannat år. I kommunen finns 1515 st (år 2017, 1513 st) datorer.

Kostnader 2018

Kommunens totala kostnad för IT 22 293 000 kr inklusive lönekostnader för övrig IT relaterad personal (16 396 000), vilket är 2,94 % (2,46%) av kommunens omslutning. Varje device (smartphone, läsplatta, PC) kostar i genomsnitt 8 878 kr inkl. verksamhetssystem (7 951) per år.
Inom parantes framgår 2017 års siffror

År 2018		År 2017	
<u>Kostnaderna fördelar sig enligt följande.</u>		<u>Kostnaderna fördelar sig enligt följande.</u>	
Personalkostnader	3 754 000	Personalkostnader	3 341 000
Lokalhyra	352 000	Lokalhyra	352 000
Driftskostnader IT-enheten	3 817 000	Driftskostnader IT-enheten	3 741 000
Datakommunikation	535 000	Datakommunikation	463 000
Drift av verksamhetssystem	10 691 000	Drift av verksamhetssystem	8 466 000
Avskrivning verksamhetssystem		Avskrivning verksamhetssystem	0
Avskrivning IT-enheten	3 144 000	Avskrivning IT-enheten	2 656 000
Summa totalt	22 293 000 kr	Summa totalt	19 019 000 kr

Planering 2019

Då IT-enhetens verksamhet styrs mycket av övriga verksamheter och en stor del av arbetsinsatserna är att vara stöd åt användarna i det dagliga arbetet inom IT är det svårt att göra en detaljerad, egen, långsiktig planering. IT-enheten har dock en ambition att hela tiden bli mer effektiva i sitt arbete och på så vis minska kostnaderna för IT-enheten och de verksamheter som använder IT.

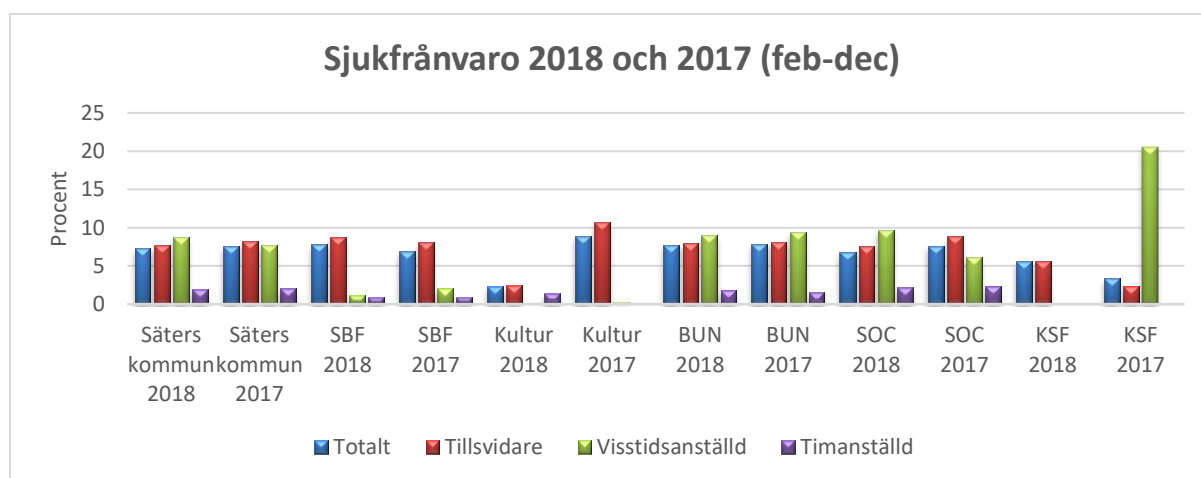
De stora utmaningarna är digitalisering av verksamhetsprocesser såväl interna och externa. Under 2018 handlade arbetet mycket om informationssäkerhet och General Data Protection Regulation(GDPR). Under 2019 kommer IT-säkerhet vara det område IT-enheten kommer att fokusera på utifrån gällande lagkrav.

Personalbokslut 2018

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron 2018 uppgick till 7,23 %, vilket är en minskning med 0,29 % jämfört med 2017. Sjukfrånvaron för visstidsanställda har vid jämförelse mellan 2018 och 2017 ökat med 1,08 %. Störst är ökningen inom Förvaltningarna BUN och Soc.

Vid jämförelse av sjuklönekostnaderna mellan 2018 och 2017, kan vi se att den korta sjukfrånvaron (dag 1-14) fortsätter att öka medan den långa sjukfrånvaron (dag 15-) fortsätter att minska.

Kostnader sjukfrånvaro (inkl sociala avgifter). Gäller all personal oberoende anställningsform

Dagar	2018	2017	2016
Dag 2-14	6 525 622	6 328 046	5 898 888
Dag 15-	504 911	538 128	1 269 078
Totalt	7 030 533	6 866 174	7 167 966

Årsarbetare

Antal medarbetare tillsvidare beräknat per den 31 december 2018

Hela kommunen	Antal	Procent
Totalt antal tillsvidareanställda	812	
varav kvinnor	682	83,7 %
varav män	133	16,4 %
Visstidsanställda	182	
Timanställda	418	
Totalt antal årsarbetare		

Andel hel- och deltidsanställda tillsvidare beräknat per 31 december 2018

Hela kommunen	Antal	Andel
Heltidsanställda	692	85,2 %
varav kvinnor	578	85,1 %
varav män	114	85,7 %
Deltidsanställda	120	14,8 %
varav kvinnor	101	14,9 %
varav män	19	14,3 %
Årsarbetsbeten		

Säters kommun har under 2018 haft 565 årsarbetare tillsvidareanställda, samt 95 årsarbetare visstid och 87 årsarbetare med timanställning. Under året är det totalt 748 årsarbetare.

Medellön

Den genomsnittliga lönen var för 2018 för hela kommunen 28 490 kr (27 947 kr 2017). För kvinnor var den genomsnittliga lönen 2018, 28 295 kr (27 754 kr 2017) och för män 2018, 29 413 kr (28 787 kr 2017).

Under 2018 är den genomsnittliga lönen för kvinnor 96,20 procent av männens lön. Jämfört med 2017 års siffror som var 96,41 procent.

Pensionsavgångar

Under 2018 gick 27 personer i pension att jämföra med 23 personer för 2017.

Källa: HR plus

Hälsofrämjande arbete och friskvård inkl. företagshälsovård

Under 2018 var det 120 personer som utnyttjade subventionen på 700 kr för träningskort och motionsanläggningar. Det kan jämföras med 152 personer 2017, 130 personer 2016, 146 personer för 2015 och 120 personer för 2014

Arbetsmiljö

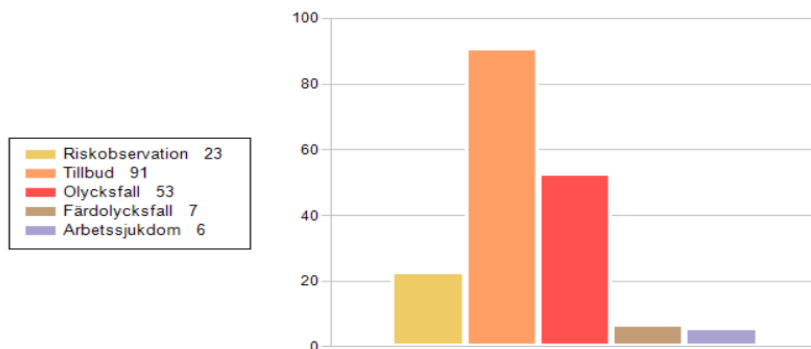
Arbetsmiljö handlar om allt som påverkar människor på jobbet. För att Säters kommun ska kunna erbjuda alla anställda en hållbar god och hälsosam arbetsmiljö har följande insatser genomförts under 2018.

För att skapa möjlighet för chefer, arbetsledare, skyddsombud och medarbetare att utveckla och förbättra arbetsmiljön på den egna arbetsplatsen har Suntarbetslivs arbetsmiljöutbildning erbjudits specifikt till chefer och skyddsombud. Utbildningen är kopplad till den egna verksamheten och ger deltagarna kunskap om hur de ska inkludera det systematiska arbetsmiljöarbetet i det dagliga arbetet för att utveckla och uppnå en god- och hälsofrämjande arbetsmiljö.

För att medarbetare och chef/arbetsledare ska ha möjlighet att medverka i arbetsmiljöarbetet har tillsammans med sina arbetsgrupper arbetat med en metod som heter Vår arbetsmiljö (Sunt

arbetsliv). Metoden hjälper medarbetare, chef/arbetsledare att se vad som fungerar bra och utveckla det som kan bli bättre i arbetsmiljön. Den ger också en bild av nuläget och stödjer deltagarna i att prioritera nästa steg i arbetsmiljöarbetet. Samt tydliggör att ansvaret för arbetsmiljön är ett gemensamt åtagande.

En viktig del i det förebyggande arbetsmiljöarbetet är att rapportera händelser, undersöka arbetsförhållandena och bedöma riskerna för att någon inte ska drabbas av ohälsa och/eller olycksfall. Under 2018 har implementeringen av KIA fortsatt genom utbildningsinsatser riktade till både chefer, skyddsombud och arbetsgrupper. Vilket har resulterat i att allt fler medarbetare anmäler händelser i KIA. Se rapportering för 2018 nedan.

Övriga åtgärder i arbetsmiljöarbetet är introduktion i arbetsmiljö för nya chefer, stöd till chefer och medarbetare i olika arbetsmiljöfrågor samt i samband med inspektioner från Arbetsmiljöverket.

Jämställdhet

Sätters kommun vann utbildning i gott bemötande. I Sätters kommun har alla rätt till ett bra bemötande, därför har samtliga medarbetare och chefer i Sätters kommun fått möjligheten att genomföra en webbaserad utbildning Ett Dalarna för alla. Utbildningen tar upp bemötande i olika aspekter. Utbildningen har tagits fram av Hedemora Näringsliv och Länsstyrelsen Dalarna.

Ny handlingsplan Diskriminering har tagits fram för Sätters kommun under 2018. Planen ersätter enligt ändringarna Diskrimineringslagen tidigare krav på jämställdhetsplan.

Enligt handlingsplanen och Diskrimineringslagen ska arbetsgivaren göra lönekartläggning varje år som en del av arbetsgivarens aktiva åtgärder.

- Lönekartläggning och arbetsvärdering med analys har genomförts på 2018 års löner. I kartläggningen har det inte framkommit några osakliga löneskillnader p. g. a. kön.

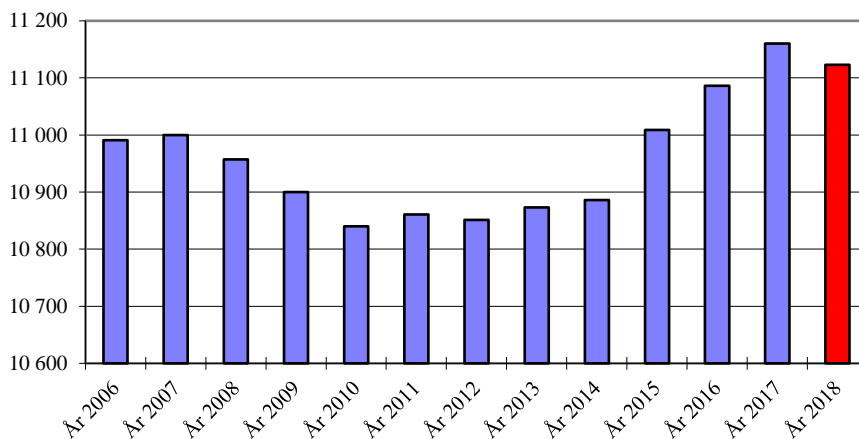
BEFOLKNINGSUTVECKLING

2006-2018

Invånarantal per den 31 december respektive år

Förändring

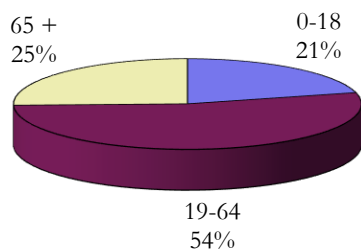
År 2006	10 991	-61
År 2007	11 000	9
År 2008	10 957	2
År 2009	10 900	9
År 2010	10 840	-43
År 2011	10 861	-57
År 2012	10 851	-60
År 2013	10 873	21
År 2014	10 886	-10
År 2015	11 009	123
År 2016	11 086	77
År 2017	11 160	74
År 2018	11 123	-37

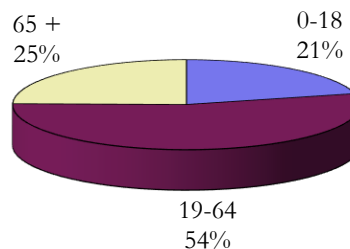
Invånare fördelade på ålder 2018-12-31

	2018	2017	Förändring	%		2018	2017	Förändring	%
0 - 6 år	876	902	-26	-2,9%	18 -24 år	646	653	-7	-1,1%
7 - 15 år	1 129	1 109	20	1,8%	25 - 44 år	2 518	2 539	-21	-0,8%
16 - 18 år	332	345	-13	-3,8%					
19 - 64 år	5 951	6 045	-94	-1,6%					
65 - 79 år	2 192	2 125	67	3,2%					
80 - 89 år	512	504	8	1,6%					
90 + år	131	130	1	0,8%					
Summa	11 123	11 160	-37	-0,3%					

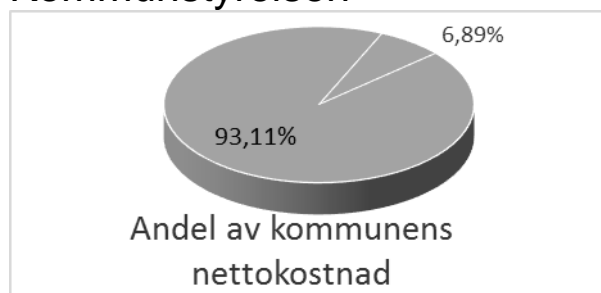
Åldersfördelning 2018

Åldersfördelning 2017

Kommunstyrelsen

Resultaträkning (kkr)	Budget 2018	Redovisning 2018	Avvikelse	Redovisning 2017	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	5 001	9 008	4 097	7 152	27 %
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	64 457	66 440	1 984	62 888	6 %
Årets resultat	59 456	57 342	2 113	55 736	3 %
Därav utbetalda pensioner	13 800	13 197	621	14 456	-12 %
Därav kapitalkostnader	4 256	3 892	364	3 012	29 %
Investeringar	11 785	11 386	399	12 103	-6 %

Viktiga händelser

Under det gångna året har Sätters kommun fått i uppdrag att vara värdkommun för en dalagemensam stödfunktion kring e-arkivering. Verksamheten stöder alla kommuner i Dalarna.

Den Dalagemensamma digitaliseringsgruppen har startat upp i flera gemensamma projekt för att ge förutsättningar att förbättra och digitalisera kommungemensamma processer som exempelvis skolskjuts och gymnasieantagning.

Ett omfattande byte av telefoniplattform har genomförts, i samverkan med övriga Dalakommuner

Utvecklingsarbetet kring Säterdalen har under året konkretiserats ytterligare genom en beslutad plan för utvecklingen av leken samt framtagande av program för Säterdalen som ska utgöra stöd för utveckling av naturmiljöerna och parken

I början av året byttes plattform för e-post till Office 365 för alla anställda och förtroendevalda.

Det ekonomiska resultatet

Kommunstyrelsens förvaltning visar ett överskott jämfört med budget på +1,5 mkr. Lägre kostnader beror på vakanta tjänster, statsbidrag och ej utnyttjade reserver för utvecklingsmedel.

Lägre kostnader för utbetalda pensioner på +0,6 mkr.

Investeringar

Kommunens IT-investeringar uppgår till 2,4 mkr, varav IT i skola 1,4 mkr. Utveckling av nya bostadsområden har haft en investering på 2,4 mkr och 5,5 mkr i bredbandsutbyggnad.

Personalsituationen

Personalsituationen har under 2018 varit stabil. Några rekryteringar har genomförts. Den nya enheten E-arkivcentrum Dalarna bemannades initialt med två heltidstjänster.

Internkontroll

Inga kända avvikelser finns i internkontrollen 2018.

Hur ser framtiden ut 2019 - 2021?

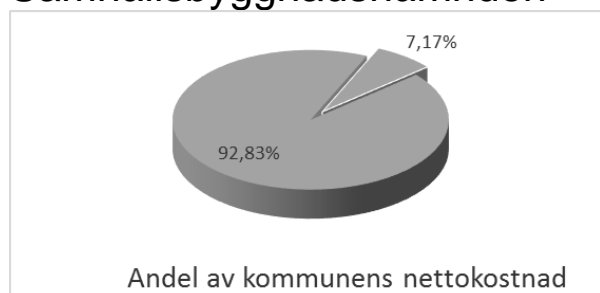
Kommunstyrelseförvaltningens arbete kommer även fortsättningsvis att ha fokus på att utveckla den centrala funktionen för att verksamheterna ska få det bästa stöd av kommunstyrelsen stödfunktioner. Mycket av utmaningarna framöver handlar om att kompetensförsörjning och digital utveckling. Arbetet med ökat antal e-tjänster fortsätter. Från 2019 har KS ansvar för fritidsfrågor och har tillsatt ett fritidsutskott och en fritidsenhet.

Miljö 2018

Miljöarbete handlar i hög grad om det interna arbetet på förvaltningen och vad verksamheterna kan bidra till. Arbetet för en successiv övergång till fler e-fakturor, införande av ”Follow me” för utskrifter och införande av styrelse.se för politiker sänker pappersförbrukningen och dess miljöpåverkan. IT sänder allt mer till Inrego för återvinning för att minska utsläpp av växthusgaser

Sedan införandet av Office 365 så försöker samtliga verksamheter minska bilåkandet genom att nyttja SKYPE för möten.

Samhällsbyggnadsnämnden

Resultaträkning (kkr)	Budget 2018	Redovisning 2018	Avvikelse	Redovisning 2017	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	113 654	117 584	3 930	111 100	6 %
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	159 719	166 330	6 611	169 053	-2 %
Årets resultat	46 065	48 746	2 681	57 953	-16 %
Därav VA-enheten	0	1 982	1 982	-512	-487 %
Därav kapitalkostnader	26 385	24 366	-2 020	22 841	7 %
Investeringar	78 278	56 720	-21 558	77 422	-27 %

Viktiga händelser

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för en hållbar och strategisk samhällsbyggnadsprocess. Samhällsbyggnadsförvaltningen är under nämnden ansvarig att förvalta, samt driva och utveckla de verksamhetsområden som ligger inom nämndens reglemente. Samhällsbyggnadsförvaltningen har på uppdrag av Samhällsbyggnadsnämnden det samlade ansvaret för att planera, bygga och förvalta vårt fysiska samhälle. Det gäller allt ifrån att verka för en positiv bebyggelseutveckling till att bygga gång- och cykelvägar till/från nya bostadsområden. Inom Samhällsbyggnad planeras och realiserar planer för vårt framtida samhälle. **Vi är med och utvecklar det hållbara samhället.**

Med det menar vi:

- Säterbon ska förvänta sig att Samhällsbyggnadsnämnden förvaltar och utvecklar de verksamhetsområden som vi ansvarar för
- Vi tar ansvar för att lämna över hållbara anläggningar till nästa generation
- Ständig Medborgarfokus
- Omvärldsbevakning som bidrar till kontinuerlig verksamhetsutveckling som ökar medborgarnyttan & verksamhetsnytta

Effektiv Samhällsbyggnadsprocess: med medborgarens i centrum från planering → till genomförande → till förvaltning & tillsyn.

Antal ärenden som skapats/hanterats i SBN diariesystem

2018: 1900 stycken

Nedan följer exempel på viktiga händelser inom Samhällsbyggnad 2018:

Samrådsgrupp

Den politiskt beslutade samrådsgruppen har under 2018 utvecklats till att bli ett viktigt informations & beredningsorgan till beslutande nämnder. Samtliga förvaltningar samt Säterbostäder är representerade i gruppen. Gruppen stödjer även det uppsiktsansvar som Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen över övriga nämnder. Samtliga stora processer bereds och bearbetas inom samrådsgruppen.

SÄBO-process

Under 2018 har en fullständig programhandling innehållande förutsättningar från verksamhet & övriga förutsättningar godkänts och beslutats i Kommunfullmäktige. I samband med detta beslut har även Kommunfullmäktige uppdragit Samhällsbyggnad att arbeta fram ett förfrågningsunderlag avseende nytt särskilt boende i Sätters tätort.

Parallellt med programhandlingen har en detaljplan upprättats som allmänheten har kunnat tycka till om under samråds- och granskningstiden. Detaljplanen antogs av Kommunfullmäktige 2018-11-15.

Antagandebeslutet har dock överklagats till mark- och miljödomstolen. Målet avgörs under första halvåret 2019.

Om- och tillbyggnad Stora Skedvi skola

2016 startade om- och tillbyggnad Stora Skedvi skola. Projektet innefattar nybyggnad av förskola, ombyggnad av skola, en ny sporthall samt ett nytt bibliotek. Projektet färdigställdes och invigdes under hösten 2018. I projektet ingår godkända bidragsdelar för ca 7 miljoner kronor. Slutligt utfall för projektet var ca 600 kkr över budget.

Bebyggelseutvecklings- & detaljplaneprocess

Under våren 2018 så antogs en uppdaterad Bostadsplan för Sätters kommun. Planen är tänkt att fungera som en viktig del i den långsiktiga bebyggelseutveckling som Sätters kommun just nu befinner sig i. Under Almedalsveckan ingick Sätters kommun i regionens satsning på att marknadsföra Dalarna som en boende- &

utvecklingsregion. Under hösten så fortsatte satsningen genom att, tillsammans med FalunBorlänge Regionen, delta på fastighetsmässan SBA i Stockholm.

Ett viktigt område som identifierats för att skapa en bra grund för etableringar är tillgången till detaljplanerad mark.

Under 2018 har ytterligare en planarkitekt har rekryterats för att kunna ta fram nya planer och säkra arbetet mot kommunens vision. Dessutom ingår representanter från planavdelningen i kommunens bostadsgrupp för att stötta upp med exempelvis kunskap om vilka möjligheter eller begränsningar befintliga planer och program innebär. Planavdelningen deltar av samma anledning även i kommunens LOTS-möten. Därutöver har en ny planavgift för detaljplaner och områdesbestämmelser arbetats fram, vilken godkändes av kommunfullmäktige 2018-11-15.

Under 2018/början 2019 så har följande planer antagits av Kommunfullmäktige:

- Kvarteret Liljan
- Detaljplan för särskilt boende
- Fördjupad översiktsplan Gustafs (feb 2019)

Under 2018 beslutades, av Kommunfullmäktige, en ny arbetsordning som syftar till en effektivare beslutsprocess kopplat till antagande av nya detaljplaner.

Utredning Åsen har redovisats för Kommunfullmäktige vilket genererat uppdrag till Säterbostäder att sanera marken. Detta genererar både mer tillgänglig detaljplanerad mark samt frigör material som kan återanvändas till anläggningssyfte på återvinningscentralen

Viktiga planer/utredningar för en god samhällsplanering som håller på att arbetas fram är

- VA-plan
- Dagvattenstrategi
- Vattenskyddsföreskrifter

Säterdalen

Strategi och Utvecklingsplan för 2018 för Säterdalen har under ledning av kommunens näringslivschef tagits fram under 2017. Planen syftar till att lyfta fram de områden som syftar till att stärka Säterdalens utveckling mot satta visioner och mål.

Genomfart, bytespunkt & dubbelspår Säter

Trafikverket önskar förlänga befintliga och bygga nya mötesspår i Sätters centrum och Mora by med byggstart 2021. Parallellt med att Trafikverket tar fram en järnvägsplan arbetar kommunen fram nya detaljplaner för berörda områden. Fördjupad översiktsplan för Gustafs (Mora by, Enbacka) antogs kommunfullmäktige i feb 2019. Samråd för ”Planprogram för sambandet mellan Sätters järnvägsstation och centrum” har inletts under december 2018 som ett första steg i detaljplanearbetet. Fördjupad översiktsplan för Säter pågår och intensifieras under 2019.

Trafikverket har, för projektet, inrättat en särskild styrgrupp där Sätters kommun ingår. Under året har principutformningar för ett nytt stationsområde samt centrumpunkt tagits fram gemensamt mellan parterna.

Sätters kommun samverkar även med FalunBorlänge regionen för att skapa bra förutsättningar för genomförande av Trafikverkets & kommunens projekt.

Dubbelspår & infrastruktur i Gustafs

Trafikverket planen dubbelspår i anslutning till Gustafs tätort. I detta arbete planerar planöverfarter att stängas varpå arbete tillsammans med kommunen pågår för att säkerställa bra kommunikationer som ligger i linje med fördjupad översiktsplan för Gustafs. I detta arbete ses även möjligheten till ny industriinfart över.

Integrationsprojekt

Ett integrationsprojekt har genomförts under 2 år med hjälp av statliga stöd. Inom Samhällsbyggnad har deltagarna arbetat med skötsel av yttre miljö och samt skötsel av våra konstruktioner. De deltagare som ingått har samtliga gått vidare till andra arbeten. En av deltagarna har fått fast arbete inom Kostverksamheten. Tack vare arbetsledning & samverkan så har projektet även tagit hand och handlett många skolungdomar som fått sommararbete inom kommunen.

Näringslivssamverkan

SBF har i samverkan med näringslivsenheten löpande arbetat med LOTS-funktion för att stödja företag som behöver stöd i olika frågor. Syftet är att kunna erbjuda företag & organisationer ett snabbt och bra stöd i Samhällsbyggnadsfrågor. Till detta har även Miljö & Byggenheten deltagit på företagsträffar samt haft öppet kvällstid vissa dagar.

Kost

- Under 2018 har kostenheten gjort en större förändring för att modernisera matsedeln i äldreomsorgen. Arbetet med det kommer att fortsätta under 2019.
- Nya rutiner för specialkost infördes till höstterminen för att öka matsäkerheten och minska specialkost där medicinskt behov saknas.
- Under året infördes det ett vegetariskt alternativ på alla skolköken. Alla elever kan nu själva varje dag välja om de vill äta vegetarisk mat eller inte utan att behöva lämna in ansökan om specialkost.
- Stora insatser har gjorts för att förbättra arbetsmiljön i köken och att börja få ner sjukfrånvaron. Dels genom olika rehabinsatser som utförts både förebyggande och vid sjukfrånvaro. Sen har även fler höj och sänkbara arbetsbänkar köpts in och annan utrustning för att förbättra arbetsmiljön har införskaffats.
- Under året har 8 stora upphandlingar av livsmedel skett. Resultatet har blivit att en större andel svenska, lokalproducerade och ekologiska varor har blivit upphandlade. Alla kött och charkvaror har vi nu svenska alternativ på, och på charksidan är det mesta även lokalproducerat.
- Skördevecka, användning av lokalproducerat
- Projekt för att minska matsvinn

VA & Renhållning

Under 2018 har mycket hänt på VA & renhållning. Vi har rekryterat kompetenta medarbetare och stärkt organisationens förmåga.

- Våra långtidssjukskrivna har kommit tillbaka och bemanningen bedöms i nuläget som god.
- Ett samverkansavtal har träffats med Borlänge energi om i första hand utbyte av renhållningstjänster
- Möjligheten till samförläggning av snöupplag och utbyggnationen av ÅVCn har utretts.
- Arbetena med nya lägreservoraren samt ledningsnätet i Moraby har slutförts och driftsatts.
- Arbeten med nybyggnation av Gussarvshyttans vattenverk har pågått men är ej slutförda
- Utbyggnad av VA-ledningar och gata till exploateringsområdet Folieraren 2, som möjliggjort 6 st nya tomter till försäljning i Gustafs.
- Energibesparande insatser, tilläggsisolering, installation av värmepump och solceller har installerats på VA- anläggningar.
- Installerat ny slammottagningsstation för slam från enskilda anläggningar.
- Arbetet med att mäta in och uppdatera ledningsdatabasen har tagit fart då vi har ny kompetens på området.
- Kommunens byggplaner och regresskrav efter källaröversvämningar 2017 har föranlett flera utredningar av kapacitet i ledningsnätet.
- Akut behov av fastighetsunderhåll har identifierats på tryckstegringsstationen på Åsen samt på Sätters ARV.
- Under 2018 har 29 vattenläckor lagats
- 9 avloppsstopp har åtgärdats
- 16 st ventilbyten och 20 brunnsbetäckningar har utförts
- 7 st nyanslutningar har ordnats
- 1200 m V-ledning, 285 m S-ledning och 1275 m D-ledning har nyanlagts. 885 m V-ledning, 885 m S-ledning och 35 m D-ledning har lagts om.
- Sammantaget är 42 av totalt 52 stationer i drift i vårt nya driftövervakningssystem. 15 stationer byttes eller blev nya under 2018.
- Vi har haft närmare 45 000 besök på ÅVCn i Jönshyttan.
- Beslut i Kommunfullmäktige om Kommunal plan för avfallsförebyggande och hållbar avfallshantering

Gata & Park

Gatuenhetens verksamhet har under 2018 bedrivits enligt plan. Årets händelser har varit många men några kan särskilt påtalas. Den händelse som påverkat verksamheten mest är utan tvekan vintern 2017–2018 där det föll stora mängder snö under en längre tid. Under vintermånaderna snöade det mer eller mindre konstant och antalet vinterväghållnings-insatser var många. Utöver snöröjningsinsatser krävdes stora insatser för att forsla

bort snömängderna. Arbetet innebar att budgeten för vinterväghållningen kraftigt överskreds. Vidare kan nämnas att ett omfattande beläggnings-program för 2018 kunnat genomföras trots stora kostnader kopplat till vinterväghållning.

Inom verksamhetsområde Gata och dess löpande verksamhet kan följande händelser särskilt nämnas:

- Upphandling av ett funktionsavtal för vinterväghållning.
- Upphandling av ett ramavtal för transporttjänster.
- Planering och projektering av ett flertal åtgärder kopplat till ett sammanhängande gång- och cykelnät. Ex. Södra Kyrkogatan, Bergslagsgatan samt Skönviksstrandpromenaden. Insatser har även gjorts kopplat till infrastruktur kring Skedvi skola.
- Påbörjande av teknikkifte i gatubelysningsanläggningen. Högtrycksnatrium byts mot LED samtidigt som nya styrsystem testas.
- Iordningsställande av Fäbodstigen i Säterdalen
- Underhåll av parkeringen på Kv. Grenen som länge haft undermålig utformning.

Inom verksamhetsområde Park och dess löpande verksamhet kan följande händelser särskilt nämnas:

- Ett stort planeringsarbete kopplat till omvandlandet av gräsyta till ängsmark har genomförts.
- Perennplanteringar har utvecklats istället för tillfälliga blommor vilket spar både pengar och förbättrar miljön.
- Slyröjning har genomförts enligt löpande plan ibland att Gustafs och Säter.
- Faunadepåer har i nära samarbete med Miljöenheten planerats och tillskapats.
- Lekplats Morbyvägen/"Mullgropen" i Gustafs har restaurerats.

Inom verksamhetsområde Trafik och dess löpande verksamhet kan följande händelser särskilt nämnas

- Planeringen av skolskjuts i samverkan med Dalatrafik/Landstinget Dalarna har i det stora hela fungerat väl.
- Rutinen för hantering av parkeringstillstånd har förbättrats.
- Rutinen för skrotbilshantering enligt Lagen om flytt av fordon har förbättrats.

Lokalservice

Verksamheten har fungerat väl under 2018 och en god dialog har hållits med de interna kunderna.

- Skedvi skola har tagits i bruk
- Påbörjat planering angående nytt SÄBO.
- Användning av giftfri polish på förskolor.
- Fortsatt utbildning av personal.
- Dialog med skolan för att minska skadegörelse i kommunens lokaler
- Dialog med skolan för att främja sortering av olika fraktioner från fritid

Fastighet, exploatering & fritid

Färdigställande av projekt Stora Skedvi skola om- och tillbyggnad.

Utöver detta syns nedan några exempel på andra saker som genomförts under 2018:

- Varmvattenbad Skönvikshallen
- Simskola Skönvikshallen
- Multisportarena Skedvi
- Framtagande & start försäljning av området Folieraren (6 nya tomter)
- Reinvestering i ventilation (OVK)
- bostads- /exploateringsgrupp för planering/beredning
- Försäljning av tomter & industrimark
- Lagningar av många tak (skador efter vinter)
- Energisparåtgärder & tillgänglighetsåtgärder i befintliga lokaler
- Arbete för att ta fram ett nytt avtal med Säterbostäder
- Renovering av Yxhammaren samt åtgärder stänggården
- Stödjande KS projekt avseende Eruf sträckor

Det ekonomiska resultatet

Samhällsbyggnadsnämndens skattefinansierade del visar ett överskott mot budget på 159 tkr.

SBN VA redovisar ett underskott på 1 982 tkr och Renhållningen redovisar ett underskott på 861 tkr.

Utredning pågår kopplat till försäkrings-skador inom VA. Taxor har justerats samt planeras att justeras för att möta den utveckling av verksamheten som pågår.

Investeringar

Skattefinansierat

Budget investering: 53 769 kkr

Upparbetad investering 40 314 kkr

Kommentar: Projekt fortsätter 2019 varpå medel har flyttats med.

VA / Renhållning

Budget investering: 24 509 kkr

Upparbetad investering 16 407 kkr

Kommentar: Projekt fortsätter 2019 varpå medel har flyttats med.

Personalsituationen

Personalen är Samhällsbyggnadsförvaltningens största resurs. Dock är det svårt att rekrytera ny personal med rätt kompetens inom vissa områden. Därför måste fokus ligga på att behålla den personal vi har samt kompetens-utveckla dem så att de möter nya krav på ett effektivt sätt. För att minimera kompetensbrist bör vi även söka samarbeten över kommungränserna. Ett exempel på detta kan vara att dela på tjänster med andra kommuner alternativt samverka inom bolag. Sett ur rekryteringssynvinkel & omsättning av medarbetare så har 2018 varit ett bra år med bra rekryteringar & låg omsättning av personal.

Viktiga händelser inom personalområdet 2018:

- ✓ Löpande Arbetsplatsträffar

- ✓ FSG – förvaltningens samverkansgrupp har varit en viktig grupp för att öka samverkan och delaktighet inom förvaltningen.
- ✓ Åtgärder för att minska sjukskrivningarna. Under 2019 kommer vi att arbeta med fortsatt stöd åt de verksamheter som har högst sjukfrånvaro. Inom t.ex. kosten pågår ett arbete tillsammans med medarbetarna för att skapa en bättre arbetsmiljö.

Internkontroll

Internkontroll är en viktig del i arbetet med uppföljning av Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet. Andra delar som möjliggör en effektiv uppföljning är tydliga rutiner samt system för hantering av avvikelser. Det vill säga att hela tiden arbeta för att lära av sina misstag och skapa en lärande organisation. Även en bra dialog mellan förvaltning, nämnd, revisorer och kommunstyrelse med flera är en viktig grund för en bra internkontroll.

Resultatet av internkontroll 2018 är övergripande bra och inga större avvikelser har rapporterats från enheterna. Internkontrollen är uppdelad i följande huvudprocesser

- ✓ Ledningsprocess:
- ✓ Personalprocess
- ✓ Verksamhetsprocess
- ✓ Ekonomiprocess

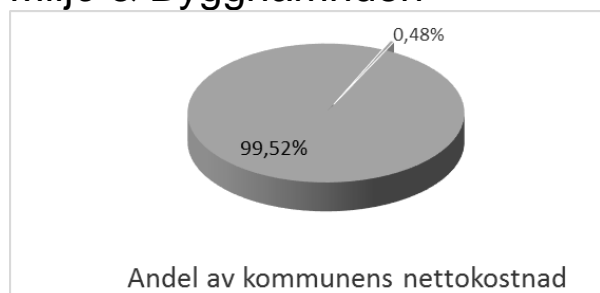
Dock har vi identifierat områden där vi behöver bli effektivare. Bland annat så förtydligas det i internkontrollplan 2019 om hur uppföljningen av förvaltningsplan avseende GDPR kontrolleras. Arbetet för att få internkontrollen att bli en naturlig del av verksamheten fortsätter 2019.

Hur ser framtiden ut 2019 - 2021?

Organisationen kommer att fortsätta att skapa en grund för en god samhällsplanering genom samverkan & dialog. Några exempel inom detta som kommer att vara viktiga inom kommande år:

- Arbete med att skapa detaljplanelagd mark (bostadstomter & industritomter)
- Nya skolor/förskolor
- Fler platser särskilt boende
- Fler platser inom LSS
- Digitalisering av Samhällsbyggnadsprocesser
- Fordon & maskiner som släpper ut mindre CO2
- Omvandlingen av gräsyta till ängsmark är ytterligare ett arbete som innebär förbättrad närmiljö genom ökad biologisk mångfald men också mindre utsläpp av CO2 genom att gräsklippningen minskar.
- Energisparåtgärder såsom t.ex. utbyte av belysningsarmaturer till LED
- Behov av nyinvesteringar sammanfaller kommande år med stora behov av underhåll & reinvestering i anläggningar/konstruktioner

Miljö & Byggnämnden

Resultaträkning (kkr)	Budget 2018	Redovisning 2018	Avvikelse	Redovisning 2017	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	3 547	2 467	-1080	2 886	-14 %
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	6694	5559	-1135	6 953	-20 %
Årets resultat	3 147	3 092	-55	4 067	-24 %

Viktiga händelser

Miljö- och byggnämnden ansvarar för myndighetsutövning. Samhällsbyggnadsförvaltningens miljö- och byggenhet är under nämnden ansvarig att driva de verksamhetsområden som ligger inom nämndens reglemente. Enheten är en viktig pusselbit i samhällsbygget Säters och är många gånger den första kommunala instans både privatpersoner och näringsidkare kommer i kontakt med. Alla som bor eller verkar inom Sätters kommun är miljö- och byggnadsnämndens kunder. Utöver direkta kunder finns många andra intressenter med behov av våra tjänster.

Vi är med och utvecklar det hållbara samhället.

Med det menar vi:

- Sätersbon ska förvänta sig att Samhällsbyggnadsnämnden förvaltar och utvecklar de verksamhetsområden som vi ansvarar för
- Vi tar ansvar för att lämna över hållbara anläggningar till nästa generation
- Ständig Medborgarfokus
- Omvärldsbevakning som bidrar till kontinuerlig verksamhetsutveckling som ökar medborgarnyttan & verksamhetsnytta

Effektiv Samhällsbyggnadsprocess: med medborgarens i centrum från planering → till genomförande → till förvaltning & tillsyn.

Nedan följer exempel på viktiga händelser inom Samhällsbyggnad 2018:

- Antal medborgare minskade från 11160 till 11 123 per sista dec
- Investeringar har genomförts för ca 59,1 miljoner (inkl. exploatering KS) inom förvaltningen under 2018. Investeringarna leder till ökat antal bygglovsärenden, miljöärenden och handläggning med mera.

Samrådsgrupp

Den politiskt beslutade samrådsgruppen har under 2018 utvecklats till att bli ett viktigt informations & beredningsorgan till beslutande nämnder. Gruppen stödjer även det uppsiktsansvar som Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen över övriga nämnder. Samtliga stora processer bereds och bearbetas inom samrådsgruppen.

Samverkan: I nuläget pågår arbete inom många strategiska områden såsom exempelvis arbetet med VA-plan för Sätters kommun samt detaljplanearbete. Arbetet kräver en hög grad av samverkan vilket medför att tid investeras i projekten för att tillsammans nå bästa möjliga slutresultat.

Grupputveckling: enheten har genomfört ett stort förändringsarbete under 2017 med fokus på ökat samarbete och få mer samhörighet. (Önskan är att sårbarheten ska minskas genom att ”stuprören” slopas och att en utbildningsinsats görs för att bredda kunskapen inom gruppen.) Under 2018 har arbetet med att få bort stuprören fortsatt. Bland annat har 2 miljöinspektörer som inte tidigare handlagt enskilda avloppärenden gått en kurs och börjat handlägga.

OVK: 2017 gjordes det ett stort jobb med OVK (obligatorisk ventilationskontroll) med genomgång av register samt utskick i 2 omgångar av påminnelser till fastighetsägare vars fastighet inte har ett godkänt, gällande protokoll. Detta resulterade i att under 2018 har 77 ärenden gällande föreläggande med vite att inkomma med OVK-protokoll startats och behandlats. Arbetet med att skicka ut påminnelser till fastighetsägare vars fastigheter har ca 6 månader kvar innan de måste göra ett nytt OVK fortsätter. Sätters kommun är en av få kommuner i länet som har ett uppdaterat OVK-register.

Avsluta & arkivera: Det har gjorts ett stort jobb med att avsluta och arkivera gamla bygglovsärenden (ärenden som påbörjats före 2013).

Bygglövs- och anmälningssärenden: 354 ärenden har inkommit under året. 71 av dessa var eldstäder, 16 stycken enbostadshus, 2 stycken flerbostadshus och 6 stycken parhus, 7 förhandsbesked, 15 strandskyddsärenden, 5 rivningslov, 8 marklov. 147 stycken bygglövsbeslut, 217 statbesked och 154 slutbesked har tagits på delegation.

Tillsyn inom byggområdet: begränsad tillsyn har genomförts (förutom arbetet med OVK) då det har varit tvunget att prioriteras ner för att hinna med bygg- och anmälningssärenden.

Miljö- och hälsoskyddsärenden: totalt 294 ärenden har inkommit under året.

Remisser: 49 remisser har inkommit under året, varav 28 från byggenheten.

Livsmedelsärenden: 13 ärenden gällande registrering av livsmedelsanläggning har inkommit. 7 händelser i RASFF (Rapid Alert System för Food and Feed) från Livsmedelsverket som krävde åtgärd inträffade under året.
2 ärenden gällande misstänkt matförgiftning.

Värmepumpar: 51 beslut har tagits under året.

Enskilda avlopp: 92 ansökningar om inrättande av enskild avloppsanläggning har inkommit. 16 tillstånd för enskilda avloppsanläggningar har utfärdats. Det har gjorts ett stort arbete med att omklassificera (efter risk) och förlänga de 373 förbud som beslutades 2017.

Klagomål: 18 klagomål har inkommit under 2017.

Tillsyn och kontroll inom miljö- och hälsoskyddsområdet och livsmedel: begränsad tillsyn och kontroll har genomförts då det har varit tvunget att prioriteras ner för att hinna med inkommande ärenden och stödjande verksamhet.

Sjukfrånvaro: 36 sjukdagar på hela året totalt för enheten varav 25 dagar inföll i februari då de flesta vart drabbade av influensa. 1 person på enheten har inte haft en enda sjukdag på hela året.

Miljö- och byggnämnden: ärenden har lyfts till nämnden, varav 7 förhandsbesked.

Det ekonomiska resultatet

Det ekonomiska resultatet är bra med ett resultat på enhetsnivå som ligger något under budget. Utfallet för både intäkterna och kostnader blev lägre än budgeterat

vilket till stor del måste bero på att det varit vakanser i personalstyrkan under delar av året. Sammanfattningsvis så kan man kommentera det ekonomiska resultatet att utfallet är enligt plan.

Personalsituationen

3 personer har slutat under året varav 1 person har gått i pension men har kommit tillbaka för att arbeta några timmar då och då vid behov. 2 stycken nya personer har börjat under året (varav 1 även har hunnit sluta). En person som har haft, först arbetsträning och sedan en utvecklingstjänst genom arbetsförmedlingen, har övergått i en trygghetstjänst i ett år. En av de anställda har bytt arbetsuppgifter inom enheten från bygglövshandläggning till handläggning av enskilda avlopp. Tjänsten som livsmedelsinspektör har varit vakant under delar av året och blev det igen vid årsskiftet. Det är svårt att rekrytera personer med tillräcklig kompetens och erfarenhet inom enhetens ansvarsområde.

Högkonjunktorens och mängden byggnationer m.m. som pågår i kommunen gör att arbetsbelastning är väldigt hög hos enhetens personal. Sett till framtiden behovsanalys så räcker tillgängliga resurser i nuläget inte till för att genomföra all planerad verksamhet. Tiden går åt till att ta hand om inkomna ärenden och mer tid än tidigare läggs i dagsläget på kommunövergripande planer, samverkan, Lots och service. Kravet på rapportering till myndighet har ökat, speciellt inom miljö och livsmedel. Antalet enkäter som måste svaras på, enligt lag ökar. Då lagar, förordningar och regler ständigt ändras och utvecklas krävs att enheten ständigt har en omvärldsbevakning samt fortlöpande uppdaterar rutiner och arbetssätt.

Internkontroll

Internkontroll är en viktig del i arbetet med uppföljning av Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet. Andra delar som möjliggör en effektiv uppföljning är tydliga rutiner samt system för hantering av avvikelser. Det vill säga att hela tiden arbeta för att lära av sina misstag och skapa en lärande organisation. Även en bra dialog mellan förvaltning, nämnd, revisorer och kommunstyrelse med flera är en viktig grund för en bra internkontroll.

Resultatet av internkontroll 2018 är övergripande bra. Dock finns det ett glapp mellan tillgängliga resurser och upprättad verksamhetsplan vilket skapar en tillsyns- och kontrollskuld. Internkontrollen är uppdelad i följande huvudprocesser

- ✓ Ledningsprocess:
- ✓ Personalprocess
- ✓ Verksamhetsprocess
- ✓ Ekonomiprocess

Vi har även identifierat områden där vi behöver bli effektivare. Arbetet för att få internkontrollen att bli en naturlig del av verksamheten fortsätter 2019.

Hur ser framtiden ut 2019 - 2020?

I nämndsplanen för 2018 så har

Samhällsbyggnadsnämnden antagit 4 strategier för att nå kommunens mål & vision:

- Bebyggelseutvecklingsstrategi: Genom att bygga och förvalta vårt fysiska samhälle och därmed skapa en grund som möjliggör 12 000 invånare år 2030.

- **Miljö- och hållbarhetsstrategi:** Våra resurser är ändliga och vi behöver skapa ett samhälle som i allt mindre grad förbrukar fossila resurser med mera.
- **Utvecklande förvaltning:** Vi förvaltar de anläggningar vi har samtidigt som vi hela tiden försöker att effektivisera vårt utbud till våra kunder/medborgare.
- **Hela Säter: 1+1=3:** I vår planering så tänker vi Säter som en helhet där alla delar behöver utvecklas för att skapa en attraktiv kommun där helheten är större än sina beståndsdelar

Förebyggande och långsiktigt arbete för en hållbar framtid genomsyrar självklart våra verksamheter. Miljötillsyn kommer att bedrivas med utgångspunkt ibland annat åtgärdsprogrammet för Bottenhavets vattendirektiv i syfte att säkra grundvattenkvaliteten. Det handlar om att få olika aktörer i samhället att minska sina utsläpp parallellt med att tillsynen ökar vad gäller lantbruk och enskilda avloppsanläggningar. Vi ska också bidra till att små och medelstora företag ökar sin energieffektivisering. Det är ett initiativ från Energimyndigheten via projektet ”Incitament för energieffektivisering” där kommunen ska erbjuda den information och de verktyg som företagen behöver. Förvaltnings- och kommunövergripande samarbete för att dra lärdom av varandra och få en samlad kompetens är viktiga parametrar för att kunna möta våra kunder på ett professionellt sätt. Även dialogen med våra kunder genom Kvällsöppet för bygglovskunder, LOTS-träffar och andra forum är oerhört viktig för att skapa ömsesidig förståelse. Genom att fokusera på rätt saker och vilka vi är till för kommer vi att kunna möta de utmaningar vi står inför. Effektivare arbetssätt och en god arbetsmiljö för våra medarbetare ger bättre tillgänglighet och högre servicegrad, vilket ökar förutsättningarna för nöjdare kunder.

Tydlig organisation: Under 2019 så fortsätter arbetet med att anpassa organisationen till de gränsöverskridande processer som identifierats stödja arbetet mot kommunens Vision & mål. I detta ingår bland annat stärka upp tidig planering samt att utöka samverkan med Näringslivskontoret för att kunna erbjuda företagare ett ännu bättre stöd.

Vi behöver rusta organisationen så att den klarar att driva den planerade utvecklingen mot 12 000 invånare år 2030.

Kompetensförsörjning: Fortsätta arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare och därmed trygga kompetensförsörjningen.

Samverkan: genom att i större grad samverka med andra parter och därmed skapa synergieffekter så kan man effektivisera delar av verksamheten. En utökad samordning skulle även kunna minska organisationens störningskänslighet.

Kompetensutveckling: 2019 kommer det att läggas resurser för att kompetensutveckla förvaltningen samt förtroendevalda. Eftersom det är en ny mandatperiod med några nya politiker så behövs kompetensutveckling inom många områden såsom kommunallag,

förvaltningslag, information och utbildning om de verksamhetsområden som ligger inom nämndens reglemente, myndighetsrollen etc.

När det gäller de verksamhetsområden som ligger inom nämndens reglemente så kan enhetens personal hålla kortare utbildningspass vid varje nämndsammanträde. Lagar och regler ändras hela tiden. Enhetens personal har störst behov av kompetensutveckling inom de område där stora lagändringar gjorts samt breddning av kompetens för att arbeta bort stuprör.

Mål för verksamheten – metoder för uppföljning

Miljö- och byggnämnden ska genom sin tillsyn bidra till en hållbar utveckling i kommunen

Mål: Alla företag ska få den inplanerade tillsynen och kontrollen som planerats.

Mätmetod: Uppföljning enligt antagna tillsyns-/verksamhetsplaner

Nås målet: Nej

Kommentar: Verksamheten har följt plan men en tillsynsskuld har skapats pga av förhållande tillgängliga resurser gentemot behov/verksamhetsplan.

Miljö- och byggnämndens verksamhet håller hög kvalitet för att leva upp till de lagkrav som ställs på nämnden som myndighet. Kunderna upplever att det är enkelt och rättssäkert att få sina ärenden handlagda.

Mål: Andelen standardärenden som beslutas av nämnden respektive förvaltningen ska till 90 % hålla i överprovande.

Mätmetod: Uppföljning av överprovande

Nås målet: Ja

Kommentar: Under 2018 är det få överprovade ärenden

Miljö- och byggnämnden ska ha tillsyn på svartbyggen, OVK och återvinningscentraler under 2018.

Mål: Minst 9 tillsynstillfällen under 2018.

Mätmetod: Uppföljning av tillsynsärenden

Nås målet: Ja (men bara OVK)

Kommentar: På grund av hög arbetsbelastning med många ärenden har inkommande ansökningar fått prioriteras för att kunna hålla 10-veckor på bygglovshandläggning.

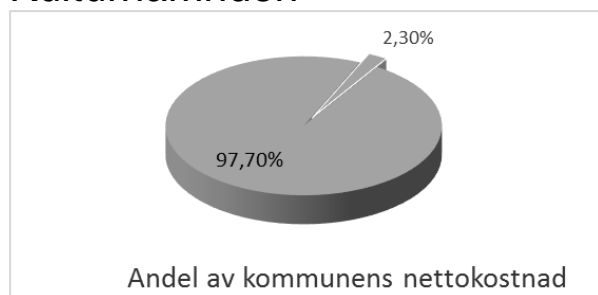
Arbetsmiljöuppföljning

Samhällsbyggnadsförvaltningens verksamheter skiljer sig åt och det praktiska arbetsmiljöarbetet anpassas efter förhållandena på varje arbetsplats. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är detsamma oavsett arbetsplats. Arbetsmiljön undersöks, risker bedöms, åtgärder genomförs och kontrolleras så att ohälsa och olycksfall förebyggs. Sammanställningen visar att verksamheterna arbetar med arbetsmiljön genom arbetsplatsträffar (APT), medarbetarsamtal, skyddsronder, psykosocial arbetsmiljökartläggning, enkäter och dagliga diskussioner på arbetsplatser.

Exempel på sätt inom förvaltningen att följa upp & förbättra arbetsmiljön för våra medarbetare:

- Löpande arbete med arbetsmiljöfrågor på APT
- Arbeta med handlingsplaner
- Ta fram riskanalyser & inventeringar
- Skyddsronder
- Medarbetarsamtal
- Samverkan i förvaltningens samverkansgrupp FSG
- Specifika utredningar vid tillbud → förändrade rutiner
- Rapportering av tillbud
- Stöd till medarbetarna avseende val av prioriteringar inom verksamheten
- Arbete med uppdragsbeskrivningar
- Minimering av kemikalier inom verksamheterna
- M.m.

Kulturnämnden

Resultaträkning (kkr)	Budget 2018	Redovisning 2018	Avvikelse	Av: Petra Sahlin	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	310	630	320	522	20,7%
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	15 385	15 349	36	13 961	10 %
Årets resultat	15 075	14 719	356	13 439	9,5 %
Därav kapitalkostnader	226	192	34	123	56 %
Investeringar	900	864	36	592	46 %

Viktiga händelser

I maj 2018 invigdes den nya biblioteksfilialen i Stora Skedvi där också kulturnämndens utskott har iordningställt ett konstverk av Eva Beierheimer. Konstverket togs fram av skolelever och seniorer i Stora Skedvi. En ny bibliotekarie för barn och unga anställdes i juni med högskoleexamen i både pedagogik och bibliotek. I början av juni beviljades ansökan ”Mötesplats på biblioteket för seniorer och personer med åldersrelaterade funktionsnedsättningar” med 800 000 kronor. Ambitionen med projektet var att höja kompetensen och förståelsen för äldres vardag, utveckla biblioteket som mötesplats och öka samverkan med socialförvaltningen. En gerontolog anställdes i september för att hålla i projektet som gjordes med gott resultat. I november beviljades ännu en ansökan som ska utveckla ett DigidelCenter i biblioteket parallellt med Fixoteket. Till DigidelCenter ska allmänheten ha möjlighet att komma med vardagliga digitala utmaningar. DigidelCenter kan också utvecklas till en resurs för kommunens olika förvaltningar. Bidraget är en regeringssatsning genom Internetstiftelsen Sverige. Femton av femtio sökande kommuner i Sverige har fått bidraget. Säter beviljades ett bidrag på 850 000 kr.

Mål 1: Med stärkt demokrati motverkas utanförskap i samhället:

Strategi: Utveckla biblioteket som mötesplats för bildning och medborgarkommunikation.

Resultat:

- Med den nya biblioteksfilialen i Stora Skedvi utvecklas verksamheten för barn, unga samt äldre.
- På biblioteket i Säter utvecklas Fixoteket, bibliotekets roll som mötesplats för digital delaktighet, läsförmedling, bildning och föreningsliv stärks.
- Ett bidrag från Statens kulturråd utvecklar biblioteket som mötesplats för seniorer i Säter, Stora Skedvi och Gustafs.
- Medvetna satsningar stärker biblioteket som mötesplats.
- Under sommaren arrangerades Demografik där åtta unga anställdes som konstnärer, det skedde inom kommunens feriearbete. Projektet var ett samarbete med Mentalvårdsmuseet, Region Dalarna samt professionell kompetens inom konst och filosofi.
- Biblioteket erbjuder advokatjour gratis.
- 2018-års val hölls i biblioteket vilket gav nya besökare som sedan kom tillbaka.

Strategi: Delta i kommunens arbete med *Bilden av Säter*.

Resultat:

- Kommunen satsar på kultur vilket ger en positiv bild av Säter som boendekommun.
- Den nya biblioteksfilialen i Stora Skedvi skapar en positiv bild av Säter som satsar på bibliotek.
- En nyrekryterad kultursekreterare jobbar med konstområdena dans, film och konst för i huvudsak barn och unga.
- Ett konstverk av Eva Beierheimer har installerats i biblioteket, Stora Skedvi. Konsten togs fram i samarbete med skolans elever samt bygdens seniorer.

- Arrangemang som Julmarknaden, Stampen, tidsresor och konserten vid Silvberg ger en positiv bild av Säter.

Strategi: Delta i kommunens integrationsarbete.

Resultat:

- ABF har arrangerat svenska för nyanlända på biblioteket.
- En tjejgrupp träffas varje torsdag eftermiddag tillsammans med kultursamordnaren.
- Med integrationsarbetet har samarbetet med studieförbunden ökat.

Mål 2: Folkbiblioteket främjar läsning för alla.

Strategi: Ha medvetna och riktade läsfrämjandesatsningar i och utanför biblioteket.

Resultat:

- Verksamheten gör medvetna satsningar för barn som tex bebiscafé, sagostunder, bokgåvor, bokprat för barn, författarbesök i skolan.
- För unga arrangeras olika aktiviteter som författarbesök och poesikurser.
- Tjejgruppen träffas varje torsdag på biblioteket.
- Bibliotekarierna gör hembesök hos äldre läsare.
- Gärdet kommer regelbundet på besök,

Mål 3: Folkbiblioteket främjar medie- och informationskunskap för alla.

Strategi: Erbjuder fler digitala hjälpmedel och tjänster.

Resultat:

- En medie- och informationsbibliotekarie har sedan 2017 utvecklat området.
- Det nya Fixoteket och DigidelCenter är redskap för att nå målen för läsfrämjande och digital delaktighet.
- Fixoteket har sedan inrättandet i december 2017 haft flertalet workshoppar med barn och unga och flera kurser i digital teknik.

Strategi: Ökad handledning i informationskunskap och teknik.

Resultat:

- Sätters kommun har beviljats bidrag för att under en tvåårsperiod bygga upp ett DigidelCenter.
- Medie- och informationsbibliotekarien samarbetar med skolförvaltningen och Framtidsmuseet i Borlänge ifråga om programmering och datalogiskt tänkande.
- Allmänheten bokar bibliotekarierna för att få stöd i hur datorer, I-pads och smartphones kan användas.

Strategi: Öka medie- och informationskunskapen hos bibliotekspersonalen och utveckla nya arbetssätt.

Resultat:

- Under året har studiebesök, kurser och workshops ökat kunskapen hos personalen.
- Nya arbetssätt för läsfrämjande och digital delaktighet uppstår i gränslandet mellan det traditionella lånediskarbetet och det nya verkstadslikande arbetet.

Det ekonomiska resultatet

För 2018 har Kulturnämnden ett överskott på 356 000 kr vilket beror på en rekrytering inte gick att tillsätta som planerat.

Investeringar

Investeringarna har gjorts enligt plan, ett litet överskott på 36 000 kr.

Internkontroll

Inga felaktigheter har upptäckts enligt internkontrollplanen. Utanför interkontrollen finns den nya data skyddsförordningen och uppföljning sker för att säkerställa att förvaltningen följer förordningen.

Statistik

	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011
Verksamhetens totala kostnad	1507	1398	1319	1298	1171	1125	719	678
Antal lån per invånare	7	8,8	7,3	6,7	8,9	8,7	8,8	8,5
Antal besökare biblioteket Sätters Kommun	77 884	70 971	81 367	74 622	75 248	75 025	74 605	70 257
Öppethållande på biblioteken tim/vecka	74	74	74	74	74	74	74	77
Utlån antalet e-böcker	2545	1742	1423	1150	1651	1591	1040	405
Utlån antalet fysiska medier	75 243	96 760	87 298	89 746	93 123	92 897	107 147	92 591

Det som inte kommer med i den här statistiken är den lilla utlåningen av streamad film via Cineasterna som vi startade upp i maj 2018. Det var 162 utlån i den tjänsten under förra året. Det är ingen stor siffra, men det är värdefullt att vi kan erbjuda gratis lån av streamad film, i ett utjämnande syfte då inte alla har tillgång till ex Netflix och liknande tjänster.

Det som behöver tas i beaktande i statistiken med Utlån av fysiska medier är att biblioteket i Stora Skedvi öppnade först i juni 2018 efter att varit stängt under första halvåret på grund av ombyggnad.

Hur ser framtiden ut 2019 - 2021?

Digital läsning;

Enligt Internetstiftelsen Sverige så ökar användandet av internet för att läsa e-böcker och lyssna på ljudböcker stort i Sverige. Nästan två femtedelar (37%) läser e-böcker eller lyssnar på ljudböcker, jämfört med en femtedel (20%) för två år sedan. Enligt Svenska Bokhandlare föreningen och svenska Förläggareföreningens rapport Boken 2018 så har intäkterna för e-böcker och ljudböcker ökat med totalt 50 % under 2017 i Sverige. Biblioteket i Säter behöver förhålla sig till det ökade användandet av internet för att läsa och att ta till sig information. Det är mycket dyrare för biblioteket att förmedla ljudböcker och e-böcker än fysiska böcker samtidigt behöver vi anpassa oss till allmänhetens behov.

Digital delaktighet;

Ur Internetstiftelsen statistikrapport "Svenskarna och Internet 2018" "Så gott som alla svenskar, 98 %, har tillgång till internet hemma och nio av tio har en smartmobil. Gränsen går inte längre mellan de som använder internet och de som inte gör det alls utan mellan storanvändare och sällananvändare. Redan de som använder internet någon eller några gånger i veckan känner sig mycket mindre delaktiga i det digitala samhället än de som kopplar upp sig dagligen. Aktiviteten på Facebook minskar, att var fjärde spädbarn använder internet och för första gången är det en majoritet som betalar för digitala musik- och filmtjänster." "För fem år sedan konstaterade vi att en miljon svenskar inte var uppkopplade. Idag är de hälften så många. Ytterligare 600 000 svenskar använder visserligen internet, men gör det mer sällan än varje dag. Det innebär att 1,1 miljoner svenskar inte använder internet alls eller gör det mer sällan än varje dag. För specifika tjänster är icke-användarna ännu fler. 1,5 miljoner svenskar använder exempelvis inte mobilt BankID." "Det finns dock fler faktorer bakom de totalt 1,1 miljoner personer som inte använder internet dagligen eller överhuvudtaget. De är i högre grad kvinnor, har lägre hushållsinkomst och bor oftare på landsbygden. De har ofta lägre utbildning och arbetar i branscher som domineras av arbetare istället för tjänstemän. De är också oftare ensamstående, arbetslösa eller sjukskrivna". I Sätters bibliotek pågår arbetet med att bygga upp ett DigidelCenter, vid sidan om Fixoteket, som ska bidra till att öka den digitala delaktigheten genom att lära ut hur vardagliga digitala utmaningar kan lösas.

Konsten i det nya särskilda boendet;

Konst skapar mötesplatser, dialoger och personlig utveckling och ska i första hand vara till för de boende och anpassat efter deras behov och förutsättningar. Den ska skapa välbefinnande, trygghet, sinnesstimulering samt bidra till både gemensamma och enskilda upplevelser. Konsten ska vara en källa till dialog mellan de boende, anhöriga och personal. Den ska placeras ut som i en tänkt vandrings slinga i de gemensamma utrymmena, vilket skapar mötesplatser i samklang med arkitektur och design.

Kultur för äldre och för personer med funktionsvariationer;

En process pågår på kulturförvaltningen om hur arbetet med äldre kan utvecklas. Kulturförvaltningen arbetar tillsammans med studieförbund och föreningar som ska leda till ökat utbud för seniorer. Med projektet ”Mötesplats på biblioteket för seniorer och personer med åldersrelaterade funktionsnedsättningar” har förvaltningen avsevärt höjt kompetensen beträffande äldres vardag och levnadssituation. En projektledare har tagit fram förslag på hur biblioteket kan utveckla sin verksamhet för äldre inför framtiden.

Barn och unga;

Kulturnämnden har fått förmånen utöka budgeten inför 2018 vilket möjliggjorde rekrytering av ytterligare en kultursekreterare som har barn och unga som sin viktigaste målgrupp och har konstformerna konst, film, dans som verksamhetsområde. Under 2017 så har en tjänst inom förvaltningen gjorts om till kultursamordnare med unga som den viktigaste målgruppen. En barn- och ungdomsbibliotekarie har rekryterats som började i juni 2018 och därmed har förvaltningen inga vakanta tjänster längre. Barn och unga är en prioriterad målgrupp i bibliotekslagen, för kulturverksamheten och för kulturnämnden. Genom ökad samverkan med Landstingets kulturförvaltning, kommunens förvaltningar, studieförbund och föreningsliv kan arbetet utvecklas ytterligare.

Ökad samverkan;

I framtiden kommer det att krävas stärkt samverkan för att säkerställa kommunens kulturutbud. Samverkan är en förutsättning för kulturens fortlevnad. Samverkan behövs för att säkerställa kompetens, utbud och kvalitet för de prioriterade målgrupperna barn och unga samt för personer med funktionsvariationer och äldre. Samverkan ska ske med Landstingets kulturverksamheter, studieförbund, föreningsliv, konst/kulturutövare, kommunens förvaltningar och andra kommuner.

Verksamhet i hela kommunen;

Bibliotekets kanske viktigaste mål är att motverka utanförskap. För att öka personers delaktighet och möjlighet till eget skapande och bildning så ska biblioteken utvecklas än mer som mötesplatser för de prioriterade målgrupperna barn och unga, personer med funktionsvariationer och äldre. Säters biblioteket med filialer ska vara en arena för skolans elever med läsfrämjande, kulturupplevelser och eget skapande som inriktning. Vi vill också utveckla samarbetet med bygdens föreningar som ska få tillgång till bibliotekets lokaler också när biblioteket är stängt.

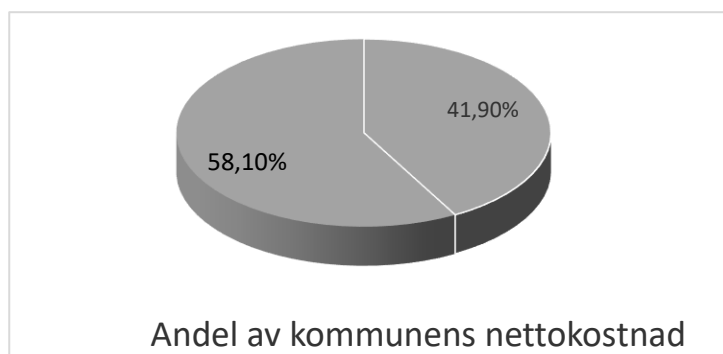
Kulturarv och kulturmiljö;

I reglementet för kulturnämnden står att nämnden är ansvarig för kommunens arbete med kulturarv och kulturmiljö. En kulturmiljöplan saknas i kommunen och beslut finns i kulturnämnden att ta fram en sådan. En kulturmiljöplan ska vara ett hjälpmedel i kommunens arbete med att ta översiktsplan och detaljplaner. Översiktsplanen (ÖP) är en vägledande, men inte bindande, plan för beslut om användningen av mark- och vattenområden samt om hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. I översiktsplanen anges alltid områden som är av riksintresse för kulturmiljövården.

Kommunen har en skyldighet att ange hur värdena ska tas om hand så att de säkerställs för framtiden.

I översiktsplanen beskrivs även andra områden med höga kulturmiljövården.

Barn- och utbildningsnämnd

Resultaträkning (tkr)	Budget 2018	Redovisning 2018	Avvikelse	Redovisning 2017	Förändring %
Verksamhetens intäkter, Inkl. interna poster	37 900	41 741	3 841	42 276	-1%
Verksamhetens kostnader, Inkl. interna poster	303 471	310 033	-6 562	305 652	+1%
Årets resultat	265 571	268 291	-2 720	263 376	+1%
Därav kapitalkostnader	700	1 316	-616	1 480	-11%
Nettoinvesteringar	3 150	1 807	1 236	2 900	+9%
Årsarbetare		288,56		253,4	+14%

Viktiga händelser

Förskola och pedagogisk omsorg

Förskolan i Stora Skedvi flyttade in i nya lokaler i Kyrkbyn till hösten 2018. Samtidigt avvecklades förskoleverksamheten i Fäggeby och vid Sockenstugan i Kyrkbyn.

Förskoleverksamheten i centrala Säter utökades under året med två avdelningar genom att modul flyttades från Stora Skedvi skola. Modulen sattes upp i anslutning till Trollskogens förskola i Siggebo.

I Gustafs tillskapades ca 12 nya platser vid Mora By förskola genom invändig ombyggnation av förskolan. Ytterligare ca 10 förskoleplatser för yngre barn tillskapades vid Mora By förskola genom att femåringarna flyttades till lokal i Enbacka skola.

Den pedagogiska omsorgen vid Dalsbyn inledde under året verksamhet inom I Ur och Skur. Det innebär att verksamheten större delen av dagen bedrivs utomhus i naturen. I samband med detta utökades verksamheten till att omfatta 18 barn.

Förskoleklass/grundskola/fritidshem

Från hösten 2018 är förskoleklass obligatorisk och skolplikt gäller för barn som fyller sex år.

Kunskapsresultaten visar en förbättring jämfört med föregående år, både för åk 9 och för åk 6.

Tabell 1. Betygsresultat skolår 9, exkl. nyinvandrade och elever med okänd bakgrund, källa: Skolverket.

	2018	2017	2016
Genomsnittligt meritvärde åk 9	225,7	218,3	212,7
Andel (%) behöriga till gymnasiet	89,9	88,1	87,2
Genomsnittligt meritvärde åk 6	200,7	198,7	212,7

Under hösten 2018 stod Stora Skedvi skola klar att tas i bruk efter om- och tillbyggnad.

Under året har barn- och utbildningsnämnden i samverkan med socialnämnden inrättat ett närvaroteam. Närvaroteamets uppdrag är primärt att arbeta för att motverka och förebygga långvarig skolfrånvaro. Teamet består av två personer, en socionom och en pedagog. Teamet fungerar som ”spindel i nätet” och arbeta för att elevens behov av stöd från andra instanser tillgodoses. Detta sker bland annat genom att teamet samarbetar med socialtjänst, BUP och Habilitering. Projekt Närvaroteam finansieras med medel ur sociala investeringsfonden.

Grundsärskolan

Grundsärskolan i Sätters kommun är organiserad i två undervisningsgrupper, en vid Kungsgårdsskolan för elever åk 1-6 och träningskola, samt en för åk 6-9 vid Klockarskolan. Andelen elever har minskat från föregående läsår. Vid Kungsgårdsskolan gick fyra elever och vid Klockarskolan tre elever.

Dahländer kunskapscentrum

Dahländer kunskapscentrum har under verksamhetsåret 2017/18 haft två skolverksamheter; gymnasieskolans introduktionsprogram samt vuxenutbildning. Gymnasieskolan hade 48 elever inom introduktionsprogrammen samt 165 inom vuxenutbildningen. Vuxenutbildningen har under verksamhetsåret erbjudit lärarledd utbildning inom SFI, Lärvox, grundläggande vuxenutbildning och omvårdnadsutbildning samt administrerat Komvux på distans via Miroi. Under läsåret har det även bedrivits uppdragsutbildning mot Landstinget Dalarna, Rättspsykiatriska kliniken.

Skolan har under läsåret startat en testverksamhet med yrkesintroduktion (IMYRK) mot vård och omsorg till elever i Säters och Hedemora kommuner. Utbildningen riktas i första hand mot elever som studerat på IMSPR (språkintrödn) men ännu inte nått full behörighet för ett nationellt program. Genom samarbetet med Hedemora erbjuds även Säters elever IMYRK mot handel, barn & fritid och industriteknik vid Martin Kochgymnasiet i Hedemora. Förhoppningen är att eleverna får en genare väg till egen försörjning.

Kulturskolan

Kulturskolan har under året haft ca 450 elever i den frivilliga ämnesundervisningen. Kulturskolan ansvarar också för musikundervisningen i grundskolan samt för Klockarskolans musikprofil. Utöver detta har man genomfört dramaundervisning i förskoleklass till åk 6 samt grundskolans. Här arbetar dramapedagogen främst med värdegrund genom estetiska lärprocesser. Utvecklingsarbetet med kulturaktiviteter i anslutning till skoldagens slut har fortsatt under 2018. Verksamheten omfattar musik- och bildverkstad i årskurs 1-9. Denna verksamhet har varit avgiftsfri tack vare statsbidrag. Kulturskolan har även fortsatt sitt arbete inom ramen för Skapande skola. I första hand har det handlat om kulturaktiviteter kopplade till arbetet med skolans värdegrund och kulturupplevelser genom professionella föreställningar, men även med att ge eleverna möjlighet att prova på eget skapande i olika former och uttryck. Kulturrådets statsbidrag Skapande skola motsvarande 360 000 kr.

Kommunala aktivitetsansvaret (KAA)

Det kommunala aktivitetsansvaret innebär att hemkommun löpande under året ska hålla sig informerad om hur ungdomar i kommunen som ännu inte fyllt 20 år är sysselsatta. Kommunen ska erbjuda de ungdomar som inte genomför gymnasieutbildning lämpliga individuella åtgärder. Åtgärderna ska i första hand syfta till att motivera den enskilde att påbörja eller återuppta en utbildning. KAA har under 2018 omfattat ca 25 ungdomar.

Ungdomsverksamheten, Ung i Säter

Ungdomsverksamheten har under året haft samarbete med ett flertal aktörer; kommunala förvaltningar, BRÅ, föreningar, näringsliv m.fl. samt arbetet med Ungdomens Hus.

Ungdomens hus har under året riktat sig till ungdomar i åldern 13-19 år samt till LSS fritidsverksamhet. Ungdomens hus hade sommaröppet under veckorna 28-32. Summer Camp arrangerades under de tre första veckorna på sommarlovet, vecka 25-27. Samarbete har skett bl.a. med båtklubben och bågskytteklubben. Summer Fun junior genomfördes under veckorna 27-30 med gratis sommarlovsaktiviteter för barn 6-12 år. Verksamheten genomfördes i centrala Säter, Slättgärdet, Gustafs, Kyrkbyn, Stora Skedvi. Man hade i genomsnitt ca 50 besökare per dag.

Statsbidrag

Under 2018 införde staten ett bidrag kallat Statsbidrag för en likvärdig skola. Bidraget omfattade 1 042 112 kr för andra halvåret 2018. Statsbidraget ska gå till att finansiera insatser för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen som huvudmannen har valt utifrån en analys av lokala förutsättningar och behov. Ett villkor för att erhålla bidraget är att huvudmannen för bidragsåret inte får minska

de egna kostnaderna per elev för personal i förskoleklassen eller för undervisning och elevhälsa i grundskolan jämfört med ett genomsnitt för tre föregående år.

Det ekonomiska resultatet

Resultatet för 2018 uppvisar ett underskott på 2 721 kkr.

Tabell 2. Ekonomiskt resultat, barn- och utbildningsnämnden 2018.

Verksamhetsområde	tkr
Administration & politik	1 351
Förskola & pedagogisk omsorg	-4 033
Fritidshem	-1 115
Förskoleklass	383
Grundskola	-2 414
Gymnasieskola	893
Vuxenutbildning	1 060
Grund- och gymnasiesärskola	552
Kulturskola	160
Ung i Säter	442
	-2 721

Överskottet på administration och politik är en följd av centrala utvecklingsmedel som inte tagits i anspråk under året.

Förskoleverksamheten visar ett underskott på ca 4 mnkr. Anledningen till underskottet härleds till volymökningar som genererat högre personalkostnader än budgeterat. Även statsbidraget för minskade barngrupper reducerades med 70 %, eller med över 1,2 mnkr.

Grundskoleverksamhetens underskott på 3,1 mnkr orsakades till största delen av högre personalkostnader än budgeterat. En omställning pågår inom verksamhetsområdet men fullgjordes inte till fullo.

Gymnasiet visar ett överskott på 0,9 mnkr. Detta härleds till avvecklingen av de nationella programmen samt en anpassning av administrationen. En allt större andel av Migrationsverkets medel tillfaller Gymnasieskolan och Vuxenutbildningen. Vuxenutbildningens överskott hamnar på drygt 1,0 mnkr.

Grund- och gymnasiesärskolans överskott på 0,5 mnkr beror främst på minskade interkommunala kostnader.

Prognosarbetet har under året försvarats genom osäkerheten kring flera av Skolverkets statsbidrag.

Investeringar

Investeringarna uppgick till 3 150 tkr. Av dessa har 1 807 tkr förbrukats. En ramöverföring på 250 tkr har sedan gjorts avseende verksamhetsanpassningar vid Gustafs förskola.

Lokaler/lokalbehov

Skedvi nya förskola och skola invigdes under året och all förskole- och grundskoleverksamhet fördes samman i de nya lokalerna. Det innebär att verksamheten vid Fäggeby förskola avvecklades vid halvårsskiftet 2018

Förskolorna Trollskogen, Borgen och Vargtassen har påbörjat ett arbete för att skapa ny förskola. Som planeras att stå färdig till årsskiftet 2020/2021 om inge förseningar inträffar.

Lokalsituationen för Kungsgårdsskolan är fortsatt ansträngd men hanterbar.

Personalsituationen

Under perioden 2019-2023 fyller ca 49 anställda 65 år.

Tabell 3. Prognos pensionsavgångar perioden 2019-2023.

Personalkategori	2019	2020	2021	2022	2023	Total
Lärare	6	5	4	5	1	21
Fritidspedagog	1				3	4
Elevhälsa	1	1	1	1		4
Adm. personal		1				1
Förskolepersonal		1	4	5	2	12
Skolledare	2	1	2	1	1	7
Totalt	10	9	11	12	7	49

Prognosen visar att ca 25 lärare/fritidspedagoger och 12 förskolepersonal lämnar yrket inom de kommande fem åren. Även andelen skolledare som lämnar yrket är stort de närmaste åren.

Utöver pensionsavgångar beräknas barn- och elevutvecklingen öka vilket innebär att det kommer uppstå ett rekryteringsbehov. Ett flertal personalkategorier är i dag svåra att rekrytera. Exempel är skolledare, förskollärare, lärare, studie- och yrkesvägledare, skolsköterskor, specialpedagoger och speciallärare. Genom kravet på lärarlegitimation har konkurrensen om legitimerade lärare ökat i regionen. Bedömningen är att detta kan komma att verka lönedrivande vid framtida rekryteringar.

I syfte att bidra till personalförsörjningen har barn- och utbildningsförvaltningen beslutat en rekryteringsstrategi. Strategin innehåller bl.a. en utveckling av samarbetet med Högskolan Dalarna och lärarutbildningen.

Sätters förskoleområde har fungerat som partnerförskoleområde med Högskolan Dalarna under 2018. Säter ingår även i en samverkan med skolhuvudmännen i Dalaregionen och Högskolan Dalarna i ett koncept med avsikt att rekrytera fler lärare och samtidigt utveckla en ny form av lärarutbildning. Lärarna har kombinerat sina studier med arbete som lärare och fått lön under studietiden.

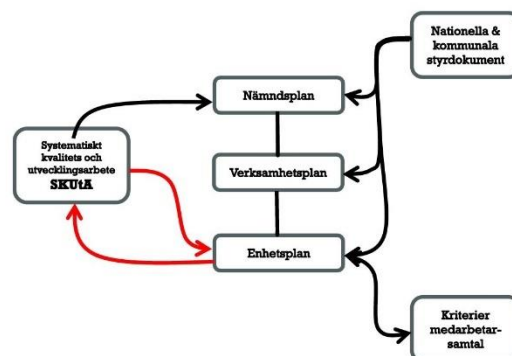
Karriärtjänster och lärarlönelyft

Karriärtjänsterna ska göra läraryrket mer attraktivt och säkra god undervisning för elever. Säter har tilldelats ett statsbidrag som gjort det möjligt att anställa 14 förstälare.

Säter har också valt att söka statsbidrag för lärarlönelyftet. Bidraget ska gå till höjda löner för särskilt kvalificerade lärare, förskollärare eller fritidspedagoger, totalt 57 lärare har fått del av denna satsning som innebär en lönehöjning på mellan 1 800 – 3 900 kr per månad.

Det systematiska kvalitets- och utvecklingsarbetet (SKUtA)

Enheternas kvalitetsredovisningar ligger till grund för en dialog mellan förvaltning och personal på enheterna. En dialog som uppskattats av alla parter. Grunden för SKUtA är att utvecklingen på varje enhet bygger på de nationella styrdokumenterna och den kommunala nämndsplanen.

Figur 1. Beskrivning av verksamhetens systematiska kvalitetsarbete.

Internkontroll

Internkontrollplan är upprättad, riskanalys genomförd och fastställd av nämnden. Planen innehåller 24 kontrollmoment. Redovisning till nämnden görs månatligen av genomförda kontrollmoment. Vid behov har nämnden fattat beslut om åtgärder med anledning av resultatet av gjorda iakttagelser. Med utgångspunkt från risk- och konsekvensbedömningar har en årlig sammanfattande uppföljning genomförts. Uppföljningen ligger till grund för ny plan för 2019. Beslut fattas av nämnden i februari månad.

Hur ser framtiden ut?

Nämnden har beslutat om tre strategier som långsiktigt skall bidra till en framgångsrik utbildning för Sätters invånare. Strategierna utgår från de nationella styrdokumenterna, forskning och beprövad erfarenhet och kommunala ambitioner.

Personalsituationen

Antalet elever i den svenska skolan blir allt fler, samtidigt som många lärare går i pension. För att kunna möta behovet menar Sveriges kommuner och landsting (SKL) att det nationellt skulle behöva rekryteras 77 000 lärare till förskola och skola bara de närmaste fem åren. Detta ställer stora krav både på staten och huvudmännen

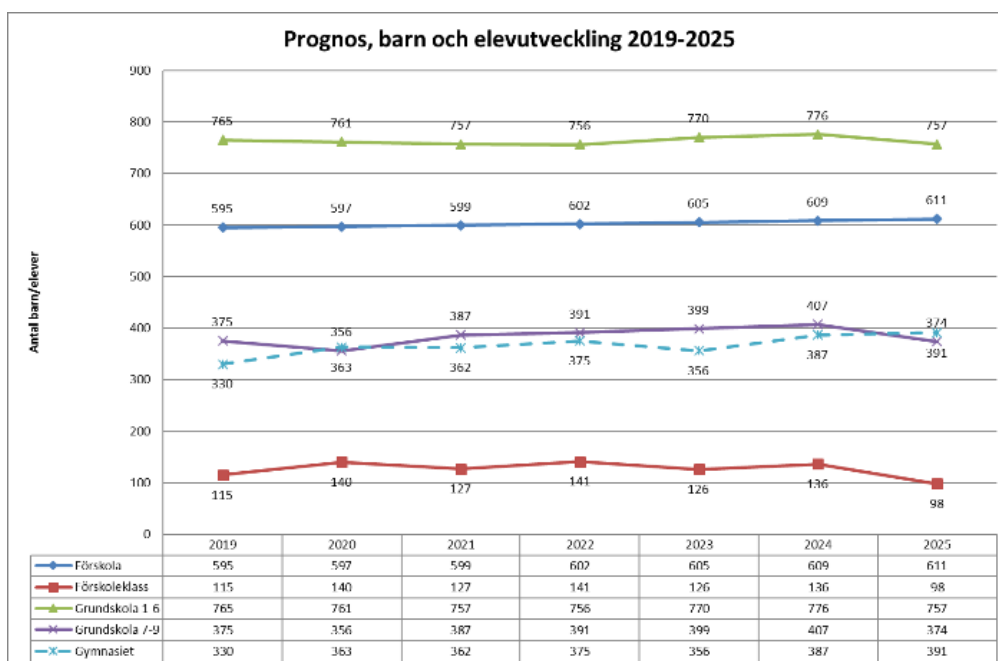
För att möta denna utmaning har förvaltningsledningen ingått i ett samarbete med högskolan Dalarna, genom pedagogiskt utvecklingscentrum Dalarna (PUD), i syfte att utveckla lärarutbildningen.

Tillsammans med Högskolan Dalarna satsar Sätters kommun och andra dalakommuner inför 2019 också på att erbjuda personer med lärarexamen, som arbetar utanför skolan, en förmånlig och stimulerande väg tillbaka till läraryrket.

Barn- och elevutveckling

Prognosen visar att barn- och elevantalet i kommunen är jämn över de kommande åren. Det är fortsatt viktigt att ha ett utrymme för ytterligare barn och elever då förhållande kan komma att ändras bl.a. utifrån in- och utflyttning och mottagning av nyanlända barn och elever. Prognosen nedan innehåller det faktiska barnantalet 2019 medan övriga år innehåller prognostiserat antal barn/elever.

Figur 2. Prognos barn- och utbildningsnämnden och elevutveckling perioden 2019-2025.

Regeländringar 2019

Regeringen har beslutat om en reviderad läroplan för förskolan, Lpfö 18. Läroplanen träder i kraft den 1 juli 2019. I den reviderade läroplanen förtydligas förskollärarens ansvar för undervisningen i förskolan.

Titeln förskolechef ersätts med rektor från och med 1 juli 2019. Kommunen ska se till att rektorerna går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna. Utbildningen ska påbörjas snarast möjligt efter det att rektorn har tillträtt sin anställning och vara genomförd inom fyra år efter tillträdesdagen eller, när det gäller rektorer för förskoleenheter, inom fem år efter tillträdesdagen.

Från den 1 juli 2019 införs också krav på lärarlegitimation och behörighet för att få undervisa och ansvara för undervisning i fritidshemmet. I och med detta försvinner det undantag som finns i dag.

Från och med den 1 juli 2019 börjar nya bestämmelser i skollagen om en garanti för tidiga stödinsatser att gälla. Tidiga stödinsatser till elever ska sättas in i förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan, specialskolan och sameskolan. Syftet med garantin är att elever i behov av stöd, tidigt ska få stöd utformat utifrån sina behov.

Från och med höstterminen 2019 får eleverna i grundskolan ytterligare 105 timmar garanterad undervisningstid i matematik. Timmarna ingår i högstadiet i den stadiindelade timplanen. Även i idrott och hälsa blir det mer garanterad undervisningstid: ytterligare 100 timmar som fördelas mellan mellanstadiet och högstadiet. Samtidigt minskar den garanterade undervisningstiden i elevens val med 205 timmar.

De nya reglerna omfattar elever som börjar årskurs 7 höstterminen 2019. För elever i årskurs 8 och 9 gäller den äldre timplanen.

Statsbidrag

Under 2019 ökar staten statsbidraget för en likvärdig skola. Bidraget omfattade 3 333 535 kr för 2019. Statsbidraget ska gå till att finansiera insatser för att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen som huvudmannen har valt utifrån en analys av lokala förutsättningar och behov. Ett villkor för att erhålla bidraget är att huvudmannen för bidragsåret inte får minska de egna kostnaderna per elev för personal i förskoleklassen eller för undervisning och elevhälsa i grundskolan jämfört med ett genomsnitt för tre föregående år.

Behov av förskoleplatser

Prognosen visar att behovet av förskoleplatser kommer att vara fortsatt stort främst Sätters tätort och i Gustafs.

Forsknings- och utvecklingsprogram

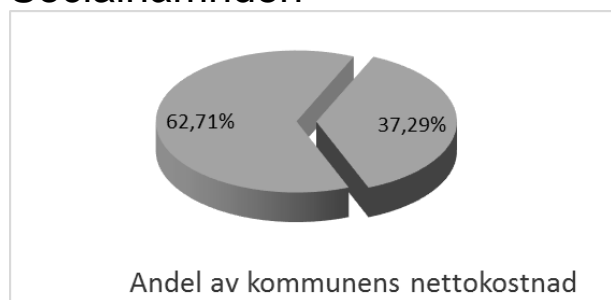
Enbacka skola och Gustafs förskoleområde deltar i ett forsknings- och utvecklingsprogram (FoU) under ledning av Ifous¹. Syftet är att utifrån forskning och beprövad erfarenhet förbättra skolans förutsättningar att skapa inkluderande lärmiljöer, dvs. att barn och elever på medverkande förskolor/skolor får ökad insikt i demokratins villkor och processer och upplever sig som delaktiga och medskapande i förskolan och skolan. Syftet är också att de medverkande forskarna får tillgång till den kunskap och de erfarenheter som finns hos skolhuvudmännen och låta detta utgöra grund för ny forskning och ytterligare kunskapsbyggande.

Dahlander kunskapscentrum

Under våren 2018 beslutade barn- och utbildningsnämnden att yrkesintroduktion, IMYRK, får fortsätta och därmed startade en process att få elever att söka programmet till kommande läsår 2018/19.

¹ Ifous – Innovation, forskning och utveckling i skola och förskola. Ifous är ett fristående forskningsinstitut som verkar för att skapa nytta för svensk skola och förskola. Särskilt fokus läggs på utvecklingsområden som har stor betydelse för lärandet.

Socialnämnden

Resultaträkning (kkr)	Budget 2018	Redovisning 2018	Avvikelse	Redovisning 2017	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	42 060	48 472	6 412	73 005	-34%
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	283 330	287 206	3 876	302 333	-5%
Årets resultat	241 270	238 734	2 536	229 328	4%
Därav kapitalkostnader	400	451	51	464	-3%
Investeringar	700	465	235	557	-17%

Viktiga händelser

Det saknas bostäder för äldre personer och personer med funktionsnedsättning och det leder till att insatsen inte alltid kunnat erbjudas inom lagstadgad tid. Den nya gruppboenden enligt LSS, Åsenbacken färdigställdes under året och inflyttning skedde i mitten av november efter en försening på ca ett halvår.

Arbetet med planering av nytt särskilt boende för äldre har pågått under året och är ett tätt samarbete med framför allt Samhällsbyggnadsförvaltningen och Kulturförvaltningen.

Antalet placerade barn har varit högt även under 2018, vilket har lett till ekonomiska konsekvenser och det har periodvis varit hårt tryck för medarbetarna inom Barn- och Ungdomsgruppen. Vuxengruppen inom individ- och familjeomsorgen har arbetat aktivt med att få ut personer i egen försörjning, bl.a. genom samverkan med andra aktörer både internt och extern så som "Fler i egen försörjning", Försäkringskassan, Arbetsförmedling, landstinget och Samordningsförbundet. Säter har under året startat upp ett eget "Säterteam" inom ramen för Samordningsförbundet.

Integrationen som tidigare varit ett eget verksamhetsområde i förvaltningen, införlivades 1/1–18 med individ- och familjeomsorgen. Fokus har under året varit att avveckla Älvan där kommunen placerat ensamkommande ungdomar i form av hem för vård och boende (HVB). Älvan stängdes 31/10 och personalgruppen har avvecklats. Det blir allt svårare att ordna bostäder för målgruppen och Kungsvägens gamla gruppboende har använts som boende för fyra personer men även den avvecklades under året.

Mottagandet av vuxna och familjer löper på som tidigare men en översyn av verksamheten har påbörjats. Samverkan med Barn- och ungdomsförvaltningen har resulterat i start av en verksamhet Närvaroteam som arbetar med elever med problematisk skolnärvaro.

Inom ordinärt boende ansvarar Samhall för hushållstvätt till den enskilde som fått denna insats beviljad.

Under året har stort arbete lagts ned på att försöka lösa differensen mellan planerad och utförd tid, för att nå en högre verkninggrad, dock med mindre goda resultat.

Medarbetarna upplever stor stress, vilket påverkar deras arbetsmiljö i en negativ riktning. Enhetschefer och HR-personal har uppdraget att arbeta med detta för att se om det går att komma till rätta med känslan av upplevd stress. En del av stressen beror på att planeringssystemet inte är påverkansbart för medarbetarna.

En organisationsförändring inleddes under senare delen av året i syfte att skapa större möjlighet till utveckling och stöd till enhetschefer. Då en enhetschef slutade sin anställning omvandlades den till en verksamhetschefstjänst. Verksamhetschefen tillträder 1 april 2019.

Väntetiden mellan beslut om Särskilt boende och erbjudet datum var 49 dagar, att jämföra med 2017 års väntetid på 143 dagar. Kostnaden för "utskrivningsklara" inom landstinget reducerades till ett fåtal dygn.

Kommunen har erhållit statsbidrag för att öka kvaliteten inom äldreomsorgen. Medlen har använts till att utöka bemanningen nattetid på särskilt boende och att utöka med en enhetschef. Trygghetslarm har färdiginstallerats under året på samtliga särskilda boenden. Arbetet med att planera ett nytt särskilt boende fortgår och i arbetet med att utforma det nya boendet är både tjänstemän och vårdpersonal delaktiga.

Under året är digital signering av läkemedel infört inom äldreomsorgen. Det tillsammans med låst läkemedelsskåp och att den delegerade personal måste arbeta en viss tid samt få utbildning i läkemedelshantering säkerställer en säkrare läkemedelshantering.

Genom att använda Nationell vårdplan för palliativ vård, NVP, kvalitetssäkras den palliativa vården. 88% av de som avlidit under året har vårdats enligt NVP.

Inom verksamheten funktionsnedsättning har en teknikutvecklingsgrupp fortsatt sitt arbete och har även fortsatt sin kontakt med Myndigheten för Delaktighet. Två anställda fortsätter arbetet med att stötta enskilda individer till ökad självständighet med hjälp av tekniska hjälpmedel.

En stor utbildningsinsats har gjorts inom funktionsnedsättningsområdet, för att höja spetskompetensen inom verksamheterna. Personal har erbjudits olika högskoleutbildningar och andra utbildningar för att de ska kunna ge individanpassad stöd och service för personer med olika former av funktionsnedsättningar. En av utbildningarna som getts till all personal är ”ett psykopedagogiskt arbetssätt utifrån en evidensbaserad grund”.

Alla boendestödjare är vård- och stödsamordnare. Bakgrunden är att alla skall ha en gemensam kunskapsgrund och att arbetssättet utgår från evidensbaserad praktik. En metodhandledare i vård och stödsamordning har projekterats för att stärka vård och stödsamordnarna i sin roll.

Förvaltningen har fortsatt arbetet med att förstärka samverkan, både externt och internt. Socialförvaltningen har samverkat med andra förvaltningar i olika frågor, t.ex. byggandet av det nya särskilda boendet för äldre och gruppboenden enligt LSS, tillskapandet av Närvaroteam och fler i egen försörjning (FIE). Externt har samverkan med landstinget förstärks bl.a. gemensam planering för den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna vården. Internt inom förvaltningen har samverkansgrupp bildats mellan individ- och familjeomsorgen och verksamheten funktionsnedsättning för att hitta möjligheter för mer effektiv nyttjande av kompetens och andra resurser. Införandet av välfärdsteknik har fortsatt inom olika verksamhetsområden.

Det ekonomiska resultatet

Socialnämnden redovisar ett överskott på totalt 2,5 mkr i bokslutet 2018, trots att flera verksamheter visar underskott.

- Socialnämndens gemensamma verksamhet redovisar ett överskott på 1,4 mkr. Det beror främst på att medel avsatta för utbildning ej använts, lägre personalkostnader samt att verksamheten inte haft behov av köp av främmande tjänst.
- Individ- och familjeomsorgen redovisar ett underskott på ca: 1,5 mkr. De beror till stor del på att antalet placerade barn och ungdomar varit stort samt att komplexiteten i vissa ärenden gör att kostnaderna blivit höga. Kostnader för försörjningsstödet har inte ökat under året utan utfallet ligger ca 1 mkr lägre än budgeterat.
- Biståndsenheten redovisar ett litet överskott på 250 tkr till följd av lägre personalkostnad samt

lägre kostnader för utskrivningsklara än budgeterat.

- Särskilda boende redovisar ett överskott på 900 tkr. Under våren redovisades ett underskott på grund av överbemanning och verksamheterna har sedan anpassat bemanningen efter budget och kommit i fas. Svårigheter att få en bra modell för heltidssatsningen, har gjort att verksamheterna har anställt personal på heltid, trots att medel har saknats. Införandet av nya personalsystem har bidragit till svårigheter att göra bra personalluppföljningar
- Hälso- och sjukvårdsteamet redovisar ett underskott på 100 tkr
- Verksamheten för personer med funktionsnedsättning (LSS och SoL) redovisar ett överskott på 3,9 mkr främst beroende av försening av start för Åsenbackens gruppbostad. (LSS).
- Vård- och omsorg/hemtjänst i ordinärt boende redovisar ett underskott på 3,5 mkr. Underskottet beror främst på överanställningar samt en svag ökning av antalet hemtjänsttimmar.
- Bostadsanpassning redovisar ett överskott på 500 tkr.
- Integration redovisar ett överskott på 500 tkr,

Investeringar

Investeringar har gjorts under året, framför allt inredning av nya gruppboenden samt arbetsmiljöåtgärder och reinvesteringar.

Personalsituationen

Förvaltningen känner av att konkurrensen om personal ökar inom alla verksamheter. Det har varit särskilt svårt att rekrytera vissa yrkesgrupper, bl.a. enhetschefer, socialsekreterare samt biståndshandläggare. Inhyrd personal har använts i perioder för att täcka vikariat både inom individ- och familjeomsorgen. Det blir även allt svårare att rekrytera semestervikarier med adekvat utbildning inom äldre-omsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. Sjukfrånvaron har i kommunen minskat under året, men svårigheter att ta ut rapporter i lönesystemet har gjort att varken förvaltning eller enheter har kunnat få tillförlitliga rapporter.

Internkontroll

Socialförvaltningen har delvis fullföljt interkontrollen enligt av nämndens fastställd plan. Månadsvis rapportering av statistik från olika verksamheter har gjorts till socialnämnden. Enheterna har även gjort egenkontroller av verksamheten. Det som kontrolleras är bl.a. dokumentationen under verkställighet, efterlevande av rutiner och kvaliteten på utredningar. Det förvaltningen brustit i är loggkontroller i verksamhetssystemen och dessa kontrollpunkter måste in i kommande internkontrollplan.

Arbetsmiljöarbete år 2018

Socialförvaltningens verksamheter är olika i sitt uppdrag och förutsättningar och det praktiska arbetsmiljöarbetet anpassas efter förhållandena på varje arbetsplats. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är detsamma oavsett arbetsplats. Arbetsmiljön undersöks, risker bedöms, åtgärder genomförs och kontrolleras så att ohälsa och olycksfall förebyggs. Verksamheterna arbetar med arbetsmiljön genom arbetsplatsträffar (APT), medarbetarsamtal, skyddsronder, psykosocial arbetsmiljökartläggning, enkäter och dagliga diskussioner på arbetsplatser. Förra årets inrapporterade statistik i jämförelse med årets visar att rapporteringen avseende avvikelser i arbetsmiljön har blivit mycket bättre. För att kunna arbeta systematiskt med arbetsmiljön måste inrapportering ske i verksamhetssystemet KIA så att analyser kan göras både på enhets- och förvaltningsnivå för att rätt åtgärder ska kunna vidtas.

Under 2018 har följande händelser rapporterats in i KIA:

Olycka	53 st (varav 8 med frånvaro)
Färdolycksfall	7 st
Tillbud	91 st

Hur ser framtiden ut 2019 - 2021

Kommunen står inför stora utmaningar inom nära framtid. Demografin förändras och antalet äldre av befolkningen kommer att öka kraftigt. Ökning i åldern + 80 år kommer smygande till en början och ökar i slutet av perioden fram till 2030. Med ökande ålder växer behoven, vilket innebär stora utmaningar för äldreomsorgen och samhället i stort. Behovet av anpassade bostäder, vård-, stöd- och serviceinsatser ökar. Att öka kunskapen om välfärdsteknik för såväl vårdtagare/brukare/klienter som för chefer och medarbetare kommer att vara avgörande för framtidens utveckling av stöd och vård- och omsorgsarbete. Det är också viktigt att kommunen tar fram en övergripande plan för hur äldreomsorgen ska planeras, genomföras och följas upp i framtiden för att säkerställa en god och säker vård och omsorg.

Den nya lagen om samordnad utskrivning från slutenvården trädde i kraft den 1 januari 2018 och innebär att kommunen och landstinget i nära samarbete ska ge vård och stöd till personer som har vistats inom slutenvården. Hitills kan man inte se att det lett till någon större förändring i efterfrågan på insatser från kommunen. Men på sikt är sannolikheten stor att kommunen kommer att se en ökning av behov av stöd inom flera områden på grund av korta vårdtider.

Enligt omvärldsanalys kommer mottagandet av ensamkommande barn och unga att fortsätta vara lågt. Kommunerna övertar ansvaret för vuxenkommande först när de fått uppehållstillstånd. Med de förändringar som sker gällande mottagandet av nyanlända och asylsökande barn, måste kommunens arbete inriktas från mottagande till integration, med fokus på integrations-, arbetsmarknads- och kulturfrågor.

Försörjningsstödet är omvärldsberoende och påverkas av bl.a. ändrade statliga ersättningsregler för nyanlända. Det finns flera grupper i samhället som riskerar ett

utanförskap och förvaltningen arbetar för att alla Säterbor ska ges möjlighet till egen försörjning, kunna behålla sina funktioner och sin psykiska hälsa för att kunna leva ett självständigt liv. Södra Dalarnas Samordningsförbund har fått utökade resurser och under året har ett Samordningsteam startats i Säter, vilket inledningsvis kräver en del resurser, men kommer att innebära en förstärkning i arbetet till egen försörjning på sikt.

När det gäller insatser för barn och ungdomar fortsätter utvecklingen med allt mer komplexa ärenden. Samma utveckling finns även inom verksamheter för funktionsnedsättningar, där antalet personer med komplexa behov ökar.

Arbetsförmedlingens prognoser visar att de kommer att bli brist på personal inom de närmaste åren. Konkurrensen om personal kommer att öka varför förvaltningen behöver arbeta med kompetensförsörjning i ett brett perspektiv. Inom förvaltningen kommer flera medarbetare, chefer och kvalificerade handläggare att nå pensionsåldern under 2019 och framåt. Det kommer innebära ett stort rekryteringsbehov av kvalificerade medarbetare.

Arbetet fortsätter med att planera för hur fler medarbetare, utifrån verksamhetens resurser och behov, ska kunna erbjudas heltidstjänster. En övergripande handlingsplan för heltider finns framtagen för Sätters kommun. Av planen framgår att heltid ska vara normen, vilket innebär en normflyttning som kräver dialog mellan medarbetare och arbetsgivare om verksamhetens och individens behov och förutsättning. Förvaltningen har ett utvecklingsarbete att göra när det gäller heltid som norm.

Förvaltningen kommer att fortsätta arbeta med teknikutveckling inom samtliga verksamheter. Initialt finns ett investeringsbehov för tekniken, men all ny teknik som kan underlätta kvarboendet bör prioriteras.

Mål för verksamheten – metoder för uppföljning

Socialnämndens övergripande mål för verksamheten följs genom nedan utvalda måttagna från Socialstyrelsens årliga brukarenkät samt måttagna från Kolada (Kommun- och landstingsdatabasen)

Brugarbedömning hemtjänst äldreomsorgen helhetssyn andel i %

	2016	2017	2018	Mål 2018
Säter	95	96	88	96
Liknande kommuner	89	92	91	

Uppföljning sker varje år utifrån Socialstyrelsens brukarenkät

Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorgen helhetssyn andel i %				
	2016	2017	2018	Mål 2018
Säter	89	85	79	89
Liknande kommuner	89	89	87	

Uppföljning sker varje år utifrån Socialstyrelsens brukarenkät

Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde				
	2016	2017	2018	Mål 2018
Säter	42	143	49	90
Liknande kommuner	68	87	53	

Uppföljning sker varje år efter inrapportering i Kolada.

Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, medelvärde.				
	2016	2017	2018	Mål 2018
Säter	23	18	19	15
Liknande kommuner	13	15	20	

Uppföljning sker varje år efter inrapportering i Kolada.

Utredningstid i antal dagar från påbörjad utredning till avslutad utredning inom barn och ungdom 0-20år medelvärde				
	2016	2017	2018	Mål 2018
Säter	113	85	100	85
Liknande kommuner	138	121	111	

Uppföljning sker varje år efter inrapportering i Kolada.

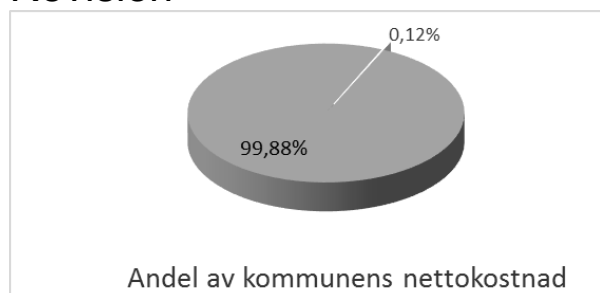
Avlidna som smärtskattats, andel (%)				
	2016	2017	2018	Mål 2018
Säter	69	74		80
Liknande kommuner	37	26		

Uppföljning sker varje år efter inrapportering i Kolada.

Utredningstid i antal dagar från ansökan till beslut om LSS-insatser (alla insatser) medelvärde				
	2016	2017	2018	Mål 2018
Säter	19	22	18	22
Liknande kommuner	41	45	58	

Uppföljning sker varje år efter inrapportering i Kolada.

Revision

Resultaträkning (kkkr)	Budget 2018	Redovisning 2018	Avvikelse	Redovisning 2017	Förändring %
Verksamhetens intäkter, inkl interna poster	0	0	0	0	0
Verksamhetens kostnader, inkl interna poster	922	739	183	874	-15 %
Årets resultat	922	739	183	874	-15 %
Därav kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Investeringar	0	0	0	0	0

Viktiga händelser

Årets viktigaste händelse är avlämnandet av revisionsberättelsen för Sätters kommun och granskningsrapporterna för kommunens bolag. För att kunna avlämna revisionsberättelsen och granskningsrapporterna har bl.a. följande granskningar genomförts:

- Bokslut och årsredovisning för år 2018
- Översiktlig granskning av delårsrapport 2018-08-31.
- Framtidens äldreomsorg
- Intern kontroll i Lönehanteringsprocessen
- Målstyrningsprocessen
- Uppföljning av granskningar genomförda under mandatperioden
- Årlig granskning – presidie möten

Som ett underlag för våra bedömningar i samband med ansvarsprövningen har vi också tagit del av en granskning som genomförts av Falu kommuns revisorer avseende Lönenämnden.

Under året har revisorerna även löpande tagit del av protokoll, haft informations- och andra träffar med fullmäktiges presidium, presidier och tjänstemän i nämnder samt genomfört besök vid nämndernas sammanträden. Vi har även gjort verksamhetsbesök. Revisorerna har deltagit i olika former av kompetensutveckling, utbildning och utbyten med revisionskollegier från andra kommuner.

Löpande under året har information lämnats om de kommunala bolagen som en följd av den samordning som finns mellan kommunens revisorer och lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen.

förtroendevalda, utbildningskostnader samt köp av konsulttjänster.

Investeringar

Inga investeringar har gjorts under året.

Personalsituationen

De förtroendevalda revisorerna har ingen egen personal utan köper konsulttjänster avseende sakkunnigt biträde från KPMG.

Internkontroll

Internkontroll genomförs inom ramen för uppdraget.

Hur ser framtiden ut 2019 - 2021?

En revisionsplan har gjorts för 2019 där även förslag finns på granskningar 2020 -2021. Revisionsplanen bygger på en riskanalys som revisorerna gjort gemensamt.

Det ekonomiska resultatet

Årets resultat uppgår till + 183 kkr. Det positiva resultatet är till följd av lägre kostnader för arvoden till

RESULTATRÄKNING

Specifikation (kk)	Not	Koncernen		Kommunen		Budget 2018
		Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017	
Verksamhetens intäkter:	1	197 253	219 621	138 880	162 041	141 824
Jämförelsestörande intäkt	1					
Verksamhetens kostnader	2	-797 061	-807 634	-756 587	-768 022	-750 760
Avskrivningar	3	-33 562	-31 279	-25 960	-24 393	-29 764
Verksamhetens nettokostnader		-633 370	-619 291	-643 668	-630 374	-638 700
Skatteintäkter	4	529 653	523 921	529 653	523 921	528 058
Generella statsbidrag	5	112 167	109 427	112 167	109 427	114 724
Finansiella intäkter	6	4 151	1 913	4 701	2 327	1 640
Jämförelsestörande finansiell intäkt			742		742	
Finansiella kostnader	7	-1 459	-2 185	-107	-99	-1 447
Pensionsförvaltning	8	2 631	2 405	2 631	2 405	1 405
Resultat för e o poster		13 772	16 931	5 376	8 349	5 680
Skatteskuld		708	-2 302			
Årets resultat	9	14 481	14 629	5 376	8 349	5 680

KASSAFLÖDEANALYS

		Koncernen		Kommunen	
		Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		14 481	14 629	5 376	8 349
Utbetalningar för ianspråkstagna avsättningar					
Justering för ej likviditetspåverkande poster	10	33 285	26 760	26 333	19 873
Medel från verksamheten för förändring av rörelsekapitalet		47 766	41 389	31 709	28 222
Ökning (-)/ minskning (+) kortfr fordringar	18	-17 494	13 218	-13 513	7 065
Ökning (-)/ minskning (+) pensionsförvaltning	19	6 153	6 794	6 153	6 794
Ökning (-)/ minskning (+) förråd		-346	-21		
Ökning (-)/ minskning (+) exploateringsfastigheter		159	-1 709	159	-1 709
Ökning (+)/ minskning (-) korta skulder		25 524	-931	12 926	1 876
Kassaflöde från den löpande verksamheten		61 762	58 740	37 434	42 248
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0	-1 117	0	-1 117
Investering i materiella anläggningstillgångar	11	-130 909	-109 925	-70 428	-88 791
Försäljning av materiella anl tillgångar	12	2 141	1 579	1 490	1 347
Inköp av finansiella anläggningstillgångar	13	0	-2 715	0	-2 713
Försäljning av finansiella anl tillgångar		2			
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-128 767	-112 178	-68 937	-91 275
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		80 000	37 000	40 000	30 000
Amortering av skuld					
Ökning av långfristiga skulder	23	2 096	424	2 693	651
Minskning av långfristiga fordringar	17	420	-1 732	468	
Kassaflöde från investeringsverksamheten		82 516	35 692	43 161	30 651
Likvida medel vid årets början		6 354	24 100	5 499	23 875
Likvida medel vid årets slut		21 865	6 354	17 156	5 499
Årets Kassaflöde		15 511	-17 746	11 657	-18 376

BALANSRÄKNING

Specifikation	(kk)	Koncernen		Kommunen	
		Bokslut 2018	Bokslut 2017	Bokslut 2018	Bokslut 2017
TILLGÅNGAR					
	Not				
Anläggningstillgångar					
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	14	832	1 283	832	1 283
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	15,16	742 805	647 550	443 902	401 104
Maskiner och inventarier	15,16	23 150	22 748	22 239	21 609
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Värdepapper, aktier o bostadsrätter	17	8 399	8 401	34 099	34 099
Långfristiga fordringar	17	3 988	4 408	1 788	2 256
Summa anläggningstillgångar		779 174	684 390	502 860	460 350
Omsättningstillgångar:					
förråd		587	241		
expl mark och fastighetsförsäljning		6 242	6 401	6 242	6 401
fordringar	18	71 542	54 048	77 252	63 739
pensionsförvaltning	19	138 126	144 279	138 126	144 279
kassa och bank	20	21 865	6 354	17 156	5 499
Summa omsättningstillgångar		238 363	211 323	238 776	219 918
SUMMA TILLGÅNGAR		1 017 537	895 713	741 636	680 269
SKULDER OCH EGET KAPITAL					
Eget kapital					
Ingående eget kapital		469 310	457 234	428 213	421 767
Resultat		14 481	14 629	5 376	8 349
Summa eget kapital	21	483 791	471 863	433 589	430 116
Avsättningar					
Avsättningar långfristiga	22	11 602	9 326	11 602	9 326
Summa avsättningar		11 602	9 326	11 602	9 326
Skulder					
Långfristiga skulder	23	372 748	290 652	168 585	125 892
Kortfristiga skulder	24	149 396	123 872	127 860	114 934
Summa skulder		522 144	414 524	296 445	240 827
SUMMA AVSÄTTNINGAR, SKULDER OCH EGET KAPITAL		1 017 537	895 713	741 636	680 269
Panter och ansvarsförbindelser					
Borgen och andra förpliktelser mot kommunens företag	25	0	7 118	184 900	152 018
Ställda säkerheter	26	29 398	24 069		
Övriga förpliktelser	27	16 098	11 857	16 098	14 339
Pensionsutfästelser inkl löneskatt	28	231 604	236 914	231 604	236 914

NOTFÖRTECKNING (KKR)

	Koncernen		Kommunen	
	2018	2017	2018	2017
RESULTATRÄKNING				
<u>Not 1: Verksamhetens intäkter</u>				
Försäljningsintäkter	17 008	5 117	10 435	8 861
Taxor och avgifter	45 837	49 057	50 524	49 057
Hyror och arrenden	64 444	69 054	7 743	7 730
Bidrag	63 303	89 535	63 303	89 535
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	6 660	6 858	6 874	6 858
Jämförelsestörande intäkt				
Summa kommunens intäkter	197 253	219 621	138 880	162 041
<u>Not 2: Verksamhetens kostnader</u>				
Löner och sociala avgifter	455 503	457 366	443 627	445 384
Pensionskostnader	36 661	35 316	35 772	34 426
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	5 089	5 145	5 122	5 178
Bränsle, energi och vatten	30 473	31 399	12 603	12 335
Köp av huvudverksamhet	107 083	112 731	107 086	113 362
Lokal- och markhyror	10 519	10 898	23 216	24 293
Övriga tjänster	37 338	32 905	35 784	34 253
Lämnade bidrag	19 694	19 712	19 694	19 712
Realisationsförluster och utrangeringar	0			
Bolagsskatt	0			
Övriga kostnader	94 700	102 164	73 683	79 079
Summa kommunens kostnader	797 061	807 634	756 587	768 022
<u>Not nr 3: Av- och nedskrivningar</u>				
Avskrivningar:				
Avskrivning immateriella tillgångar	451	83	451	83
Avskrivning mark, byggnader o tekniska anläggningar	27 045	25 219	19 546	18 540
Avskrivning maskiner och inventarier	6 066	5 978	5 963	5 770
Nedskrivning maskiner och inventarier				
Summa	33 562	31 279	25 960	24 393
<u>Not 4: Skatteintäkter och generella statsbidrag</u>				
Preliminär kommunalskatt	531 963	525 598	531 963	525 598
Preliminär slutavräkning innevarande år	-682	-2 261	-682	-2 261
Slutavräkningsdifferens föregående år	-1 629	583	-1 629	583
Summa skatteintäkter	529 653	523 921	529 653	523 921
<u>Not 5 Generella statsbidrag och utjämning</u>				
Inkomstutjämningsbidrag	96 348	100 372	96 348	100 372
Strukturbidrag	0	0		
Kommunal fastighetsavgift	27 929	23 749	27 929	23 749
Kostnadsutjämningsavgift	-16 552	-19 968	-16 552	-19 968
Avgift för LSS-utjämningen	-3 906	-1 435	-3 906	-1 435
Extra tjänster	496	0	496	
Byggbonus	650	1 042	650	1 042
Flyktingbidrag, tillfälligt	5 442	5 776	5 442	5 776
Regleringsbidrag	1 758	-108	1 758	-108
Summa generella statsbidrag och utjämning	112 167	109 427	112 167	109 427
<u>Not 6: Finansiella intäkter</u>				
Ränteintäkter	301	247	174	58
Borgensavgift kommunens bolag	0		392	356
Aktieutdelning	763	288	1 048	535
Ersättn från kommunkontosystemet äldreboende	1 674	1 378	1 674	1 378
Övriga finansiella intäkter	1 414	742	1 414	742
Summa	4 151	2 655	4 701	3 069
<u>Not 7: Finansiella kostnader</u>				
Räntor på lån	1 207	2 007	-145	-80
Övrigt	252	179	252	179
Summa	1 459	2 185	107	99

Not 8: Kommunens pensionsförvaltning

Pensionsförvaltningen avser framtida pensions-
utbetalningar. *Se även ekonomisk översikt.*

2 631	2 405	2 631	2 405
-------	-------	-------	-------

Not 9: Årets resultat**Årets resultat enligt resultaträkningen**

14 481	14 629	5 376	8 349
- därav resultat kapitalförvaltning pensioner	2 631	2 631	2 405
- därav resultat va-enheten	1 982	512	512

Avstämning mot balanskrav

- Realisationsvinst		5 376	8 349
- Utnyttjande av pensionsmedel		-1 141	-742
- Avgår resultat VA-enheten		8 800	9 200
- Öronmärkning Integration		1 982	-512
- Kapitalförvaltning pensioner		-2 631	-2 405

Justerat resultat

12 386	13 190
--------	--------

KASSAFLÖDESRAPPORT**Not 10 Ej likviditetspåverkande poster**

Avsättning för pensioner, se balansräkning not 22	2 276	-339	2 276	-339
Avskrivningar	33 562	31 279	25 960	24 393
Realisationsvinst/förlust		-381		-381
Justering eget kapital se not 9				
Balansjusteringar - eget kapital	-2 553	-3 800	-1 903	-3 800
Summa	33 285	26 759	26 333	19 873

Not 11: Investering i materiella anläggningstillgångar

Fasta anläggningstillgångar	124 276	103 450	63 835	82 367
Inventarier, inköp	6 633	6 475	6 593	6 424
Summa	130 909	109 925	70 428	88 791

Not nr 12: Försäljning av materiella anläggningstillgångar

Utrangeringar	651	212		
Såld markreserv	1 490	1 347	1 490	1 347
Såld maskin/inventarie		20		
Summa	2 141	1 579	1 490	1 347

Not 13: Investering i finansiella tillgångar

Dalarna Holding AB		220		220
Kommuninvest		2 450		2 450
Inera AB		43		43
Övrigt		2		
Bostadsrätter				
Summa	0	2 715	0	2 713

BALANSRÄKNING**Not : 14 Immateriella anläggningstillgångar****Förvärvade IT-licenser**

Anskaffningsvärde	1 917	2 103	1 917	2 103
Akkumulerade avskrivningar	-1 085	-820	-1 085	-820
Bokfört värde	832	1 283	832	1 283
Avskrivningstid	3 år	3 år	3 år	3 år
Redovisat värde vid årets början	1 283	248	1 283	248
Årets investeringar	0	1 117	0	1 117
Årets avskrivningar	-451	-83	-451	-83
Redovisat vid årets slut	832	1 283	832	1 283

Not 15. Materiella anläggningstillgångar**Mark, byggnader, tekniska anläggningar**

Anskaffningsvärde	1 073 072	953 713	614 623	552 735
Ackumulerade avskrivningar	-330 267	-306 163	-170 722	-151 632
Bokfört värde	742 805	647 550	443 902	401 104
Avskrivningstid	10-100 år	10-100 år	10-100 år	10-100 år

*Linjär avskrivning tillämpas. Mark avskrivs ej***Maskiner och inventarier**

Anskaffningsvärde	78 379	3 020	74 390	67 847
Ackumulerade avskrivningar	-55 228	-1 881	-52 151	-46 238
Bokfört värde vid årets slut	23 150	1 139	22 239	21 609
Avskrivningstider	3-20 år	3-20 år	3-10 år	3-10 år

*Linjär avskrivning tillämpas. Konst avskrivs ej***Not 16 Materiella anläggningstillgångar, årets händelser****Mark, byggnader, tekniska anläggningar**

Redovisat värde vid årets början	647 550	570 578	401 104	338 242
Årets investeringar	107 660	99 671	63 835	82 367
Avyttring/Utrangering	-4 617	-1 106	-1 946	-966
Årets avskrivningar	-26 904	-25 058	-19 546	-18 540
Överföring från annan slags tillgång				
Pågående investeringar	18 660	3 779		
Övrigt	456	-313	456	
Redovisat värde vid årets slut	742 805	647 550	443 902	401 104

Maskiner och inventarier

Redovisat värde vid årets början	22 748	22 464	21 609	20 955
Årets investeringar	6 633	6 475	6 593	6 424
Avyttring/Utrangering	-24	-20		
Nedskrivning				
Årets avskrivningar	-6 206	-6 171	-5 963	-5 770
Överföring från annan slags tillgång				
Bokfört värde vid årets slut	23 150	22 748	22 239	21 609

Not 17: Finansiella anläggningstillgångar**Värdepapper, aktier och bostadsrätter**

Aktier Säterbostäder AB			19 000	19 000
Aktieägartillskott Säterbostäder			6 700	6 700
Falun Borlänge-regionen AB	38	38	38	38
Andelskapital Kommuninvest	7 983	7 983	7 983	7 983
Visit Södra Dalarna AB	65	65	65	65
Utveckling i Dalarna Holding AB	220	220	220	220
Inera AB	43	43	43	43
Övriga aktier och andelar	51	53	51	51
Summa	8 399	8 401	34 099	34 099

Långfristiga fordringar

Andelar i Kommuninvest ekonomisk förening	1 788	1 788	1 788	1 788
Region Dalarnas övertagande av Dalatrafik		468	0	468
Husbyggnads varor HBV	40	40		
Övriga långfristiga fordringar	2 160	2 111		
Summa	3 988	4 408	1 788	2 256

Not 18 : Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	11 139	2 029	15 250	7 525
Skattefordringar	27 292	12 913	27 292	12 913
Förutbetalda kostnader/upplupna intäkter	16 291	16 287	14 841	16 287
Övriga kortfristiga fordringar	16 820	22 819	19 868	27 014
Interimsfordringar				
Summa	71 542	54 048	77 252	63 739

Not 19: Pensionsförvaltning

Bankmedel avsedda för fondering till framtida pensionsutbetalningar

Upplupna ränteintäkter	-7 251	-7 648	-7 251	-7 648
Obligationer, förlagsbevis mm	140 699	144 765	140 699	144 765
Nedskrivning av kortfristiga placeringar	-2 256	-1 896	-2 256	-1 896
Kassa kapitalförvaltning	6 935	9 057	6 935	9 057
Summa	138 126	144 279	138 126	144 279

Not 20: Kassa och bank

Kassa, bank	6 240	2 443	1 531	1 588
Koncernkonto	15 625	3 911	15 625	3 911
Summa	21 865	6 354	17 156	5 499
Koncernkonto:				
<i>Limit ej utnyttjad</i>	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000
Behållning koncernkonto varav	15 625	3 911	15 625	3 911
Säters kommun	11 090	5 494	11 090	5 494
Säterbostäder AB	4 033	-2 482	4 033	-2 482
Säters Kommuns Fastighets AB	502	409	502	409
	15 625	3 421	15 625	3 421

Not 21: Eget kapital

Ingående eget kapital	471 863	461 274	430 116	425 567
- Varav Resultatutjämningsreserv			5 936	5 936
- Varav Social investeringsfond			2 584	3 500
- Varav Säterdalen			500	500
- Varav Integration			913	5 700
- Utnyttjande av eget kapital under året	-2 553	-3 800	-1 903	-3 800
Justering eget kapital föregående år		-240		
Årets resultat	14 481	14 629	5 376	8 349
Summa eget kapital	483 791	471 863	433 589	430 116
<i>Eget kapital består av:</i>				
Pensionsmedel för framtida pensionsutbetalningar			138 126	144 279
Vatten- och avlopp			-1 709	273
Övrigt eget kapital			297 172	285 564
Summa eget kapital			433 589	430 116
Anläggningsskapital	394 824	384 183	322 673	325 132
Rörelsekapital	88 967	87 680	110 916	104 984
Summa eget kapital	483 791	471 863	433 589	430 116

Not 22: Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

Ingående avsättning	5 681	6 508	5 681	6 508
Årets förändring		-272		-272
<i>Varav</i>				
<i>Ränte- och basbeloppsuppräknings</i>	143	162	143	162
<i>Övrigt</i>	542	-61	542	-61
Pensionsutbetalningar	-1 110	-767	-1 110	-767
Sänkning av diskonteringsränta		0		0
Intjänad PA-KL		0		0
Intjänad Förmånsbestämd ålderspension	2 232	0	2 232	0
Intjänad Särskild avtalspension		0		0
Nya efterlevandepensioner		0		0
Förändring av löneskatt		-161		-161
Summa avsatt till pensioner	7 488	5 681	7 488	5 681
Avsättning för förtroendevalda	3 311	2 933	3 311	2 933
Löneskatt	803	712	803	712
	4 114	3 645	4 114	3 645
Summa visstids- och garantipensioner	4 114	3 645	4 114	3 645
<i>Antal personer</i>				
Summa avsättning till pensioner	11 602	9 326	11 602	9 326

Förpliktelsen minskad genom försäkring
Aktualiseringsgrad

96%

<u>Not 23: Långfristiga skulder</u>				
Lån i banker/kreditinstitut	363 300	283 300	160 000	120 000
Anslutningsavgifter långfristig del	9 448	5 892	8 585	5 892
- Återstående antal år (vägt medel)	20 år	20 år	20 år	
Uppskjutna skatteskuld		1 460		
Summa	372 748	290 652	168 585	125 892
<u>Not 24: Kortfristiga skulder</u>				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	5 096	807	5 096	807
Leverantörsskulder	48 427	37 069	33 223	35 818
Personalens skatter, avgifter och löneavdrag	7 128	7 674	7 128	7 286
Övriga kortfristiga skulder	4 702	-5 368	150	-1 342
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	84 043	83 690	82 263	72 365
Summa Kortfristiga skulder	149 396	123 872	127 860	114 934
<u>Not 25: Borgens- och andra förpliktelser mot kommunens företag</u>				
<i>Kommunen:</i>				
Säterbostäder AB			182 500	142 500
Säters Kommuns Fastighets AB			2 400	2 400
AB Dalatrafik	0	7 118	0	7 118
Summa	0	7 118	184 900	152 018
<u>Not 26: Ställda säkerheter</u>				
Säterbostäder, ställda säkerheter	24 069	24 069		
<u>Not 27: Övriga förpliktelser</u>				
<i>Kommunen:</i>				
Kommunalt borgens- o förlustansvar egnahem	250	301	250	301
Kommunen för Säters Golfklubb	6 500	6 500	6 500	6 500
Kommunen för Säters IF Fotboll	1 935	2 077	1 935	2 077
Kommunen för Säters GOIF	2 813	2 979	2 813	2 979
Kommunen för Östra Gustafs Fibernätverk Ek.för.	4 600		4 600	0
Kommunen för Säterbostäder			0	2 482
	16 098	11 857	16 098	14 339
<u>Not 28: Pensionsutfästelser enligt avtal</u>				
Pensionsutfästelser netto enl KPA	182 736	188 176	182 736	188 176
Löneskatt 24,26 %	44 332	45 651	44 332	45 651
	227 068	233 827	227 068	233 827
<i>Ansvarsförbindelsen, specifikation:</i>				
Ingående avsättning	188 177	190 370	188 177	190 370
Gamla utbetalningar	-10 205	-9 809	-10 205	-9 809
Sänkning av diskonteringsränta				
Ränte- och basbeloppsuppräknningar	6 342	7 574	6 342	7 574
Aktualisering	0	65		65
Bromsen				
Övrigt (post som kan bero på bl a ändrad samordning, dödsfall under året och på att personer aktualiserats.)	-1 578	-23	-1 578	-23
Utgående avsättning	182 736	188 177	182 736	188 177
Ingående löneskatt	45 652	46 184	45 652	46 184
Förändring av löneskatt	-1 319	-533	-1 319	-533
	44 333	45 651	44 333	45 651
	227 068	233 828	227 068	233 828
Ansvarsförbindelse för förtroendevalda	3 650	2 484	3 650	2 484
Löneskatt	885	603	885	603
Summa	4 535	3 087	4 535	3 087
Summa ansvarsförbindelse inkl löneskatt	231 604	236 914	231 604	236 914

TILLÄMPADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Kapitalkostnader

Kommunen

Kapitalkostnaderna belastar förvaltningarnas driftsanslag. De består av avskrivningar och intern ränta. Avskrivningen beräknas på tillgångens ursprungliga anskaffningsvärde och är linjär, d v s lika stort belopp varje år under nyttjandeperioden. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs ingen avskrivning.

Intern ränta beräknas på tillgångens bokförda värde vid varje månads ingång. Räntesatsen för år 2017 var 1,0 %. Räntan baseras på den ränta kommunen betalar på sina externa lån.

De investeringar som aktiverats som anläggningstillgångar har i huvudsak haft ett anskaffningsvärde som överstiger ett basbelopp (basbeloppet 44,8 kkr år 2017) och en ekonomisk livslängd som överstiger tre år.

Bolagen

I bolagen är avskrivningstiden för markanläggningar 20 år, 25-33 år för byggnader och 5-20 år för inventarier.

Personalomkostnadspålägg

I samband med bokföring av lön kostnadsförs personalomkostnader (arbetsgivaravgifter, avtalsförsäkringar och intjänad pensionsrätt). Under år 2017 har procentsatsen för anställda enligt kommunala avtal varit 38,46% och för politiker 37,00 % och uppdragstagare mm 31,42 %. Sveriges kommuner och landstings schablon används.

Personalomkostnadstillägget betalas som en intern ersättning från förvaltningarna till finansförvaltningen som ansvarar för utbetalningarna.

Intäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL's decemberprognos.

Anslutningsavgifter tas upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över 20 år.

Interna tjänster

Varor och tjänster som överförs från en verksamhet till en annan internfaktureras till självkostnadspris.

Interna administrativa tjänster internfaktureras endast i speciella fall, t ex vid va- och renhållning.

Kommunens interna transaktioner uppgår till ca 76 mkr, varav ca 46 mkr avser hyror och lokalkostnader, 5 mkr material och 25 mkr interna tjänster.

Kommunkoncernens interna poster är ca 13,5 mkr och består av hyror, tjänster och va-renhållning.

Redovisningsprinciper sammanställd redovisning

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att det egna kapitalet som förvärvats vid anskaffningstillfället har eliminerats.

Proportionell konsolidering innebär att endast ägda andelar av räkenskapsposterna tas med i koncernredovisningen.

Bolagskoncernen ägs av kommunen till 100 procent.

Interna transaktioner mellan kommunen och bolagskoncernen och inom den sistnämnda har eliminerats.

Pensionskulden har redovisats olika inom koncernen. Säterbostäder har premiereservsystem

Leasingavgifter

Kommunens leasingavtal klassificeras som operationella. Även bolagens leasingavtal klassas som operationella.

Hysesavtalen klassificeras som operationella eftersom de ekonomiska fördelar och risker som förknippas med ägandet i allt väsentligt inte överförs till kommunen.

ORD OCH UTTRYCK

Resultaträkningen

visar årets finansiella resultat och hur det uppkommit. Den visar även förändringen av eget kapital, något som också kan utläsas genom att jämföra balansräkningen för de två senaste åren.

Kassaflödesanalysen

visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats. Kostnadsanalysen är utformad som en betalningsflödesrapport.

Balansräkningen

visar vilka tillgångar och skulder kommunen har på bokslutsdagen. Man kan också säga att den visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det har skaffats fram (skulder och eget kapital). Genom att jämföra två balansräkningar kan vi se hur likvida medel, lån och anläggningars värde har förändrats under året.

Tillgångar

är dels omsättningstillgångar till exempel kontanter, pengar på banken, statsbidragsfordringar, förråd, dels anläggningstillgångar till exempel fastigheter, inventarier, aktier, långfristiga fordringar.

Eget kapital

visar skillnaden mellan tillgångar och skulder och består av två delar. Dels rörelsekapitalet som är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder, dels anläggningsskapitalet som är skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder.

Avsättningar

är ekonomiska förpliktelser vilkas storlek eller betalningstidpunkt inte är helt bestämd. En del av pensionsskulden finns bland avsättningar.

Skulder

är dels kortfristiga (skall betalas inom ett år) och dels långfristiga.

Kkr = kilokronor, tusentals kronor

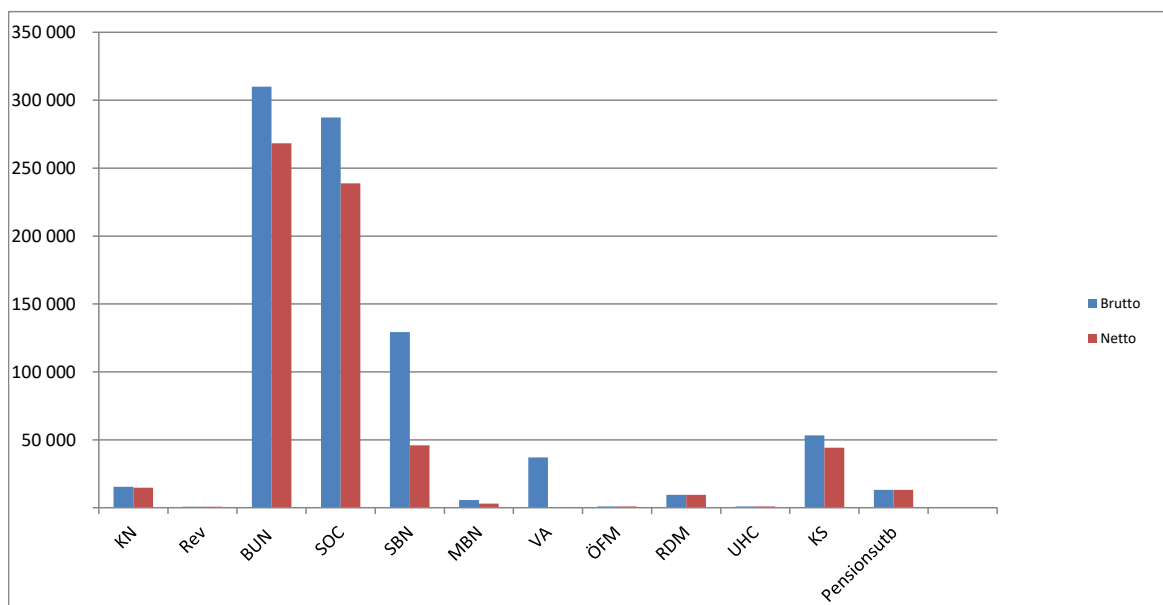
Mkr = megakronor, miljontals kronor

Driftredovisning 2018

+ = överskott

- = underskott

Nämnd/styrelse kkr	Redovisning 201801-201812			Budget 201801-201812			Avvik netto
	Kostnad	Intäkt	Netto	Kostnad	Intäkt	Netto	
Kulturnämnden (KN)	15 349	630	14 719	15 385	310	15 075	356
Revisionen (Rev)	739	0	739	922	0	922	183
Barn-och utbildnings nämnd (BUN)	310 033	41 742	268 292	303 471	37 900	265 571	-2 721
Socialnämnden (SOC)	287 207	48 472	238 735	283 331	42 061	241 270	2 535
Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)	129 231	83 327	45 904	125 205	79 140	46 065	161
Miljö- och byggnämnden (MBN)	5 560	2 467	3 092	6 694	3 547	3 147	55
VA- renhållning (VA)	37 102	34 258	2 844	34 515	34 515	0	-2 844
Överförmyndare (ÖFM)	1 012	42	970	1 493	529	964	-6
Räddningstjänst (RDM)	9 540	0	9 540	9 618	0	9 618	78
Upphandlingscenter (UHC)	925	0	925	911	0	911	-14
Kommunstyrelsen (KS)	53 213	9 067	44 146	50 657	5 001	45 656	1 510
Pensionsutbetalningar	13 197	0	13 197	13 800	0	13 800	603
Summa	863 106	220 005	643 101	846 001	203 002	642 999	-102
S:a nämnder /styr	863 106	220 005	643 101	846 001	203 002	642 999	-102

INVESTERINGSREDOVISNING 2018

Nämnd/styrelse	Budget 2019	2018	2017	2016	2015
Kommunstyrelseförvaltningen	3 700	8 994	8 663	487	1 233
Kulturnämnden	870	864	592	219	285
Barn- och utbildningsnämnden	1 500	1 808	1 664	852	1 810
Socialnämnden	500	485	557	403	373
SBN VA/Renhållningsenheten	17 500	16 407	8 319	2 330	4 181
Samhällsbyggnadsnämnd	71 750	40 313	69 104	34 659	58 589
IT-enheten	4 500	2 391	3 440	3 156	2 719
Summa	100 320	71 262	92 339	42 106	69 190

Nämnd	Budget 2019	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse 2018	Utfall 2017
Kulturnämnden					
Konstinköp	60	50	60	10	58
Inventarier	200	70	100	30	73
Konstutsmäckning, Stora Skedvi		440	440	0	
Inventarier Stora Skedvi		303	300	-3	
Digital utrustning	460				
Inventarier, Folkets Hus	150				343
Biblioteksdatasystem					118
Totalt Kulturnämnden	870	864	900	36	592
Barn-och utbildningsnämnden	1500	1808	3150	1 342	1 664
Socialnämnden	500	485	700	215	557
Fastighetskontor					
Trapp Rådhuset					71
Trinettkök Lägenheter					110
Energi styr Folkets hus					59
El & IT-anslutningar KG-skolan					91
OVK och Brandskydd		3 203	400	-2 803	
Oförutsedda investeringar	7 500	4 724	9 540	4 816	
Energisparåtgärder	1 000	943	1 430	487	
Tillgänglighetsåtgärder Offentliga lokaler		400	500	100	
Yttre lärmiljö - Lekplatsutrustning		380	400	20	
Allväders Multisportarena		1 097	1 300	203	
P Ny logebyggnad mm vid stallet i Säter		191	4 200	4 009	
Om- och tillbyggnad Stora Skedvi skola		21 337	21 938	601	61 250
Säkerhet i byggnader			400	400	
P Rivning av Pärulan	1 300	43	0	-43	
Flytt av fotbollsplaner till IP Mora By & ny omklädning		138	0	-138	
Förrådsdel Stora Skedvi skola		806	0	-806	
Fjärrvärme Räddningsstation					155
Investeringsfond idrottsanläggning		356	536	180	26
P Åtgärder Säterdalen	3 000	62	2 294	2 232	
Lokalanpassning Siggebo förskola					108
Ombyggnad kök Kaplansvägen					74
Ventilation Yxfabriken					1 488
Ventilation Folkets Hus					-1 714
Ventilation KG-skolan					1 296
Avlopp Säterdalen Fäboden					206
Styr & regler Folkets Hus					70
Myrans förskola, Ventilation					624
Ugn, Enbacka Skola					143
Skönvikshallen, UV-aggregat					397
Säter skola & Förskola skolplan Säter	35 000				
Enbacka hall och skolgård	7 000				
Totalt Fastighetskontor	54 800	33 679	42 938	9 259	64 454

Nämnd	Budget 2019	Utfall 2018	Budget 2018	Avvikelse år 2018	Utfall år 2017
Gatukontor					
Tillgänglighetsåtgärder St Skedvi Skola					1 027
Omb gator o vägar	1 500	2 230	3 242	1 012	1 034
Tillgänglighetsåtgärder	500	222	212	-10	
Flytt av fotbollsplaner till IP Mora By & ny P omklädning	4 000				
Gatu- och vägbelysning	1 000	612	1 000	388	216
P Projekt Södra Kyrkogatan		69	200	131	
Lekredskap		110	105	-5	145
Allväders multisportarena	1 300	21	0	-21	
Trädvårdsplan					128
Investeringsfond idrottsanläggning		61	0	-61	323
Maskinutrustning		96	300	204	
Badplatser		77	84	7	91
P Centrum Gustafs	500		583	583	17
P Anläggningsarbeten Mora by		176	0	-176	554
Nytt upplag för gatuverksamhet		388	280	-108	720
P Bytespunkt Säter		679	452	-227	48
Gång- och cykelvägar	2 000	602	1 000	398	34
P Säterdalen		409	273	-136	227
Konstruktionsbyggnader	500	179	1 500	1 321	
Infrastruktur genomfart och centrumutveckling Säter	1 000				
P Parkering KG-skolan	2 000	27	300	273	
Fordon, maskiner och utrustning	2 000				
Parker och grönytor	500	432	1 000	568	
Totalt Gatukontor	16 800	6 389	10 531	4 142	4 564
Städenheten/ mopptvättmaskin	100	129	150	21	87
Miljö ovm byggenheten	0	0	0	0	0
Kostenheten/vagnar	50	115	150	35	0
VA-Enhet					
Ombyggnad pumpstation	300	107	600	493	284
Pingbo, förbättring vattenverk					340
Vattenreservoar Mora by		9 229	8 279	-950	3 471
Anläggningsarbeten Mora by		4 354	0	-4 354	2 598
P Ombyggnad vattenverk		194	428	234	772
P Återvinningscentral	4 000	525	4 000	3 475	
Drift och övervakningssystem					794
Sandspridarskopa					60
Reservvatten Solvarbo	500				
Ledningsrenovering	5 000	17	5 602	5 585	
Pingbo reningsanläggning		0	1 000	1 000	
Styr och regler	500	938	800	-138	
Sopbil och Källsortering	6 200				
Reinvestering fastigheter	500	56	500	444	
P Grovrens Sätters Avloppsreningsverk		440	2 000	1 560	
Grängshammar Vattenverk		0	1 000	1 000	
Energieffektivisering reningsverk	500	547	300	-247	
Totalt VA-Enheten	17 500	16 407	24 509	8 102	8 319
Kommunstyrelseförvaltningen					
Utveckling av bostadsområden	2 000	2 408	3 289	881	2 560
BUN-moduler		920	0	-920	
P Bredband	1 200	5 456	3 896	-1 560	5 104
Nytt lönesystem					999
Investeringsfond idrottsanläggning	400				
Inventarier	100	211	100	-111	
Totalt kommunledningskontor	3 700	8 994	7 285	-1 709	8 663

It - enhet					
It-utrustning	1 000	764	900	136	735
IT-infrastruktur	900				
Utbyggnad datornätverk		183	700	517	367
It-utveckling i skolan	1 500	845	1 400	555	1 636
Utrustning lärosalar		31	100	69	123
Utbyggnad trådlöst nätverk		69	100	31	156
Elevdatorer/Pekplattor	1 100	499	1 300	801	424
Totalt it-enhet	4 500	2 391	4 500	2 109	3 441

Totalt

- tecken = överskridande

P = pågående investeringar

NYCKELTAL

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Antal invånare 31 dec	11 123	11 164	11 086	11 009	10 886	10 873
Kommunen						
Likvida medel/ externa kostnader inkl pensionsförvaltning	19,8%	18,9%	22,7%	19,6%	24,4%	25%
Likvida medel/ externa kostnader exkl pensionsförvaltning	2,2%	0,7%	3,1%	0,4%	4,5%	5%
Soliditet exkl ansvarsförbindelse pension	58,5%	63%	66%	67%	70%	71%
Soliditet inkl ansvarsförbindelsen	27,2%	28%	29%	25%	24%	21%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	41,5%	37%	34%	33%	30%	29%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	72,8%	72%	71%	75%	76%	79%
Skulder och avsättn/ invånare, kr	27 695	22 407	19 661	17 362	15 507	14 349
Långfristig skuld/ invånare	15 156	11 277	8 591	5 851	3 024	2 995
Eget kapital/invånare, kr	38 981	38 527	38 388	35 735	35 948	34 971
Tillgångar/invånare, kr	66 676	60 934	58 049	53 097	51 455	49 320
	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Kommunkoncernen						
Likvida medel/ externa kostnader inkl pensionsförvaltning	19,2%	17,9%	21,5%	18,5%	23,3%	24%
Likvida medel/ externa kostnader exkl pensionsförvaltning	2,6%	0,8%	3,0%	0,4%	4,3%	5%
Soliditet exkl ansvarsförbindelse pension	47,5%	53%	55%	55%	60%	61%
Soliditet inkl ansvarsförbindelsen	24,8%	26%	26%	22%	23%	20%
Skuldsättningsgrad exkl ansvarsförbindelsen	52,5%	47%	45%	45%	40%	39%
Skuldsättningsgrad inkl ansvarsförbindelsen	75,2%	73,8%	74%	78%	77%	80%
Skulder och avsättn/ invånare, kr	47 951	37 961	34 657	35 735	25 748	23 998
Långfristig skuld/ invånare	33 487	26 035	22 842	19 105	13 121	13 066
Eget kapital/invånare, kr	43 463	42 271	41 609	38 365	37 963	36 850
Tillgångar/invånare, kr	91 415	80 232	76 325	70 032	63 710	60 848
Skattesats:						
Säterbygden 2010 fr o m (Säter föregående år)	35,5	35,50	35,50	35,50	35,53	35,53
Stora Skedvi						
Gustafs/ Silvberg						
varav:						
Landstinget	11,63	11,16	11,16	11,16	11,16	11,16
Kommunen	22,32	22,79	22,79	22,79	22,79	22,79
Säterbygden fr o m 2010 (Säters församling föregående år)*	1,55	1,55	1,55	1,55	1,58	1,58
Stora Skedvi församling						
Gustafs/Silvbergs församling						
* begravningsavgift ingår med 0,28%						

RESULTATRÄKNING VA-ENHETEN 2018 (kk)

	Not	2018	2017	2016	Rev budget 2018
Verksamhetens intäkter	1	23 736	23 922	23 251	24 451
Jämförelsestörande intäkt					
Verksamhetens kostnader	2	-23 214	-20 991	-20 266	-21 840
Avskrivningar	3	-2 878	-2 846	-2 958	-3 034
Nedskrivningar					
Sidoordnad verksamhet	4	925	925	1 065	925
Verksamhetens nettokostnader		-1 431	1 010	1 092	502
Finansiella kostnader	5	-551	-498	-502	-502
Resultat för e o poster		-1 982	512	590	
Årets resultat		-1 982	512	590	

BALANSRÄKNING (kk)

TILLGÅNGAR	Not	2018	2017	2016
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	69 113	55 618	50 200
maskiner och inventarier	7			5
Summa anläggningstillgångar		69 113	55 618	50 204
Omsättningstillgångar:	8			
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		3	676	1
Kundfordringar		2 107	1 080	960
Summa omsättningstillgångar		2 110	1 756	961
SUMMA TILLGÅNGAR		71 223	57 374	51 166
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Eget kapital	9			
Ingående eget kapital		275	-237	-827
Resultat		-1 982	512	590
Summa eget kapital		-1 707	275	-237
Skulder				
Långfristiga skulder				
Lån av kommunen	10	59 434	48 666	43 226
Investeringsfond				
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	11	8 585	5 892	5 241
Kortfristiga skulder				
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 967	220	415
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	12	561	399	346
Leverantörsskulder	13	2 383	1 922	2 175
Summa skulder		72 930	57 099	51 402
SUMMA AVSÄTTNINGAR, SKULDER OCH EGET KAPITAL		71 223	57 374	51 166

NOTHÄNVISNINGAR VA-ENHETEN 2018

RESULTATRÄKNING

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Not 1: Verksamhetens intäkter			
Försäljningsintäkter	203	3	9
Taxor och avgifter	23 533	23 487	22 925
Bidrag	0	51	44
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	0	381	273
Summa verksamhetens intäkter	23 736	23 922	23 251

Not 2: Verksamhetens kostnader

Löner och sociala avgifter	-7 062	-7 012	-5 841
Pensionskostnader	-430	-348	-299
Inköp av anläggnings och underhållsmaterial	-2 321	-2 574	-2 636
Bränsle, energi och vatten	-2 400	-2 381	-2 473
Köp av huvudverksamhet	-464	-4	40
Lokal- och markhyror	-196	-194	-148
Övriga tjänster	-1 669	-959	-2 231
Lämnade bidrag	0	0	-10
Övriga kostnader	-8 672	-7 519	-6 668
Summa verksamhetens kostnader	-23 214	-20 991	-20 266

Not 3: Av- och nedskrivningar

anläggningar	-2 878	-2 841	-2 953
Avskrivning maskiner och inventarier	0	-5	-5
Summa av- och nedskrivningar	-2 878	-2 846	-2 958

Not 4: Sidoordnad verksamhet

Intäkter enskilda avlopp	1 741	1 627	1 977
Driftskostnad	-816	-702	-912
Summa Sidoordnad verksamhet	925	925	1 065

Not 5 Finansiella kostnader

Kommuninterna räntor	-551	-498	-502
Summa finansiella kostnader	-551	-498	-502

BALANSRÄKNING

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR			
Not 6: Mark, byggnader, tekniska anläggningar			
Ingående bokfört värde	55 618	50 200	50 823
Årets avskrivningar	-2 878	-2 841	-2 953
Investeringar	16 373	8 259	2 330
Summa bokfört värde	69 113	55 618	50 200

Not 7: Maskiner och inventarier

Ingående bokfört värde	0	5	10
Årets avskrivningar	0	-5	-5
Investeringar	0	0	0
Summa bokfört värde	0	0	5

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR

Not 8: Kortfristiga fordringar

Förutbetalda kostnader o upplupna intäkter	3	676	1
Kundfordringar	2 107	1 080	960
Summa kortfristiga fordringar	2 110	1 756	001

Not 9: Eget kapital

Första gången Sätters kommun särskild balansräkningsenhet för VA-verksamheten 2006-01-01 redovisades det egna kapitalet till 0 kr.

Tidigare års resultat 2006-2013	-1 098	-1 098	-1 098
Resultat 2014	-219	-219	-219
Resultat 2015	490	490	490
Resultat 2016	590	590	590
Resultat 2017	512	512	
Årets resultat	-1 982		
	-1 707	275	-237

Från och med årsredovisning 2010 tillämpas RKR:s rekommendation nr 18. I årsredovisningen för 2018 redovisas ett underskott på - 1 982 tkr som läggs till Eget kapital. Det ackumulerade egna kapitalet visar ett underskott på - 1 707 tkr. År 2012 infördes en ny taxa med förändrad konstruktion och 2019 planeras en höjning av taxan.

Not 10: Långfristiga skulder

Lån av kommunen	45 939	43 253
Amortering	-2 878	-2 846
Nya lån	16 373	8 259
Summa lån av kommunen	59 434	48 666

Not 11: Anläggningsavgifter

Anläggningsavgifter	Anläggningsavgifter	Överf. till		
		kto 2421	Saldo kto	Saldo kto
Resultatbokförs med 5% över 20år		kortfristig skuld	2391	2391
2006	893	45	581	-1518
2007	355	18	249	-622
2008	280	14	210	-504
2009	180	9	144	-333
2010	697	35	592	-1324
2011	237	12	81	-330
2012	501	25	294	-820
2013	276	14	77	-367
2014	543	27	290	-860
2015	1785	89	1607	-3481
2016	1174	59	1116	-2349
2017	1050	53	652	-1755
2018	3254	163	2692	-6109
	11 225	561	8585	-20 371

Not 12: Kortfristiga skulder

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Förutbetalda intäkter från anläggningsavgifter	399	346	287
Intäktsbokfört under året	-399	-346	-287
Överf. från lånfristigt skuld	561	399	346
Summa:	561	399	346

Not 13: Leverantörsskulder

	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2016</u>
Leverantörsskulder	2 383	1 922	2 175

Till kommunfullmäktige i Sätters kommun
organisationsnummer 212 000 - 2247

Revisionsberättelse för år 2018

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse".

Sätters kommun har tillsammans med Falun kommun en gemensam nämnd för löne- och pensionsadministration. Falun kommuns revisorer har genomfört en granskning av den gemensamma nämnden och denna granskning ligger till grund även för vår ansvarsprövning. Granskningen visade att det finns allvarliga brister i nämndens styrning och interna kontroll av verksamheten. Nämnden har inte säkerställt att system och rutiner fungerar på ett ändamålsenligt sätt. Vi utesluter inte att felaktiga löner och ersättningar har betalats ut och att underlag till redovisningen är inkorrekta. Vi ser även brister i uppföljningen och kontrollen av löneprocessen. Nämnden har enligt vår bedömning brustit sin i sin kontroll av löneenhetens verksamhet. Vi kan även konstatera att nämnden inte har antagit en internkontrollplan för varken år 2017 eller 2018. Vi anser att nämnden inte har tagit tillräckligt ansvar för att komma tillrätta med den föreliggande problematiken inom nämndens ansvarsområde.

Med motiveringen ovan riktar vi **anmärkning** mot den gemensamma nämnden för löne- och pensionsadministration.

Vi bedömer sammantaget att styrelse och resterande nämnder i Sätters kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen inte är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt med bäring på god ekonomisk hushållning.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2018.

Dagny Hansson

Torbjörn Gunnarsson

Birgitta Andersson

Lars Gabrielsson

Marie Richaud

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse (1)

Förteckning över de sakkunnigas rapporter som successivt förmedlats till fullmäktige

(2)

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i bolagen (3)